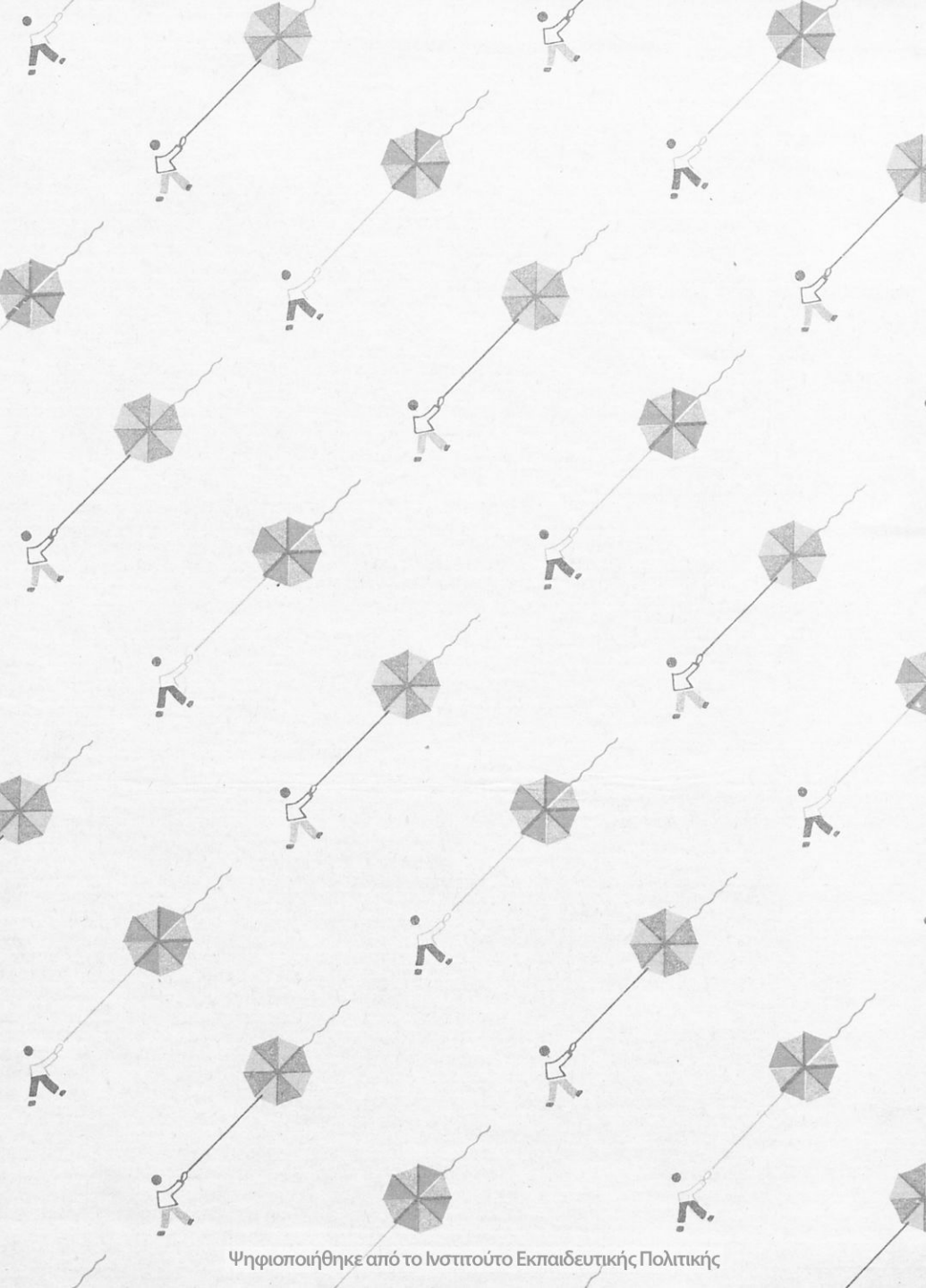

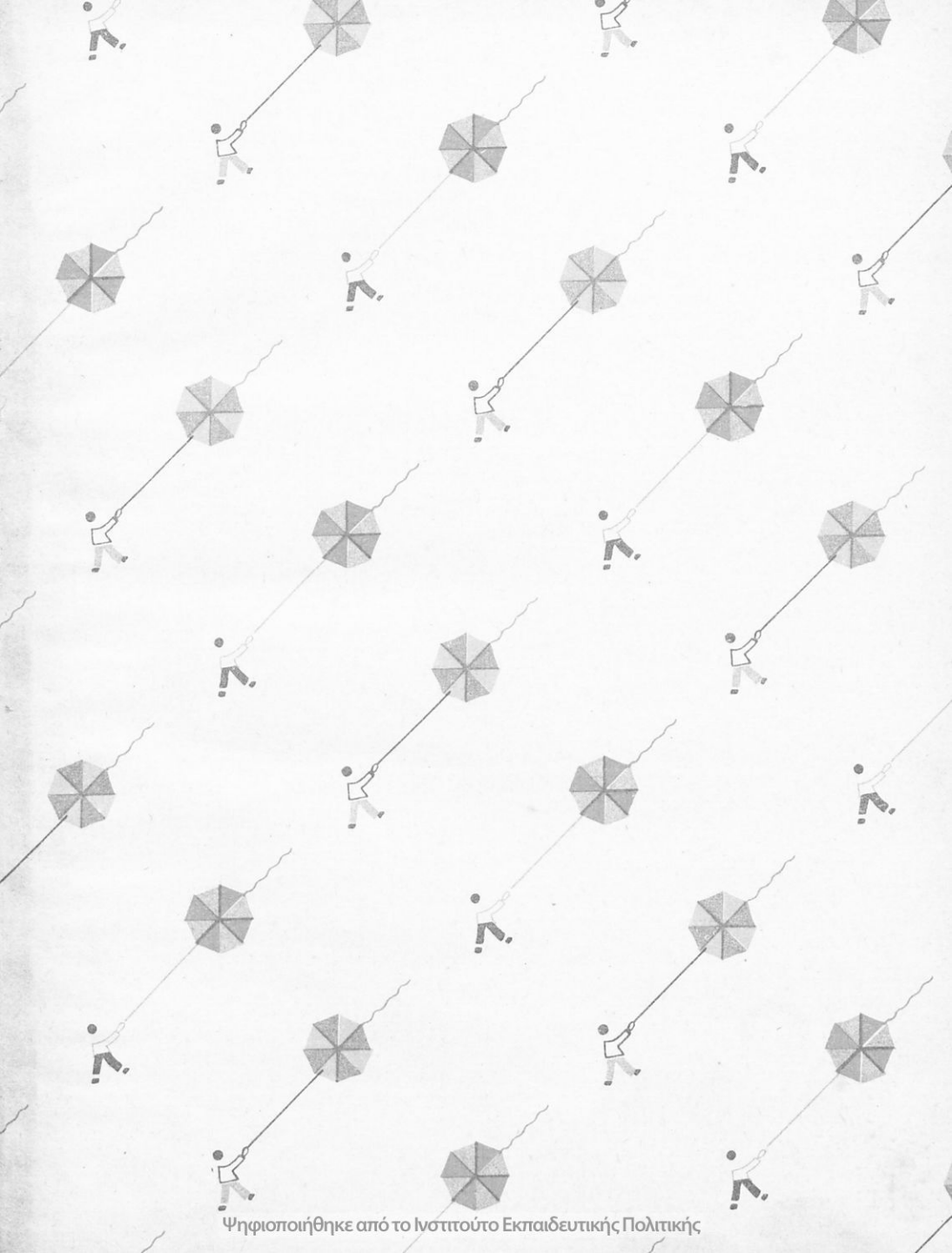
Χ. ΔΗΜΗΤΡΑΚΟΠΟΥΛΟΥ

ΕΡΓΑΣΙΑ
ΚΑΙ
ΧΑΡΑ

ΑΝΑΓΝΩΣΤΙΚΟ Β' ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ
ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ 1952

ΑΝΑΓΝΩΣΤΙΚΟ

Β' ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ

Χ. ΔΗΜΗΤΡΑΚΟΠΟΥΛΟΥ

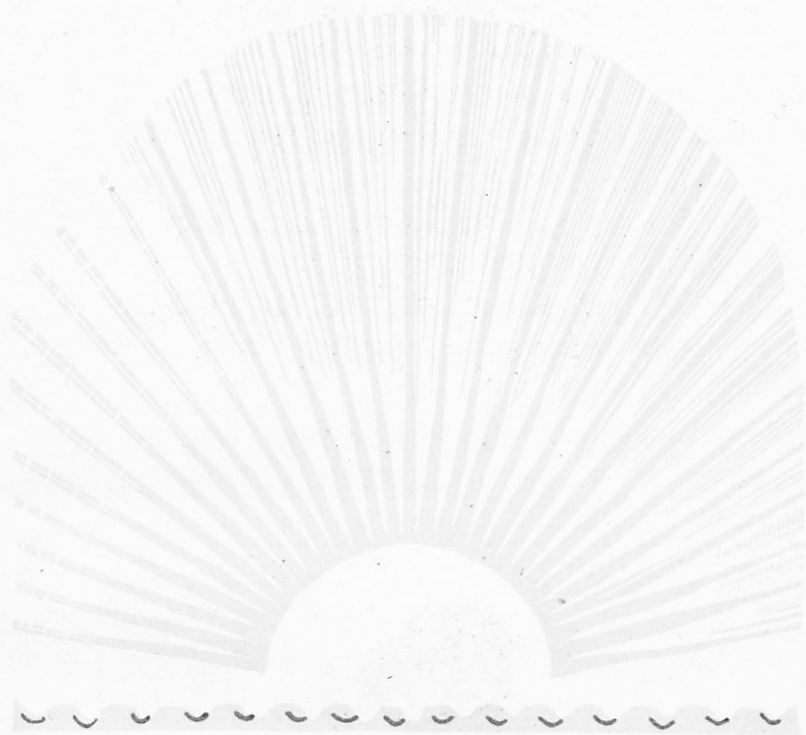
**ΕΡΓΑΣΙΑ
ΚΑΙ
ΧΑΡΑ**

**ΑΝΑΓΝΩΣΤΙΚΟ
Β' ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ**

**ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ
ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ
ΑΘΗΝΑΙ 1952**

**ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΑΛΕΞΗ ΔΗΜΑΡΑ**

**ΕΡΓΑΣΤΗΡΙ ΙΣΤΟΡΙΑΣ
ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ**

1. Πρωινή προσευχή

Ἐπρόβαλ' ἡ αὐγούλα
κι ὁλόχαρο ξυπνῶ
νὰ στείλω προσευχούλα
ψηλὰ στὸν Οὐρανό.

Βοήθησέ με, Θεέ μου,
νά 'μαι καλὸ παιδὶ
καὶ πάντα φώτιζέ μου
τὸ νοῦ καὶ τὴν ψυχή.

Μὲ τ' ἄλλα τὰ παιδάκια
νά 'μαι ἀγαπημένο
σὰν τ' ἄκακα τ' ἄρνάκια
τρισευτυχισμένο.

X. 4.

2. Ἀνοίγει τὸ σχολεῖο

νοιξαν τὰ σχολεῖα. Φρεσκοχρωματισμένα καὶ ὁλοκάθαρα περιμένουν τὰ παιδιά.

Ἔφτασε ἡ 1η Ὀκτωβρίου. Τὴ λούζει ἕνας εὐχάριστος ἥλιος. Τὰ παιδιά μὲ καινούριες ποδιές, μὲ τὴ σάκα στὴν πλάτη, τρέχουν γιὰ τὸ σχολεῖο. Σὲ ὅποια γωνιὰ κι ἂν σταθῆς, θὰ δῆς τὰ παιδιά δυὸ δυό, τρία τρία ἢ κι ἀπὸ ἕνα ἕνα νὰ χύνονται στοὺς δρόμους ποὺ ὁδηγοῦν στὸ σχολεῖο.

Περπατοῦν καμαρωτὰ καμαρωτὰ, ὅλο γέλια καὶ χαρές.

Φτάνουν στὸ σχολεῖο.

Κοιτάξετε τί γίνεται!

Τί χαρές καὶ τί χαιρετίσματα!

—Τί γίνεσαι, Κώστα;

—Πῶς πέρασες, Πάνο;

—Καλῶς την τὴν Ἑλενίτσα!

—Πότε ἤρθατε, Νίνα; ἀκοῦς δεξιὰ καὶ

ἄριστερά· ὁ ἕνας χαιρετισμὸς πάνω στὸν ἄλλο!

Καὶ ἀρχίζουν ἀμέσως οἱ ἀτέλειωτες ὁμιλίες:

—Τί ὠραία ποὺ περάσαμε στὸ βου-
νό!...

—Ἐμεῖς πήγαμε στὸ χωριὸ τοῦ παπ-
ποῦ!...

—Ἡ θάλασσα... Τί ὁμορφὴ ποὺ ἦταν
ἡ θάλασσα!

—Ἀχ!... πότε πέρασαν κιόλας τρεῖς
μῆνες;

Ἔτσι, καθὼς μιλοῦν τὰ παιδάκια, γε-
μάτα ὄρεξη καὶ χάρη, δὲ χορταίνει κα-
νεὶς νὰ τὰ βλέπη.

Ἀλλὰ νά! κατεβαίνει
στὴν αὐλὴ ὁ δάσκαλος,
συνοδεύοντας τὸν Παπα-
Δημήτρη μὲ τὰ ὀλόασπρα
γένια.

Ὁ Παππούλης εὐλογεῖ μὲ
ἀγάπη δεξιὰ κι ἄριστερά
του τὰ παιδάκια· κι ὁ δά-
σκαλος χαμογελᾷ στὰ παι-
διὰ καὶ στοὺς γονεῖς τους.

Στή μέση τῆς
αὐλῆς εἶναι ἓνα τρα-
πέζι στρωμένο μέ
κατάλευκο τραπε-
ζομάντιλο.

Ὁ παπᾶς πλη-
σιάζει στοῦ τραπέζι.
Φορεῖ τὸ χρυσοκεν-
τημένο πετραχήλι
του· βγάζει τὸ κα-
λυμμαύχι του καὶ

τὸ τοποθετεῖ στὴν ἄκρη τοῦ τραπέζιου.
Στὴ μέση εἶναι κάτασπρη λεκάνη μέ ὄλο-
κάθαρο νερό· καὶ δεξιὰ ὀλόχρυσος Σταυ-
ρός, μέσα σὲ μυρωδάτα βασιλικά.

Τὰ παιδιὰ βρέθηκαν στὴ στιγμή τοπο-
θετημένα σὲ σχῆμα μεγάλου Π, γύρω ἀπὸ
τὸ τραπέζι τοῦ Ἀγιασμοῦ.

Δεξιὰ στοῦ τραπέζι ἓνα παιδί ἀπὸ τὴν
ἕκτη τάξη κρατεῖ καμαρωτὸ τὴν ὁμορφὴ
Σημαία τοῦ σχολείου.

Αὐτὴ τὴ στιγμή οἱ ἀκτίνες τοῦ ἡλίου
ξεπερνοῦν τὰ δέντρα τοῦ κήπου καὶ λού-
ζουν τὴ Σημαία καὶ τὸ γερο-παπά.

Λάμπει δλόκληρος τώρα ὁ παπάς!
Κι ἀμέσως ἀρχίζει:

«Εὐλογητὸς ὁ Θεὸς ἡμῶν πάντοτε, νῦν
καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.
Ἀμήν».

Καὶ ψέλνοντας βαφτίζει τὸ Σταυρὸ
καὶ ἀγιάζει τὸ νερό. Ραντίζει ἔπειτα γύρω
καὶ ἀγιάζει τὸ δάσκαλο, ὅλα τὰ παιδάκια
καὶ τοὺς ἐπισκέπτες.

“Ολοὶ ἀσπάζονται τὸ Σταυρὸ καὶ φι-
λοῦν τὸ χέρι τοῦ παπᾶ. Καὶ κείνος εὖχε-
ται νὰ δώση ὁ Θεὸς σὲ ὅλους ὑγεία καὶ
προκοπή.

Ἕνα παιδὶ λέει ὠραῖο ποίημα γιὰ τὴ
Σημαία. Καὶ ὁ δάσκαλος δίνει συμβουλές
στὰ παιδιὰ.

Αὐτὴ εἶναι ἡ μέρα τοῦ Ἀγιασμοῦ.

Αὔριο ἀρχίζουν οἱ ταχτικὲς ἐργασίες
τοῦ σχολείου.

3. Τὰ πρῶτα μαθήματα

Τὰ παιδιὰ πέρασαν στὴν τάξη. Κα-
θένα πῆρε τὴν ὀρισμένη θέση του:
Πρῶτα εἶπαν τὴν προσευχή:

Δέ λησμονῶ μὲ τὸ σταυρό μου,
ποὺ κάνω βράδυ καὶ πρωί,
τὴν προσευχή μου στὸ Θεό μου,
ποὺ μοῦ χαρίζει τὴ ζωή.

Μεγάλ' ἡ χάρη Του, μεγάλη!
Γι' αὐτὸ συνήθισα κι ἐγώ,
πρὶν ἀπὸ κάθε πράξη μ' ἄλλη,
πιστὰ νὰ Τὸν δοξολογῶ.

Ι. Μωραΐτης

Ἄμέσως ἔπειτα ἄρχισε ἡ ἐργασία μὲ συζήτηση γιὰ τὴ ζωὴ τοῦ καλοκαιριοῦ.

“Ὅλα τὰ παιδιά εἶπαν τὶς καλοκαιρινὲς ἐντυπώσεις τους.

Μίλησαν τὰ παιδιά ποὺ ἀνέβηκαν τὸ καλοκαίρι στὰ βουνά· ἔπειτα κεῖνα, ποὺ ξεκαλοκαίριασαν σὲ παραθαλάσσια μέρη. Μίλησαν ἐκεῖνα ποὺ παραθέρισαν σὲ χωριά· καὶ κεῖνα ποὺ δέ βγῆκαν ἔξω ἀπὸ τὴν πόλη ἢ ἀπὸ τὸ χωριό τους.

“Ἀλλὰ μιλοῦσαν γιὰ τὰ πράσινα δέντρα, γιὰ τὴ δροσιά καὶ γιὰ τὰ κοπάδια τοῦ βοσκοῦ.

“Αλλα ἔλεγαν γιὰ τὰ παι-
γνίδια στὴ θάλασσα καὶ
στὴν ἄμμουδιά, γιὰ τὰ καϊ-
κια καὶ γιὰ τὶς ψαρόβαρκες.

Πολλὰ παιδιά εἶπαν γιὰ
τὶς καλοκαιρινὲς ἐργασίες
τῶν χωρικῶν· γιὰ τὰ κου-
κούλια, γιὰ τὰ σύκα, γιὰ τὰ
ἄμπελια, γιὰ τὰ σταφύλια·
γιὰ τὶς σταφίδες, γιὰ τὰ
δροσερὰ καρπούζια καὶ γιὰ
τὰ νόστιμα ἀχλάδια.

Μερικὰ παιδιά εἶπαν πὼς
βοηθοῦσαν τὰ μεγάλα τους
ἀδέρφια, ποὺ ἔκαναν συλλο-
γὲς ἀπὸ περίεργα φύλλα
καὶ καρποὺς ἢ ἀπὸ σπάνιες
ἄχιβάδες καὶ πολύχρωμα πε-
τραδάκια, γιὰ τὸ μουσεῖο
τοῦ σχολείου.

4. Τὸ παιδάκι στὸ σχολεῖο

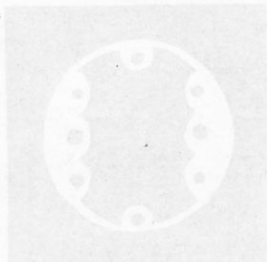
Ποῦ πάει τὸ μικρουλάκι,
γιὰ ποῦ τρέχει μὲ χαρά;
μὲ τὴ σάκα τὴν καινούρια,
μὲ τὴν καθαρὴ ποδιά;

Ζωηρὸ καὶ χτενισμένο,
χαρωπὸ καὶ καθαρό,
τρέχει μὲ χαρὰ μεγάλη
γιὰ τοῦ χωριοῦ μας τὸ σκολειό.

Γιὰ δὲς ὁμορφιά καὶ χάρη,
γιὰ δὲς βῆμα ταχτικό,
καμαρώνει σὰ στρατιώτης,
ποὺ πηγαίνει στὸ στρατό!

5. Ὁ τρύγος

ΛΑ τὰ παιδιά ξέρουν κάτι νὰ ποῦν γιὰ τὸ κλῆμα τοῦ σπιτιοῦ τους ἢ γιὰ τὸ μοῦστο ποὺ ἔβγαλαν αὐτὲς τὶς μέρες.

Τὴν καταπράσινη πλα-
Ποῦ εἶναι τ' ἀμπέλια; γιὰ, ποὺ εἶναι λίγο πιὸ
ἔξω ἀπὸ τὰ σπίτια τους, τὴν ξέρουν καλὰ
ὅλα τὰ παιδιά.

Πολλὲς φορές πῆγαν στ' ἀμπέλια καὶ
εἶδαν τὸν παπποῦ νὰ κλαδεύη τὰ κλήματα·
εἶδαν τοὺς γονεῖς τους νὰ σκάβουν τὸ
χῶμα γύρω ἀπὸ τὸ κλῆμα καὶ νὰ τὸ μα-
ζεύουν σὲ μικροὺς σωρούς· εἶδαν τὸν πα-
τέρα νὰ ραντίζει τὸ ἀμπέλι μὲ τὴ μηχανὴ
στὸν ὦμο· εἶδαν τὴ μητέρα νὰ σκαλίζει
καὶ νὰ θειαφίζει.

Πολλὲς φορές τὸ εἶδαν τὸ ἀμπέλι·
ἄλλοτε μὲ τοὺς γονεῖς τους κι ἄλλοτε μὲ
τὸ δάσκαλο.

Μὰ ὅλες τὶς φορές τὸ ἀμπέλι ὅλο
καὶ ζητοῦσε κάτι.

Τώρα όμως ήρθε ή εποχή νά δώση. Καί
δίνει, δίνει πλούσια πληρωμή τ' άμπέλι.

Τά κλήματα είναι σκεπασμένα μέ τά
Πώς είναι τώρα καταπράσινα παλαμωτά φύλ-
τ' άμπέλια. λα τους· οί βέργες άπλώνον-
ται παντοῦ κι ένώνονται μέ τά διπλανά
κλήματα. Άπό μακριά φαίνονται σάν ένα
στρώμα μέ χρῶμα βαθύ πράσινο, πού σκε-
πάζει τήν πλαγιά. Καί κάτω άπό κείνο τό
καταπράσινο φύλλωμα κρύβεται τό πλού-
σιο εισόδημα τοῦ άμπελιοῦ.

Σταφύλια δροσερά κι όλόγλυκα κρέ-
μονται άπό τίς βέργες· καί τά πλατιά
φύλλα άπό πάνω, σά σκεπή, τά προστα-
τεύουν άπό τή ζέστη καί τά κρύβουν άπό
τά πουλιά.

Τά σταφύλια ώρίμασαν. "Ε-
"Εφτασε ό τρύγος. φτασε ό τρύγος.

Οί τρυγητές, μ' ένα καλάθι καί μ' ένα
μαχαιράκι στο χέρι, βγήκαν στήν πλα-
γιά· σκορπίστηκαν μέσα στ' άμπέλια κι ή
πλαγιά πῆρε νέα ζωή· βουίζει άπό τά
τραγούδια.

Καὶ σκύβουν κάτω· καὶ κόβουν ἕνα-
ἕνα τὰ σταφύλια οἱ τρυγητές· ἔπειτα ἀνα-
σηκώνονται· τὰ κοιτάζουν, τὰ καθαρίζουν·
τὰ καμαρώνουν καὶ τὰ τοποθετοῦν στὸ κα-
λάθι τους, δίχως νὰ ξεχάσουν νὰ τσιμπή-
σουν καὶ τρεῖς τέσσερεις ρῶγες ἀπὸ τὸ
καθένα.

Τὰ καλάθια ἀδειάζονται σὲ μεγάλες
καλάθες· καὶ κεῖνες πάλι ἀδειάζονται στὸ
ληνό. Κι ὁ ξανθοκόκκινος μοῦστος τρέχει·
τρέχει ἄφθονος στὴ στέρνα· κι ἀπὸ κεῖ
μεταφέρεται στὰ καθαρὰ βαρέλια. Ὁ τρύ-
γος εἶναι ἡ ἐποχὴ πού πληρώνονται οἱ
ἀμέτρητοι κόποι τοῦ ἀμπελουργοῦ.

6. Τσιριτρό

1

Σὲ μιὰ ρώγα ἀπὸ σταφύλι
ἔπεσαν ὀχτὼ σπουργίτες
καὶ τρωγόπιναν οἱ φίλοι·
τσίρι τίρι, τσιριτρό,
τσιριτρί,
τσιριτρό.

2

Ἐχτυπούσανε τὶς μύτες·
καὶ κουνοῦσαν τὶς οὐρές,
κι εἶχαν γέλια καὶ χαρές,
τσίρι τίρι, τσιριτρό,
τσιριτρί,
τσιριτρό.

3

Πόπο, πόπο σὲ μιὰ ρώγα
φαγοπότι καὶ φωνή!
τὴν ἀφῆκαν ἀδειανή·
τίρι τίρι, τσιριτρό,
τσιριτρί,
τσιριτρό.

4

Καὶ μεθύσαν, κι ὀλημέρα
πᾶνε δῶθε, πᾶνε πέρα,
τραγουδώντας στὸν ἄέρα
τίρι τίρι, τσιριτρό,
τσιριτρί,
τσιριτρό.

Ζαχ. Παπαντωνίου

7. Ἀπὸ τίς ἱστορίες τοῦ παπποῦ

Τὰ ἐγγονάκια πάντα ζητοῦσαν ἀπὸ τὸν παπποῦ νὰ τοὺς λήῃ ἱστορίες.

“Εἰς βράδυ τοὺς εἶπε ὁ παππούς:

— Σήμερα, πὺ ἐρχόμουν νὰ σᾶς πάρω ἀπὸ τὸ σχολεῖο, σκόνταψα σὲ μιὰ πέτρα.

— Καὶ τί ἔπαθες, παππού; ”Επεσες; Χτύπησες, παππού; Ρώτησαν μὲ πνιγμένη φωνὴ τὰ ἐγγονάκια.

— Λίγο ἔλειψε! εἶπε ὁ παππούς. Εὐτυχῶς δὲν ἔπαθα κακό.

— ”Α! τὴν κακὴ τὴν πέτρα, μέσα στὸ δρόμο πὺ βρέθηκε, εἶπαν τὰ παιδιὰ.

— Κι ἔπειτα τί ἔκανες, παππού; Ρώτησαν τὰ μικρά του ἐγγονάκια.

— Ἐσεῖς τί θὰ κάνατε, παιδιά μου; ρώτησε ὁ γέροντας μὲ καλοσύνη.

— Ἐγώ, εἶπε τὸ ἓνα, θὰ τῆς ἔδινά μιὰ κλωτσιὰ νὰ πάη πιὸ πέρα!

— Κι ἐγώ, εἶπε τὸ ἄλλο, δὲ θὰ γύριζα νὰ τὴν κοιτάξω!

— Ἐγώ, παιδάκια μου, ἔσκυψα καὶ τὴ σήκωσα γιὰ νὰ τὴ βάλω πιὸ πέρα, εἶπε ὁ γέροντας.

— Πέταγμα ἤθελε, παππούλη! πέταγμα ἤθελε ἢ κακιά! εἶπε ἡ ἐγγονή· κι ἀγκάλιασε τὸν παππού της καὶ τοῦ χάιδεψε τὰ ἄσπρα του γένια.

— Καὶ ξέρετε τί ἔκανα ἀκόμη; εἶπε ὁ παππούς· ἔπιασα κουβέντα μαζί της.

— Κουβέντα!... Καὶ τί σοῦ εἶπε, παππού; Πές το μας! τί σοῦ εἶπε; ρωτοῦσαν τὰ ἐγγονάκια.

— Νά! τὴ ρώτησα, λέει ὁ παππούς, πῶς βρέθηκε στὴ μέση τοῦ δρόμου.

— Λοιπόν, παππού, τί σοῦ ἀπάντησε; ρώτησε ὁ ἔγγονος, ποὺ ἦταν πιὸ βιαστικός καὶ ἀνυπόμονος.

— Μοῦ εἶπε ὁλόκληρη τὴν ἱστορία της, λέει ὁ παππούς.

— Θὰ μᾶς τὴ διηγηθῆς, παππούλη; ρώτησε πάλι ὁ ἔγγονος.

— Ναί! θὰ σᾶς πῶ ὅσα θυμοῦμαι, εἶπε ὁ γέροντας.

— "Ὅλα, ὅλα, παππούλη! "Ὅλα νὰ μᾶς τὰ πῆς, ἔλεγε ἡ ἐγγονούλα του.

Ὁ παππούς λέει :

— Δὲ φταίω ἐγώ, μοῦ ἔλεγε ἡ πέτρα. Ἐγὼ ἤμουν ψηλὰ σὲ κεῖνον τὸ βράχο.

— Ποῦ, παππού; Στὸν Κοκκινόβραχο; ρώτησε ὁ ἔγγονος.

— Ναί! Ἐκεῖ μοῦ εἶπε πῶς ἦταν καὶ πῶς κάποια μέρα τὴ βρῆκε μεγάλο κακό!

— Τὴν καημένη τὴν πετρούλα, λέει τώρα ἡ ἐγγονή· τί ἔπαθε;

— Πές τα μας, παππούλη, πές τα μας ὅλα, ὅπως σοῦ τὰ εἶπε, παρακαλεῖ ὁ ἐγγονος.

— Λοιπόν... λέει ὁ παππούς... ἐκεῖ πάνω, μοῦ ἔλεγε ἡ πέτρα, ἦταν εὐχαριστημένη. Τὴ σκέπαζαν τὰ χιόνια τὸ χειμώνα· τὴ χάιδευε τὸ δροσερὸ ἀεράκι τὴν ἀνοιξη. Πρώτη πρώτη αὐτὴν καλημέριζαν οἱ ἀκτίνες τοῦ ἥλιου καὶ τελευταία τελευταία τὴν καληνύχτιζαν. Ἐκεῖ πάνω εἶχε ὁ αἰτὸς τὴ φωλιά του καὶ πλάι της ἔβγαζε στὸν περίπατο τὰ αἰτοπουλάκια του. Εἶναι ἀλήθεια πὼς τὴν ἔψηνε ὁ ἥλιος τὸ καλοκαίρι. Ναί! μά... ἦταν εὐχαριστημένη. "Εβλεπε κάτω στὴ χώρα τὴν κίνηση καὶ ἤξερε πολλὰ ἀπὸ τὴ ζωὴ μας κι ἀπὸ τὴν ἱστορία μας.

— Τὴν καημενούλα! τί καλὰ ποὺ περνοῦσε! Καὶ τί ἤθελε ποὺ ἦρθε ἐδῶ κάτω; ρώτησε ἡ ἐγγονή.

— Δὲν τὸ ἤθελε ἡ ἄτυχη! εἶπε ὁ παππους. Καὶ ἀκοῦστε τὰ ἴδια της τὰ λόγια:

«Ένα πρωί, μόλις ξύπνησα, περίμενα άνυπόμονη τις χρυσές άκτίνες του ήλιου νά παίξω μαζί τους.

»Άργά άργά καί με πολύ καμάρι βγήκε ό ήλιος κατακόκκινος άπό την άκροθαλασσιά.

»Οί άκτίνες του μ' έλουσαν όλόκληρη, κι έμένα καί τις άδερφές μου, καί ήμουν γεμάτη χαρά... »

— Καί γιατί έφυγε ή άνόητη; ρωτᾶ ή έγγονή.

—Έκείνη τή στιγμή, λέει ή πέτρα, έφτασε ένας έργάτης καί στάθηκε δίπλα μου. Καί κρᾶπ κρούπ με ένα σιδερένιο έργαλειό άρχισε νά χτυπᾶ γύρω κι έπάνω μου.

— Μπά... τόν κακό!... είπαν τὰ παιδιᾶ... Τί τόν ένοχλοῦσε ή καημένη;

— Καί ξεχώρισε έμένα καί άλλες πολλές άπό τις άδερφές μου κι άπό τή γειτονιά μας, είπε ή πέτρα.

—“Επειτα ρώ-
τησαν τὰ παι-
διά... τί τὴν ἔκα-
ναν;

—“Επειτα, εἶπε
ἡ πέτρα, μᾶς ἔ-
ριξε μέσα σ’ ἓνα
κάρο. Κι ἔβαλε
πολλές... πάρα
πολλές πέτρες.
Καὶ μᾶς πετοῦ-
σε, κρὰπ κρούπ...

ἄπρόσεχτα, τὴ μιὰ πάνω στὴν ἄλλη... Καὶ
ἐμεῖς χτυπιόμαστε, δίχως νὰ τὸ θέλωμε,
καὶ χαλάσαμε τὴν ὄψη μας!

— Τὶς καημένες! ἔλεγαν τὰ παι-
διά.

— Καὶ τὸ ἄλογο τοῦ κάρου βογκοῦσε
ἀπὸ τὸ πολὺ βάρος, συνέχισε ὁ παπ-
πούς. “Επειτα ξεκίνησε ὁ ἐργάτης ἐκεῖ-
νος τραβώντας τὸ ἄλογο, γιὰ νὰ μᾶς φέρη
ἐδῶ κάτω στὴν πόλη. Ὑποφέραμε πολὺ
στὸ ταξίδι, γιατί ἦταν κατηφορικὸς ὁ
δρόμος κι ἐμεῖς χτυπούσαμε ἢ μιὰ μὲ τὴν
ἄλλη! Καὶ τὸ ἄλογο ἀγκομαχοῦσε. Κι ὁ

ἐργάτης ὁ καημένος δὲν μποροῦσε νὰ σταματήσει στὸν πολὺ κατήφορο.

«Κι ἐδῶ δίπλα στὴ στροφή, λέει ἡ πέτρα, ἐγὼ γλίστρησα καὶ γκάπ! ἔπεσα στὸ δρόμο. Ὁ ἐργάτης δὲν πρόλαβε νὰ μὲ πάρῃ. Τὶς ἀδελφοῦλες μου τὶς πῆγε σὲ κείνη ἐκεῖ τὴν οἰκοδομὴ, στὸ μεγάλο σπίτι τοῦ κυρ Γιώργη τοῦ Λογοθέτη. Τὶς παράλαβαν ἄλλοι ἐργάτες καί... τὶς τὰκ μὲ τὰ σφυριά τους τὶς ἔκαναν ὅπως ἤθελαν καὶ τὶς ἔχτισαν!

» Ἐγώ, ἔλεγε ἡ πέτρα, ἐγὼ ἡ ἄτυχη ἀπόμεινα ἐδῶ κάτω καὶ ὑποφέρω! Ὅλοι μὲ πατοῦν.

— Μπά! πιὸ καλὰ δὲν ἦταν, παππού, ποὺ δὲ τὴν ἔχτισαν; Ἄμα τὴν ἔχτιζαν δὲ θὰ ἔβλεπε τίποτε! εἶπαν τὰ παιδιὰ.

— Ἀκοῦστε τὰ λόγια τῆς ἴδιας, εἶπε ὁ παππούς :

— Οἱ ἀδερφές μου— ἔλεγε ἡ πέτρα— δὲ βλέπουν Θεοῦ πρόσωπο. Μὰ πιστεύω νὰ εἶναι εὐχαριστημένες, γιατί μὲ αὐτὲς χτίστηκε αὐτὸ τὸ μεγάλο σπίτι, ποὺ ζοῦν μέσα τόσοι ἄνθρωποι! Ἐνῶ ἐγώ, ἡ ἄτυχη,

ἔμεινα ἐδῶ χάμω! Δὲ φάνηκα χρήσιμη σὲ τίποτε!...

— Καὶ δὲ σοῦ ζήτησε τίποτε ἢ πέτρα; ρώτησαν τὰ παιδιά.

— Μὰ ἦταν ἀνάγκη νὰ ζητήσῃ; ἀπάντησε ὁ παππούς. Τὴν πῆρα μὲ καλοσύνη καὶ τὴν ἔχτισα στὴ μάντρα τοῦ κήπου μας. Ἐκεῖ πιά θὰ εἶναι ὠφέλιμη καὶ δὲ θὰ ἐνοχλῇ κανέναν.

— Καὶ τώρα, ὥρα γιὰ φαγητό, εἶπε ὁ παππούς· πᾶμε, παιδάκια μου!

Καὶ σηκώθηκαν ὅλοι εὐχαριστημένοι.

8. Πέτρα καὶ διαβάτες

Καταμεσίς τοῦ δρόμου
μιὰ πέτρα εἶναι ριγμένη.

Ἀπρόσεχτοι διαβάτες
ἀπὸ σιμὰ περνοῦν·
σκοντάφτουν· πέφτουν χάμω,
σηκώνονται, διαβαίνουν
καὶ μὲ χαμένα λόγια
τὴν πέτρα βλαστημοῦν.

Ἄν ἅπ' αὐτοὺς ὁ πρῶτος
τὴν ἔπαιρν' ἅπ' τῇ μέσῃ,
τὴν ἀκουμποῦσε πέρα
στοῦ δρόμου τῇ γωνιά,
κανεῖς ἀπὸ τοὺς ἄλλους
δὲ θά 'χε πέσει πιά.

Ι. Πολέμης

9. Τὰ πρωτοβρόχια

Πάει πιά τὸ καλοκαίρι. Ἐφυγαν τὰ πουλιά· ταξίδεψαν τὰ γοργόφτερα χελιδόνια· κι ἀπόμειναν οἱ τσίχλες, τὰ κοτσύφια κι οἱ μπεκάτσες. Οἱ μέρες μικραίνουν.

Ὁ ἀέρας σκορπᾷ μακριὰ τὰ κιτρινιμένα φύλλα κι ὅλο ξεγυμνώνει τὰ δέντρα. Τ' ἀμπέλια τὰ τρύγησαν. Λίγα, πολὺ λίγα χρυσάνθεμα στολίζουν ἀκόμα τοὺς κήπους ἢ τὶς γλάστρες.

Τὰ ἄλλα λουλούδια ξεψυχοῦν· πέθαναν κι οἱ μυριάδες τὰ ἔντομα ποὺ γέμιζαν τὸν ἀέρα μὲ τὸ βούισμά τους. Γιὰ δὲς τὰ χορταράκια! . . . κιτρίνισαν καὶ τρυποῦν· δὲν εἶναι μαλακά, σὰν πρῶτα· κι ὅλο μαραίνονται!

Καί :

«Τὰ χωράφια ξεραμένα
περιμένουν τὰ καημένα
τῆς βροχούλας τὸ νερό,
γιά νὰ πιοῦν καὶ νὰ χορτάσουν
καὶ οἱ γεωργοὶ νὰ πιάσουν
τὴ δουλειά μὲ τὸν καιρό».

Ὁ οὐρανὸς εἶναι σκεπασμένος ἀπὸ
σταχτιὰ ἢ μαῦρα σύννεφα. Τὰ ἀργοκίνητα
βόδια, μὲ τὰ λαμπερά τους μάτια, μπῆκαν
στὴ δουλειά.

Τὸ ἄλέτρι τοῦ γεωργοῦ καθαρίστηκε
ἀνοίγοντας αὐλάκια μέσα στὰ χωράφια.
Γιὰ δές το! γυαλίζει σὰν καθρέφτης
ἀληθινός.

Καί :

« Πέφτει, πέφτει ἡ βροχούλα,
τί χαρὰ καὶ τί δροσούλα !
ἐμαλάκωσε πιά ἡ γῆ !
Τὸ ζευγάρι, τὸ ἄλέτρι
τὰ ἐπήρανε στὸ χέρι,
τρέχουν ὅλοι οἱ γεωργοὶ ».

Ὁ γεωργὸς ὁ καημένος, καταἰδρωμέ-

νος ἐργάζεται για τὸ ψωμάκι μας. Καὶ τὰ
βόδια, πατώντας ἄργα ἄργα κι ἀγκομα-
χώντας, σέρνουν τὸ ἄλέτρι, ποὺ σκίζει μὲ
ἐπιμονὴ τὸ χῶμα.

Γιὰ δέξ :

« Τί βαθιὰ τὸ χῶμα σκίζει
τὸ ἄλέτρι ποὺ γυαλίζει !
Τί αὐλάκια στὴ σειρά !
Πάνω, κάτω τὸ ζευγάρι,
ποιὸς κριθάρι, ποιὸς σιτάρι
σπέρνει μὲ κρυφὴ χαρά ! »

Ἀπόσπασμα ποιήματος Χ. Σαμαρσιόδη

Σπέρνει ὁ καλὸς ὁ γεωργός.

Ὁ μεγάλος του ὁ γιὸς τὸν βοηθᾷ καὶ
τὸν ξεκουράζει.

Ἡ γυναίκα του βοηθᾷ κι αὐτὴ καὶ ἡ
κόρη τους σβαρνίζει.

Ὅλη ἡ οἰκογένεια κι ὅλο τὸ χωριὸ ἐρ-
γάζονται ἀδιάκοπα.

Ὅλοι σπέρνουν μ' ἐπιμονὴ ἀπὸ τὸ
πρωὶ ὡς τὸ βράδυ.

Τώρα βασιλεύει ὁ ἥλιος ! Καί... ντάν...
ντίν... ντάν... ντίν... χτυπᾷ ἑσπερινὸ

ἡ καμπάνα τοῦ χωριοῦ. Ὅλη ἡ ἐργασιὰ
σταματᾷ. Σκύβουν ὅλοι τὸ κεφάλι καὶ κά-
νουν τὸ σταυρό τους.

Ἐπειτα ξεκινοῦν συντροφιές συντρο-
φιές γιὰ τὸ χωριό.

Ἡ γιαγιά ἔχει ἑτοιμη καλὴ φωτιά
καὶ ζεστὸ φαγητὸ καὶ περιμένει.

10. Ένας σαλίγκα- ρος στὸν κήπο

βρεχε ἥσυχα ἥσυχα μιὰ ἀπὸ
τὶς τελευταῖες ἡμέρες τοῦ Ὀ-
κτωβρίου. Κατὰ τὸ ἀπόγεμα

σταμάτησε ἡ βροχή.

Ὁ Κώστας καὶ ἡ Ἑλενίτσα — ἡ μικρὴ του
ἀδερφοῦλα — βγῆκαν στὸν κήπο.

Στέκονται σὲ μιὰ γωνιὰ καὶ κοιτάζουν
τὰ λάχανα.

Ὁ ἥλιος μὲ τὶς χρυσοκέντητες ἀκτίνες του
χαίδεψε τὰ δέντρα τοῦ κήπου καὶ τὰ λάχανα, χαί-
δεψε καὶ τὰ δυὸ ἀδερφάκια· καληνύχτισε ἔπειτα
τὸν κόσμο καὶ κρύφτηκε πίσω ἀπὸ τὸ βουνό.

Ἐκεῖ, στὴ γωνιὰ τοῦ κήπου, ἓνας σαλίγκα-
ρος σύρθηκε ἔξω ἀπὸ τὴν ὑγρὴ καὶ σκοτεινὴ φω-
λιά του.

Ἐβγαλε λίγο τὸ σῶμα του ἀπὸ τὸ στριμμένο
ὄστρακό του καὶ τὸ ἄπλωσε ἔμπρός.

Ὁ Κώστας καὶ ἡ Ἑλενίτσα τὸν παρακολου-
θοῦν μὲ προσοχή.

Ἐπειτα ἀνασήκωσε ὁ σαλίγκαρος σιγὰ τὸ
μικροῦτσικο κεφαλάκι του καὶ ξεπέταξε δυὸ μι-
κρὲς κεραίες. Ἀμέσως ἔπειτα ἄρχισε νὰ ἀνεβά-
ζη, κάπως γρηγορώτερα πίσω καὶ πάνω, δυὸ ἄλ-

λες πιό μεγάλες κεραίες. Τις γύριζε έμπρός, δεξιά, άριστερά. Θά νόμιζες πώς μ' αυτές γύρευε νά δῇ ποῦ βρίσκεται. Καί αλήθεια, αὐτό ἦταν ! Προσέξατε ποτέ τά δυό μικρούτσικα ματάκια τοῦ σαλίγκαρου, ποῦ εἶναι καθαρά, σάν κρύσταλλο, στήν άκρη τῆς κάθε μεγάλης κεραίας του ;

Δίχως θόρυβο γλίστρησε ὁ σαλίγκαρος πιό έμπρός. Καί νά τος ! Κόλλησε τώρα στό τρυφερό φύλλο μιᾶς λαχανίδας. Χρ... χρ... χρ... κόβει μεγάλα κομμάτια. Τ' αλέθει καλά μ' ένα σωρό δόντια ποῦ ἔχει πάνω στή γλώσσα του.

— "Ω ! ξεφωνίζει ἡ Έλενίτσα· πάει τὸ λάχανο.

Καί, πᾶτ πᾶτ, προχωρεῖ νά τὸ προστατέψη.

Άκούει τὸ πάτημα ὁ καλός μας ὁ σαλίγκαρος. Δέν ἔχει νά σκεφτῇ πολὺ· ένα ἑλαφρὸ φρου... ουούτ... ἀκούγεται... καί μονομιᾶς κεραίες καί σῶμα κρύφτηκαν μέσα στό ὅστρακο.

Τσουχτερό αέρακι φύσηξε ἐκείνη τὴν ὥρα. Καί ἡ Έλενίτσα ἄρχισε νά τουρτουρίζη.

— Πᾶμε νά φύγωμε, Κώστα, λέει ἡ Έλενίτσα, θά ῥθωμε ἄλλο ἀπόγευμα νά δοῦμε τὸ σαλίγκαρο.

— Εἶναι ζήτημα ἂν θά τὸν βροῦμε σὲ λίγες μέρες, ἀπάντησε ὁ Κώστας ! "Ε-

πειτα απ' αὐτὸν τὸ
μῆνα θὰ χωθῇ κάπου·
θὰ κλειστῇ στὸ ὄστρα-
κό του καὶ θὰ κοι-
μηθῇ βαριά. Εἶναι πολὺ
κουρασμένος.

— Μπὰ τὸν καημέ-
νο! εἶπε ἡ 'Ελενίτσα'
καὶ πότε θὰ ῥθῶμε νὰ
τὸν ξυπνήσωμε;

— "Α! θὰ κοιμηθῇ
πολύ!... ὁλόκληρους μῆνες, λέει ὁ Κώστας.

— Καὶ ἂν τὸν παραπάρῃ ὁ ὕπνος; ρωτᾷ ἀνή-
συχη ἡ 'Ελενίτσα, ποιὸς θὰ τὸν ξυπνήσῃ;

— Δὲν ὑπάρχει τέτοιος φόβος, λέει ὁ Κώστας.
Τὴν ἀνοιξη, ἅμα ἀρχίσῃ νὰ τὸν χαϊδεύῃ ὁ ἥλιος,
θὰ ξυπνήσῃ μόνος του.

"Εφυγαν τὰ παιδιά. Σὲ λίγες μέρες εἶδαν
τὸ σαλίγκαρο τρυπωμένο στὸ βάθος τῆς γωνιάς.

— Νά τος! ὁ σαλίγκαρος, λέει ἡ 'Ελενίτσα
πρώτη.

Πλησιάζει κι ὁ Κώστας· τὸν προσέχει καλὰ
καὶ λέει:

— Πάει! Μᾶς καληνύχτισε γιὰ πολὺν καιρὸ
ὁ σαλίγκαρος, 'Ελενίτσα. Νά, γιὰ δὲς πῶς ἔφραξε
τὴν πόρτα τοῦ σπιτιοῦ του!

Καὶ πῆρε ὁ Κώστας τὸν σαλίγκαρο νὰ τὸν
δείξῃ στὴν 'Ελενίτσα. Τὸ ὄστρακό του ἦταν ἐμ-

πρὸς κλεισμένο μὲ μιὰ λεπτὴ θαμπὴ πέτσα.

—“Απλώσε καὶ τὰ σεντόνια του, λέει ἡ Ἐλενίτσα.

— Τὴν ἀνοιξὴ! τὴν ἀνοιξὴ μὲ τὰ καινούρια φύλλα καὶ μὲ τὰ τρυφερά χορτάρια μπορεῖ νὰ δοῦμε πάλι τὸ σαλίγκαρο, Ἐλενίτσα, εἶπε ὁ Κώστας· καὶ τὸν τοποθέτησε στὸν κρυψῶνα του.

— Μὰ γιατί εἶπες ὅτι μπορεῖ νὰ τὸν δοῦμε; ρωτᾷ ἡ Ἐλενίτσα.

— Γιατὶ σὲ λίγες ἡμέρες, ἅμα ξυπνήσῃ, θὰ χωθῇ μιὰ πιθαμὴ βαθιὰ στὸ χῶμα, γιὰ νὰ γεννήσῃ τ’ αὐγουλάκια του, εἶπε ὁ Κώστας.

— Μπᾶ! αὐτὸ τὸπραματάκι θὰ γεννήσῃ καὶ αὐγά; ρωτᾷ ἡ Ἐλενίτσα.

— Ναί! ναί! θὰ γεννήσῃ 70-80 αὐγουλάκια ἄσπρα καὶ μικρά, σὰ φακὴ, κι ἀπ’ αὐτὰ θὰ γίνουν νέα σαλιγκαράκια, λέει ὁ Κώστας.

— Λοιπὸν θὰ χρειαστοῦν πολλὰ φύλλα γιὰ νὰ μεγαλώσουν τὰ παιδιὰ του, λέει ἡ Ἐλενίτσα.

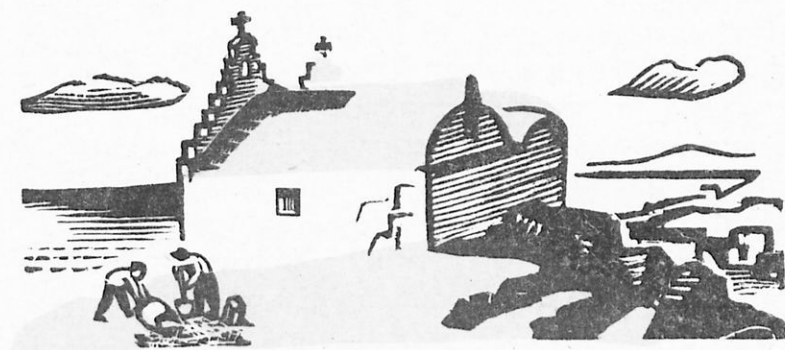
—“Ε! ἄς φυτέψωμε φέτος πιὸ πολλὰ λάχανα, λέει ὁ Κώστας. Καὶ πρέπει νὰ τὸ θυμήσωμε στὸν πατέρα, ἅμα θὰ φυτέψῃ τὸν κῆπο.

Σαμάρι φορεῖ: γάιδαρος δὲν εἶναι!

Κέρατα ἔχει: βόδι δὲν εἶναι!

Περπατεῖ καὶ γράφει: γραμματικὸς δὲν εἶναι!

Τί εἶναι;

11. Διορδώνουν τῖς καταστροφές

Στὴν ἐποχὴ τοῦ πολέμου μὲ τοὺς Ἰταλοὺς καὶ τοὺς Γερμανοὺς ὅλοι οἱ νέοι τοῦ χωριοῦ πῆγαν στρατιῶτες. Οἱ γέροι κι οἱ γυναῖκες ἔκαναν ὅλες τῖς δουλειές στὰ χτήματα. Καὶ τὰ μικρὰ παιδιὰ, ὅσες φορές πρόφταιναν, βοηθοῦσαν στὰ κοντινὰ χτήματα, σὲ ὅ,τι μποροῦσαν.

Κάθε βράδυ μαζεύονταν οἱ χωριανοὶ στὸ σχολεῖο ἢ στὴν ἐκκλησίᾳ. Ἐκεῖ μάθαιναν ἀπὸ τὸ γερο-παπά, ποὺ ἀναπλήρωνε καὶ τὸ στρατιώτῃ δάσκαλο, τὰ νέα τοῦ πολέμου. Καὶ παρακαλοῦσαν γονατιστοὶ τὴν Παναγία νὰ βοηθήσῃ τὴν Πατρίδα μας.

Κάποια γιορτῇ, ἔπειτα ἀπὸ τὴ λειτουργία καὶ τὴν παράκληση ποὺ ἔκαναν στὴν Παναγία, ἀκούστηκαν εὐχάριστα νέα. Ὁ στρατός μας ἐλευθέρωσε τὸ Ἀργυρόκαστρο.

Οἱ γέροι ἄδειασαν τὰ τουφέκια τους στὸν

άερα από τη χαρά. Καί οι κοπέλες καί τὰ παιδιά πιάστηκαν στο χορό έξω από τήν ἐκκλησία. Ὁ γερο-παπᾶς κι ὁ γερο-πρόεδρος ἔσερναν τὸ χορό.

Ἐκείνη τὴ στιγμή πέρασαν ἀπὸ ψηλὰ τὰ ἐχθρικά ἀεροπλάνα. Εἶδαν τὴ χαρὰ τῶν χωρικῶν καί τὴ φθόνησαν. Καί — μπουὺμ μπουουουὺμ! — ἄδειασαν τὶς βόμβες τους ἐπάνω στο χωριό!

Γκρέμισαν τὸ γεφύρι! Χάλασαν τὸ σχολεῖο! Κατάστρεψαν τοὺς δρόμους! Καί μιὰ γωνιά τῆς ἐκκλησίας γκρεμίστηκε. Ράγισε κι ἡ καμπάνα καί γι' αὐτὸ χτυπᾶ βραχνὰ ντάγκ... ντάγκ.. ντάγκ...! Τὴν ἀκούτε;

Ἐφυγαν ἀργότερα οἱ ἐχθροί. Ἐλευθερώθηκε ἡ Πατρίδα μας. Πολλοὶ χωριανοὶ ἔπесαν γιὰ τὴν τιμὴ τῆς Ἑλλάδας. Οἱ περισσότεροὶ γύρισαν δοξασμένοι.

Καί σήμερα, σήμερα κιόλας, ἔπειτα ἀπὸ τὴ λειτουργία, θὰ γίνη ἔρανος ν' ἀγοράσουν καινούρια καμπάνα. Καί μὲ προσωπικὴ ἐργασία θὰ χτιστῇ τὸ μέρος τῆς ἐκκλησίας ποὺ γκρέμισαν οἱ καταραμένοι ἐχθροί.

Ἔτσι, μὲ προσωπικὴ ἐργασία, ἔφτιαξαν οἱ καλοὶ μας χωρικοὶ καί τὸ γεφύρι· διόρθωσαν καί τὸ σχολεῖο καί τοὺς δρόμους.

Καί τώρα τὰ ὑλικά γιὰ τὴν ἐκκλησία τὰ ἔχουν ἔτοιμα. Χτὲς βράδυ ἤρθαν καί δυὸ καλοὶ τεχνίτες, ποὺ τοὺς περίμεναν ἀπὸ καιρὸ οἱ χωριανοί, γιὰ νὰ τοὺς δώσουν ὁδηγίες. Σήμερα θὰ γίνουν τὰ ἐγκαίνια τῆς ἐργασίας.

12. "Όλο τὸ χωριὸ στὶς ἐλιές

Πολλές φορές πῆγαν τὰ παιδιά στὸν ἐλαιώνα.
Δὲν εἶναι καὶ πολὺ μακριά. Στὸ πιὸ ζεστὸ καὶ
ἀπάνεμο μέρος τοῦ χωριοῦ εἶναι οἱ ἐλιές· ὑπάρχουν
καὶ λίγες μέσα στ' ἀμπέλια.

Πολλές φορές ἔπαιξαν τὰ
Τί εἶδαν ἄλλοτε τὰ παι- παιδιά κάτω ἀπὸ τὴ σκιά
διὰ στὸν ἐλαιώνα. ποὺ κάνουν οἱ μεγάλες ἐ-
λιές μὲ τὴ σκισμένη καὶ σκληρὴ φλούδα.

Καθάρισαν ἄλλοτε γύρω γύρω τὸν τόπο ποῦ

φύτρωσαν οι νέες έλιές με τη γυαλιστερή και μαλακή φλούδα.

Κάποια φορά, που πήγαν περίπατο όλο το σχολείο, έπαιξαν και κρυφτό μέσα στις κουφάλες που έχουν οι γέρικες έλιές

Πρόσεξαν πολλές φορές τα στενόμακρα και μυτερά φύλλα της έλιᾶς. Είδαν πώς από το επάνω μέρος είναι μαλακά, με χρώμα βαθύ πράσινο, και από το κάτω μέρος έχουν χρώμα άσημένιο.

Είδαν τον πατέρα να κλαδεύει άράδα όλες τις έλιές, γέρικες και νέες. Τόν είδαν άλλοτε που προσπαθοῦσε να ήμερώσει τις άγριλιές. Τόν είδαν και ν' άσβεστώνει τους κορμούς τους.

Χάρηκαν σε άλλη εποχή που είδαν τις έλιές άνθισμένες. Και είδαν τους γονείς τους να χαίρωνται, άμα έδεσαν οι καταπράσινοι καρποί.

Τώρα οι πράσινες έλιές πώς είναι τώρα οι έλιές.

Έγιναν μελανές ή κατάμαυρες· άρχισαν να πέφτουν μιᾶ μιᾶ, πέντε δέκα, πολλές μαζί.

Ἐφτασε ὁ καιρὸς ποὺ ὥριμασαν οἱ ἐλιές.

Ὅλοι οἱ χωρικοὶ ξεκινοῦν μὲ ψηλές σκάλες στὸν ὤμο· τὶς στερεώνουν στοὺς κλάδους τῆς ἐλιάς καὶ ἀρχίζουν νὰ μαζεύουν τὸν καρπὸ· μαζεύουν μιὰ μιὰ τὶς ὥριμες ἐλιές καὶ γεμίζουν τὰ σακουλάκια,

ποὺ ἔχουν κρεμασμένα ἀπὸ τὴ μασχάλη τους.

Εἶναι δῶρο τοῦ Θεοῦ ἡ ἐργασία! Ὅλοι οἱ ἄνθρωποι ἐργάζονται. Καὶ τὰ παιδιά, ὕστερα ἀπὸ τὸ μάθημα, τρέχουν στὸν ἐλαιώνα· βοηθοῦν καὶ κεῖνα· μαζεύουν τὶς ἐλιές ποὺ εἶναι χάμω. Δές τα! γρήγορα γρήγορα γεμίζουν τὶς φοῦχτες καὶ τὶς ἀδειάζουν στὸ μεγάλο σακί.

Ὅλο τὸ χωριὸ βρίσκεται στὸν ἐλαιώνα αὐτὲς τὶς μέρες. Εἶναι ὁ καιρὸς τῆς σοδειᾶς!

— Πόσα μᾶς δίνεις, καημένη ἐλιά! ἔλεγαν ὅλοι. Καὶ δὲ ζητᾶς καὶ πολλὰ πράματα!

Τώρα οἱ ἐλιές μεταφέρθηκαν
στὸ λιотρίβι· τὸ ξέρουν τὰ παιδιά
τὸ λιотρίβι τοῦ χωριοῦ τους. Πολλές φορές πῆ-
γαν μέσα νὰ δοῦν. Πῆγαν μιὰ μέρα καὶ μὲ

τὸ δάσκαλό τους μαζί. Είδαν ἀνθρώπους κατα-
λαδωμένους νὰ ρίχνουν ἐλιές στὸ μικρὸ πέτρινο
άλωνι. Είδαν ἔπειτα τοὺς ἐργάτες νὰ γυρνοῦν τὴ
βαριὰ πέτρα ποὺ τὶς ἔτριβε καὶ τὶς ἔκανε σωστὴ
λάσπη. Ἀκουσαν τὸν κύρ Γιώργη, ποὺ διευθύνει
τὴ μηχανή, νὰ φωνάζη πότε «βίρα» (σήκωσε),
πότε «μáινα» (σταμάτησε).

Τὸν ξέρουν καλὰ τὰ παιδιὰ τὸν κύρ Γιώργη
μὲ τὸ ξύλινο πόδι. Καὶ τὸν σέβονται πολὺ, ὅπως
κι ὅλοι οἱ χωριανοί.

Εἶναι ὁ ἥρωας λοχίας Γιώργης Δημητρίου,
ποὺ ἔχασε τὸ πόδι του πολεμώντας στὴν Ἀλ-
βανία.

Είδαν τὰ παιδιὰ τὴ μηχανή νὰ στίβη τὶς πε-
τσέτες γεμισμένες μὲ τὴ λάσπη τῆς ἐλιᾶς. Είδαν
νὰ βγαίνει τὸ ἀγιασμένο λάδι!

Πολλὰ πράγματα εἶδαν τὰ παιδιὰ. Κι ὅλο
ρωτοῦσαν γιατί γίνεται αὐτό; Γιατί ἐκεῖνο γίνε-
ται ἔτσι;

Ἡ συζήτηση, ποὺ ἀκολουθοῦσε σὲ κάθε ἐρώ-
τηση, ἐξηγοῦσε τὸ γιατί.

Οἱ ζωγραφιές, ποὺ ἔκαναν τὰ παιδιὰ, μι-
λοῦσαν καλὰ καλὰ γιὰ ὅλες αὐτὲς τὶς ἐργασίες.

13. Ἡ ἐλιά

Ὅπου κι ἂν λάχω κατοικία
δὲ μ' ἀπολείπουν οἱ καρποί.
Μ' ἔχει ὁ Θεὸς εὐλογημένη,
κι εἶμαι γεμάτη προκοπή!

Ἐδῶ, στὸν ἵσκιο μου ἀπὸ κάτου
ἦρθ' ὁ Χριστὸς ν' ἀναπαυθῇ!
Κι ἀκούστηκε ἡ γλυκιὰ λαλιά του
λίγο προτοῦ νὰ σταυρωθῇ.

Κ. Παλαμᾶς

14. Στὴν ἐκκλησία

Σήμερα εἶναι Κυριακή.

Κάθε Κυριακή καὶ κάθε μεγάλη γιορτὴ πηγαίνουν στὴν ἐκκλησία οἱ Χριστιανοί.

Ὁ Κωστάκης καὶ ἡ Ἐλενίτσα ξυπνοῦν σήμερα πολὺ πρωί. Τώρα πλένονται καὶ φοροῦν τὰ καθαρὰ τους ροῦχα. Ὁ παππούς, ἡ γιαγιά, ὁ πατέρας, ἡ μητέρα εἶναι ἔτοιμοι. Ξεκινοῦν γιὰ τὴν ἐκκλησία. Πρέπει νὰ προφτάσουν πρὶν προχωρήσῃ ἡ λειτουργία.

Στὸ δρόμο ὁ παππούς λέει στὰ ἐγγονάκια του :

“Ὅταν μποῦμε στὸ ναό,
παιδιά μου, νὰ φανῇτε,
πὼς στὸν ἴδιο τὸ Θεὸ
θὰ παρουσιαστῇτε.

Βλέπετε στὸ ἱερὸ
τὴν εἰκόνα τοῦ Χριστοῦ
κάμετε σωστὰ σταυρὸ
καὶ καλὰ σταθῇτ’ αὐτοῦ.

Μπαίνουν ὅλοι στὴν ἐκκλησία· τὸ λιβάνι μοσκομυρίζει· ἀνάβουν τὸ κεράκι τους μὲ σεβασμὸ πολὺ καὶ προχωροῦν. Σὲ λίγο ὅλοι οἱ χωριανοὶ εἶναι στὴν ἐκκλησία. Μόνο κανένας ἄρρωστος μπορεῖ νὰ λείπῃ.

Τὰ καντήλια καὶ τὰ μανουάλια εἶναι ἀναμμένα ὅλα. Οἱ εἰκόνες ὅλες λάμπουν στὸ εἰκονοστάσι. Οἱ ψάλτες ψέλνουν ὠραῖα. Χτυποῦν ἀκόμη μιὰ φορὰ οἱ καμπάνες.

Καὶ ἡ λειτουργία προχωρεῖ. Ἀνάβει τώρα καὶ ὁ πολυέλαιος καὶ φεγγοβολᾷ ὅλη ἡ ἐκκλησία. Ὁ παπὰς λέει τὸ Εὐαγγέλιο. Λάμπει ὁλόκληρος ὁ παπα-Δημήτρης, μὲ τ' ἄσπρα γένια, μέσα στὰ χρυσὰ του φορέματα !

Ὅταν βγαίνουν τὰ Ἅγια, ὅλοι οἱ χωριανοὶ γονατίζουν καὶ κάνουν τὸ σταυρό τους.

«Τῶν ὑπὲρ πίστεως καὶ Πατρίδος πεσόντων» λέει ὁ παπὰς.

Κι ὅλοι οἱ χωριανοὶ κάνουν τὸ σταυρό τους μὲ ἐξαιρετικὴ συγκίνηση. Πολλὰ παλληκάρια τοῦ χωριοῦ, πατέρες καὶ ἀδέρφια τῶν παιδιῶν τοῦ σχολείου, σκοτώθηκαν τὰ τελευταῖα χρόνια πολεμώντας γιὰ τὴν Ἐλευθερίαν καὶ τὴ δόξαν τῆς Πατρίδας.

Κάνει ἔπειτα ὁ παπὰς πολλές εὐχὲς στὸ Θεὸ καὶ Τὸν παρακαλεῖ νὰ δίνη ὑγείαν καὶ προκοπὴν καὶ ὅλα τὰ καλὰ στοὺς ἀνθρώπους. Καὶ οἱ ψάλτες ψέλνουν πολλὰ τροπάρια.

Τελειώνει ἡ λειτουργία. Ὁ παπα-Δημήτρης μοιράζει τὸ ἀντίδωρο. Ὅλο τὸ χωριὸ παίρνει ἀντίδωρο καὶ φιλεῖ τὸ χέρι τοῦ καλοῦ παπᾶ.

Οἱ χωριανοὶ γεμάτοι χαρὰ καὶ καλοσύνη γυρίζουν στὰ σπίτια τους.

15. Πού βρίσκεται ο δυνατότερος του κόσμου

Ένα ζευγάρι ποντικοί δέν είχαν γνωρίσει ποτέ την πείνα. Μέσα στην αποθήκη που έμεναν, υπήρχαν πολλά σακιά γεμάτα σιτάρι, κριθάρι, άραποσίτι.

Είχαν και μιὰ κόρη, που ήταν ή ωραιότερη του κόσμου.

Ή κόρη μεγάλωσε.

Ό πατέρας κι ή μητέρα ήθελαν ένα γαμπρό αξιο και δυνατό.

Ή κόρη μας, έλεγαν, είναι ή ωραιότερη σέ όλη τή χώρα. Και φυσικά πρέπει νά τής διαλέξωμε τόν καλύτερο και τόν δυνατότερο γαμπρό που υπάρχει στόν κόσμο.

— Ό ήλιος που λάμπει στόν ουρανό είναι ό καλύτερος και δυνατότερος στόν κόσμο! είπε ή κυρα-ποντικίνα.

— Έχεις δίκιο, άποκρίθηκε ό ποντικός. Αὐτός μόνο είναι αξιο για τήν κόρη μας.

Τό ζευγάρι μαζί με τήν κόρη τους παρουσιάστηκαν στόν ήλιο. Ό ποντικός, με ύφος σοβαρό, είπε στόν ήλιο:

— Ήλιε μου, είσαι ό δυνατότε-

ρος και ὁ πιὸ ἄ-
ξιος στὸν κόσμο.
Σοῦ προτείνω
τὴν κόρη μου γιὰ
νύφη. Εἶναι τὸ
πιὸ ὁμορφο πον-
τικάκι· καὶ τὴν
ἔχομε πολὺ χαϊ-
δεμένη.

Ὁ ἥλιος τὰ
ἄκουσε αὐτὰ καὶ
ἀπάντησε χαμο-
γελώντας:

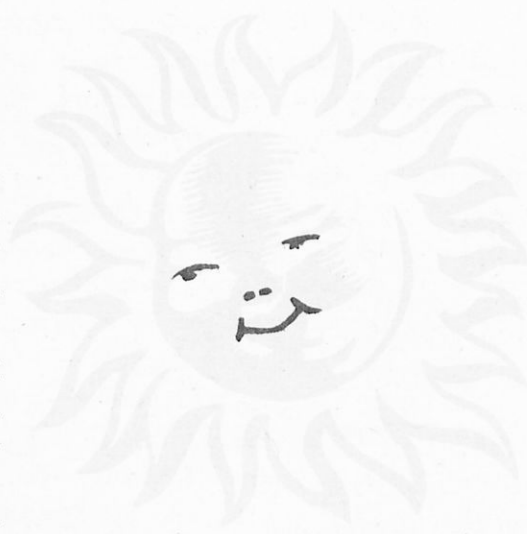
— Σᾶς εὐχα-
ριστῶ πολὺ γιὰ τὴν τιμὴ πού μου κάνετε. Ἀλλὰ
δὲν εἶμαι ἐγὼ οὔτε ὁ καλύτερος οὔτε ὁ δυνατό-
τερος στὸν κόσμο. Ὑπάρχει κάποιος ἄλλος πού
κι ἐγὼ τὸν ἀναγνωρίζω ἀνώτερό μου.

— Καὶ ποιὸς εἶναι αὐτός, ἥλιε μου; ρώτησαν
ὁ ποντικός καὶ ἡ ποντικίνα.

— Τὸ σύννεφο! ἀπάντησε ὁ ἥλιος. Αὐτὸ εἶναι
δυνατότερο ἀπὸ μένα. Ἄμα κάνει πῶς ἀπλώ-
νεται τὸ σύννεφο στὸν οὐρανό, μὲ σκεπάζει καὶ
σκοτεινιάζει τὸ φῶς μου.

— Δίκιο ἔχει ὁ ἥλιος, σκέφτηκε ἡ οἰκογένεια
τῶν ποντικῶν· καὶ πῆρε τὸ δρόμο γιὰ τὸ σύννεφο.

Ὁ ποντικός ἔκαμε στὸ σύννεφο τὴν πρόταση
τοῦ γάμου.

— Είσαι τὸ δυνατότερο πλάσμα τοῦ κόσμου, τοῦ λέει· καὶ μόνο γιὰ σένα γεννήθηκε ἡ μονάκριβη κόρη μου, ἡ ποντικίτσα.

— Μοῦ κάνετε μεγάλη τιμὴ καὶ σᾶς εὐχαριστῶ πολύ, ἀπάντησε τὸ σύννεφο. Ἄλλὰ νὰ ξέρετε πῶς δὲν εἶμαι καὶ τόσο δυνατό ὅσο μὲ νομίζετε· ὑπάρχει ἄλλος δυνατότερος.

— Τί ; ποὺ εἶναι δυνατότερος ἀπὸ σένα, καλὸ μου σύννεφο ; ρώτησε ἡ ποντικίνα. Ἐσὺ σκοτεινιάζεις καὶ τὸν ἥλιο ἀκόμη.

— Ναί, εἶπε τὸ σύννεφο· αὐτὸ εἶναι ἀλήθεια. Ἄλλὰ τί ἀξία μπορῶ νὰ ἔχω ἐγώ, ἂν κάνη πῶς σηκώνεται ὁ ἀέρας ; Εἶδατε πῶς μὲ κυνηγᾷ στὸν οὐρανό ; Μπορῶ νὰ τοῦ ἀντισταθῶ ;

— Ἀλήθεια, σκέφτηκαν οἱ ποντικοί· ὁ ἀέρας εἶναι δυνατότερος· πάντα νικᾷ κι ἀποδιώχνει τὰ σύννεφα ποὺ σκοτεινιάζουν τὸν ἥλιο. Ἄς ἐπισκεφτοῦμε τὸν ἀέρα, εἶπαν· καὶ ξεκίνησαν.

Βρῆκαν τὸν ἀέρα· κι ὁ πατέρας, ὁ κύρ ποντικός, ἔκαμε τὴν πρόταση.

— Ἀέρα μου, τοῦ εἶπε, εἴσαι ὁ δυνατότερος τοῦ κόσμου· νικᾷς τὰ σύννεφα ποὺ σκοτεινιάζουν τὸν ἥλιο. Μόνο σὲ σένα ταιριάζει νὰ πανδρευτῇς τὴν κορούλα μας, τὴ χαϊδεμένη ποντικίτσα.

— Μὲ ὑποχρεώνετε μὲ τὴν ἀγάπη σας, ἀπάντησε ὁ ἀέρας. Δὲν εἶμαι ὅμως ὁ δυνατότερος. Ὑπάρχει κι ἄλλος ἀκόμη πιὸ δυνατός ἀπὸ μένα.

— Τι;... ποῦ... ποιός εἶναι αὐτός; ρωτᾷ ἀνυπόμονη ἡ κυρα-ποντικίνα.

— Νά, αὐτὸς ἐκεῖ ὁ γέρικος πύργος! αὐτὸς εἶναι δυνατότερός μου! ἀπάντησε ὁ ἀέρας. Χρόνια καὶ χρόνια τώρα προσπαθῶ νὰ τὸν γκρεμίσω καὶ δὲν τὸ κατορθώνω. Σὲ ρωτῶ, κυρα-ποντικίνα μου, δὲν τὸν βρίσκεις καὶ σὺ δυνατότερό μου αὐτὸν τὸν πύργο;

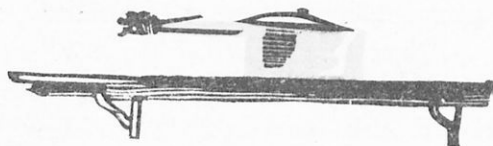
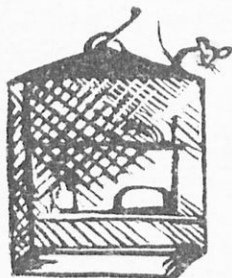
— Δίκιο ἔχει, εἶπε ἡ κυρα-πεθερά· καὶ παρακίνησε τὸν ἄντρα της καὶ τὴν κόρη της νὰ ἐπισκεφτοῦν τὸν ψηλὸ πύργο, ποῦ δὲν ἦταν καὶ πολὺ μακριά.

— Ὅλη ἡ οἰκογένεια τὸ βρῆκε σωστὸ καί, γυρίζοντας στὸ σπίτι τους, ὁ κύρ ποντικός κι ἡ κυρα-ποντικίνα μὲ τὴ μονάκριβή τους κόρη πέρασαν καὶ ἀπὸ τὸν ψηλὸ πύργο.

Ἐκεῖ ἔκαναν τὴν πρόταση.

— Σὺ εἶσαι τὸ δυνατότερο ποῦ ἔχει ὁ κόσμος, εἶπαν ποντικός καὶ ποντικίνα μ' ἓνα στόμα. Δὲν μπορεῖ νὰ σὲ νικήσῃ οὔτε ὁ ἀέρας, ποῦ διώχνει τὰ σύννεφα, ποῦ σκοτεινιάζουν τὸν ἥλιο. Καὶ τὴν κόρη μας, τὴν ὁμορφότερη ποντικίτσα τοῦ κόσμου, σοῦ τὴν προτεινομε γιὰ νύφη.

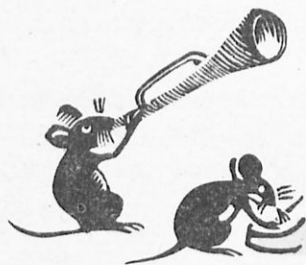
— Εὐχαριστῶ, ἀπάντησε ὁ πύργος κι ὀρθωσε τὸν πελώριο ὄγκο του. Εὐχαριστῶ. Μὰ δὲν σᾶς πληροφόρησαν σωστά. Ὑπάρχει ἄλλος δυνατότερος κι ἀπὸ μένα.

— Φεύγομε, φεύγομε, ἔλεγε ἡ μάνα.

— Ποιὸς ; ποιὸς εἶναι ὁ δυνατότερός σου ;
ρωτᾷ μ' ἐπιμονή ὁ κύρ ποντικός.

— Ἐσεῖς ! ἐσεῖς τὰ ποντικάκια εἰστε δυνατότερά μου, εἶπε σοβαρὰ σοβαρὰ ὁ ψηλὸς πύργος. "Ὀλη ἡ δική σας γενιὰ εἶναι δυνατότερή μου. "Ἡ δὲν τὸ καταλαβαίνετε τάχα ; "Ὀλα ἐσεῖς τὰ ποντικάκια, κράτς κρίτς, μέρα νύχτα τρυπᾶτε τὰ θέμελά μου καὶ μὲ κουφώσατε. Στὸν τόπο σας λοιπόν ! Καὶ στὴ γενιὰ τὴ δική σας ν' ἀναζητήσετε τὸν καλύτερο.

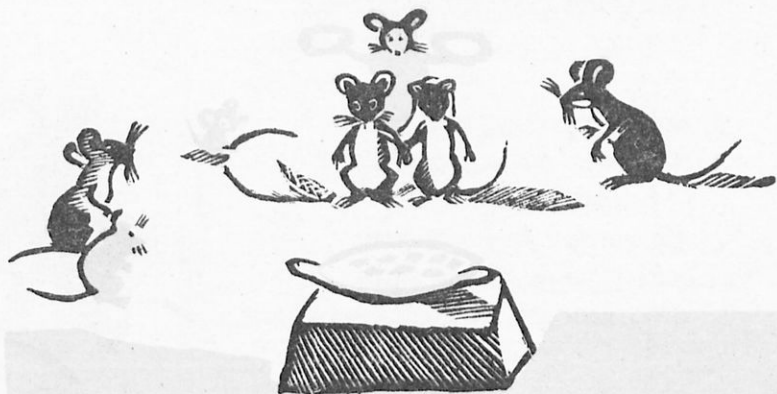

—'Αλήθεια!... "Έχει δίκιο, είπε ο ποντικός.

Και γύρισε στην τρύπα του μαζί με τη γυναίκα και την κόρη του.

Πάντρεψαν την κόρη τους μ' ένα παλληκάρι του τόπου τους κι έζησαν όλοι ευτυχισμένοι.

«Παπούτσι από τόν τόπο σου
κι ἄς εἶν' και μπαλωμένο».

16. Ὁ ἥλιος

1. Ὁ ἀέρας θύμωσε,
μέ τὸν ἥλιο μάλωσε·
ὁ ἀέρας ἔλεγε :
«Εἶμαι δυνατότερος !»
Καὶ ὁ ἥλιος ἔλεγε :
«Σὲ περνῶ στὴ δύναμη !»

2. Ἕνας γέρος γεωργὸς
μέ τὴ μαύρη κάπα του
στὸ χωράφι πηγαινε.

3. Ὁ ἀέρας λάλησε :
«Ὅποιος ἔχει δύναμη,
παίρνει ἀπὸ τὸ γέροντα
τὴ χοντρή τὴν κάπα του».

4. Φύσηξε, ξεφύσηξε,
ἔσκασε στὸ φύσημα !
Ἄδικος ὁ κόπος του !
Κρύωσεν ὁ γέροντας
καὶ διπλὰ τυλίχτηκε
στὴ χοντρή τὴν κάπα του !

καὶ ὁ ἀέρας

5. Καὶ ὁ ἥλιος λάλησε :
«Ὅποιος ἔχει δύναμη,
παίρνει ἀπὸ τό γέροντα
τὴ χοντρή τὴν κάπα του !»

6. Ἐφεξεν ὁλόλαμπρος,
καλοσύνη σκόρπισε.
Ἐβγαλεν ὁ γέροντας
τὴ χοντρή τὴν κάπα του !»

7. Πάλι ξαναλάλησε :
Ἄκουσε καὶ μάθε το :
Σὲ περνῶ στὴ δύναμη,
γιατὶ πᾶς μὲ τὸ κακὸ
κι ἐγὼ πᾶω μὲ τὸ καλὸ».

(Κατὰ τὸν Αἴσωπο) Γ. Δροσίνης

17. Ὁ σπουργίτης,

τὸ πουλάκι τοῦ τόπου μας

Τσίου... τσίου!... Τσίρπ τσίρπ! Τσίου..τσίου..
Ὁ μικρὸς σπουργίτης τριγυρνᾷ ἀπὸ δῶ κι ἀπὸ κεῖ.
Πηδᾷ στὰ δέντρα, πηδᾷ στὴ γῆ, ζητώντας κανένα
σπόρο ἢ σκουλήκι.

Τίκ... τίκ... χτυπᾷ καὶ τὸ τζάμι στὰ παρά-
θυρα, ζητώντας κανένα ψίχουλο ψωμάκι.

Τὸ χιόνι σκέπασε τὴ γῆ. Δὲ θὰ βρῇ σπόρους
πουθενά ὁ μικρὸς σπουργίτης. Ἀπὸ χτὲς ποὺ ἔπια-
σε ὁ χιονιάς, δὲ βγῆκε ἔξω ἀπὸ τὴ φωλιά του.
Καὶ τώρα ποὺ βγαίνει, δὲν ἔχει ποῦ νὰ σταθῇ.

Μὰ νά, τὸ παράθυρο τοῦ Κώστα καὶ τῆς Ἑ-
λενίτσας εἶναι μισανοιγμένο!

Φρ... φρ... φρ... φρ... ὁ μικρὸς σπουργί-
της, καὶ βρίσκεται στὸ περβάζι τοῦ παραθύρου.

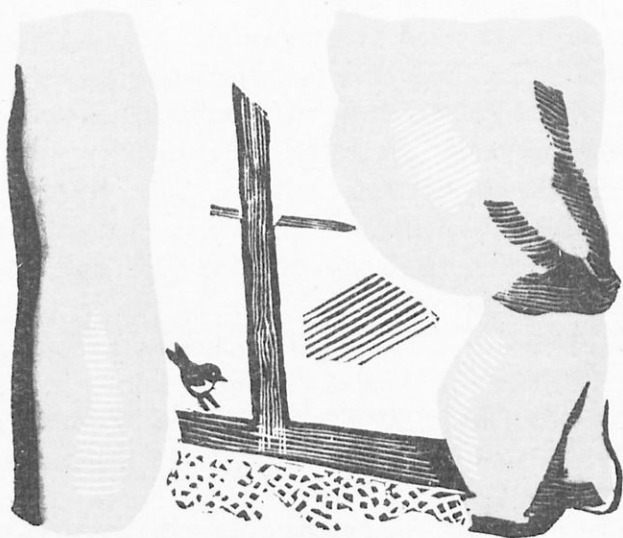
Τίκ... τίκ... χτυπᾷ μὲ ἐπιμονὴ τὸ παράθυ-
ρο· καὶ τσίου... τσίου... ξεφωνίζει ὁ συμπαθητι-
κὸς ζητιάνος.

Ὁ Κώστας καὶ ἡ Ἑλενίτσα τὸν λυποῦνται
καὶ τοῦ ἀνοίγουν καλύτερα τὸ παράθυρο.

Μὰ... δὲν μπαίνει μέσα ὁ ντροπαλὸς ζητιά-
νος. Θὰ εἶναι εὐχαριστημένος νὰ τοῦ ρίξουν μόνο
λίγα ψίχουλα.

Καὶ τὰ δυὸ ἀδερφάκια, ὁ Κώστας καὶ ἡ Ἑλε-
νίτσα, ὅπως πάντα, ἔτσι τρέχουν καὶ τώρα νὰ τοῦ
δώσουν κάτι.

Τὰ καλὰ αὐτὰ παιδάκια ἀγαποῦν κάθε που-
λάκι. Μὰ τώρα εἶναι χειμώνας. Δὲν ἀκούγεται
ἄλλο πουλάκι πουθενά. Ὁ σπουργίτης ἔχει πάρει
ὅλη τὴν ἀγάπη τους.

18. "Εφτασαν τὰ Χριστούγεννα

Εἶναι τώρα λίγες μέρες, πού στὸ σχολεῖο μιλοῦν γιὰ τὴ μεγάλη γιορτὴ πού πλησιάζει.

Χριστούγεννα !

Τὰ παιδιὰ μαθαίνουν πολλὰ ἀπὸ τὴν ἱστορία τῆς Γέννησης τοῦ Κυρίου.

Ἦκουσαν γιὰ τὸ ὀλόλαμπρο ἀστέρι πού χρύσωσε μὲ τὸ φῶς του ὅλη τὴ φύση, γύρω στὸ ταπεινὸ σπήλαιο τῆς Βηθλεέμ.

Ἦκουσαν γιὰ τὶς γλυκὲς ψαλμωδίες τῶν ἀγγέλων. Ἔμαθαν γιὰ τοὺς καλοὺς βοσκούς πού εἶχαν τὴν τύχη, πρῶτοι πρῶτοι ἐκεῖνοι ἀπ' ὅλους τοὺς ἀνθρώπους, νὰ δοῦν τὸ ΧΡΙΣΤΟ !

Ἄρεσε πολὺ στὰ παιδιὰ, ἅμα ἄκουσαν μὲ πόσο σεβασμὸ ἔτρεξαν οἱ καλοὶ βοσκοὶ γιὰ νὰ προσκυνήσουν τὸ Χριστούλη μέσα στὴ φτωχικὴ καὶ μουχλιασμένη σπηλιά.

Διάβασαν μαζὶ μὲ τὸ δάσκαλό τους σχετικὲς ἱστορίες ἀπὸ διάφορα βιβλία.

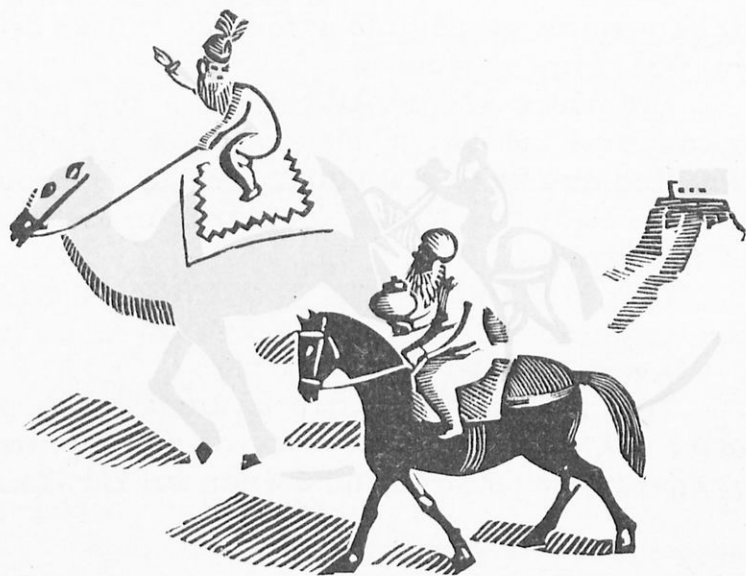
Ἔμαθαν ἀκόμη πῶς οἱ ἀκτίνες, ἀπὸ τὸ χρυσὸ ἀστέρι ἔφτασαν πολὺ μακριὰ καὶ φώτισαν τοὺς τρεῖς μάγους.

Ὁ δάσκαλος παρουσίασε στὰ παιδιὰ ὠραῖες ζωγραφιὲς πού ἔδειχναν τοὺς τρεῖς μάγους μὲ τὰ μακριὰ ἄσπρα μαλλιά.

Σ' ἓνα βιβλίο διάβασαν πῶς οἱ μάγοι :

Ξεκίνησαν από τὰ κάστρα τους μακριὰ
καὶ πῆγαν νὰ ἔβρουν τὸ Μεγάλο Βασιλιά.
Πέρασαν κάμπους, πέρασαν γκρεμούς.
Διαβῆκαν ἀπὸ φίλους κι ἀπ' ἐχθρούς.
Κι ὑπόφεραν πολὺ. Κουράστηκαν σκληρά.
Μὰ τ' ἄστρο φώτιζε τὸ δρόμο τους μπροστά.

Ἦρθαν τέλος στὸ σπήλαιο τὸ μακρινό.
Κι ἤβραν σὰ βρέφος ἐκεῖ μέσα τὸ Χριστό!...
Πέσαν καὶ τὸν προσκύνησαν πιστά·
δῶρα τοῦ πρόσφεραν βασιλικά.
Σ μύρνα τοῦ χάρισαν, Λιβάνι καὶ Χρυσό.
Δὲν εἶπαν στὸν Ἡρώδη, ὅτι ἤβραν τὸ Χριστό.

19. Ἡ σχολικὴ γιορτὴ τῶν Χριστουγέννων καὶ τῆς Πρωτοχρονιάς

Στὰ σπίτια γίνονται πολλές ἐτοιμασίες γιὰ τὶς μεγάλες γιορτὲς ποὺ ἔρχονται. Τὰ παιδιὰ γιόρτασαν καὶ στὸ σχολεῖο τὰ Χριστούγεννα καὶ τὴν Πρωτοχρονιά.

Στὴ μεγαλύτερη αἴθουσα τοῦ σχολείου ἔστησαν μιὰ ὁμορφὴ σπηλιά. Τὴν ἔκαναν μὲ πέτρες καὶ μὲ τοῦβλα.

Ἐπάνω τὴ σκέπασαν μὲ χλωρὰ χορταράκια καὶ σκόρπισαν χνούδι ἀπὸ μπαμπάκι, γιὰ νὰ δείχνη, πὼς ἦταν χιονισμένη.

Στὸ βάθος τῆς σπηλιᾶς ἔβαλαν ἓνα μικρὸ κουτάκι ἀντὶ γιὰ φάτνη. Μέσα εἶχαν ἓνα βρέφος καμωμένο ἀπὸ πηλὸ ποὺ παράσταινε τὸ Χριστοῦλη. Γύρω εἶχαν τὸν Ἰωσήφ, τὴν Παναγία, βοσκούς καὶ προβατάκια.

Ὅλα ἦταν ἀπὸ πηλοὺς χρωματιστοὺς· τὰ ἔκαναν τὰ παιδιὰ μὲ πολλὴ προσοχὴ καὶ μὲ τέχνη.

Ἄναψαν κι ἓνα μικρὸ καντηλάκι.

Τὰ παράθυρα ἦταν σκοτεινιασμένα μὲ γαλάζιες κόλλες. Ἐπάνω σ' αὐτὲς·τὶς κόλλες ἦταν κολλημένες σκηνὲς ἀπὸ τὴ Γέννηση καὶ τὴν Πρω-

τοχρονιά: τὸ λαμπρὸ ἄστρο μὲ τὶς ὁλόχρυσες ἀκτίνες· οἱ μάγοι μὲ τὶς καμῆλες τους· οἱ μάγοι ποὺ προσκύνησαν, μὲ τὰ δῶρα στὰ χέρια· οἱ βοσκοὶ μὲ τ' ἄρνια· οἱ ἄγγελοι· ὁ Ἅγιο-Βασίλης μὲ τὰ δῶρα· παιδιὰ μὲ καράβια, μὲ τύμπανα καὶ μὲ σιδεράκια, ποὺ ἔλεγαν τὰ κάλαντα. Κι ἄλλες πολλές σκηνές, ὁμορφα τοποθετημένες, φάνταζαν σὰν ἀληθινές.

Κι ὅλα αὐτὰ ἦταν σχεδιασμένα καὶ βγαλμένα μὲ τὸ ψαλίδι ἀπὸ χρυσόκολλες κι ἀπὸ διάφορες γυαλιστερές κόλλες.

Εἶναι ὁμορφα, πολὺ ὁμορφα στολισμένη ἡ αἶθουσα τῆς γιορτῆς.

Εἶναι καλεσμένοι κι οἱ γονεῖς τῶν παιδιῶν. Καὶ κοιτάζουν παντοῦ· δὲν ξέρουν τί νὰ πρωτοθαυμάσουν. Ὅλα τοὺς ἀρέσουν!

Ἀρχίζει ἡ γιορτή.

Ὅλα τὰ παιδιὰ ψέλνουν τὰ κάλαντα:

Χριστὸς γεννᾶται σήμερον
στὴ Βηθλεὲμ τὴν πόλη,
οἱ Οὐρανοὶ ἀγάλλονται
καὶ χαίρει ἡ φύσις ὅλη.

Λένε καὶ ποιήματα καὶ τραγουδοῦν Χριστουγεννιάτικα τραγούδια.

Τὰ μικρὰ παιδιὰ παρασταίνουν τοὺς μάγους.

Τὰ μεγάλα παρασταίνουν τοὺς βοσκούς με
τοὺς ἀγγέλους γύρω ἀπὸ τὴ σπηλιά.

Ἔπειτα ἄρχισαν ποιήματα καὶ τραγούδια
τῆς Πρωτοχρονιάς.

Παιδιά μικρὰ καὶ μεγάλα, κρατώντας στὰ
χέρια τὸν «Ἀβέρωφ», τὸ μεγάλο χάρτινο καράβι
τους, ἄρχισαν :

Ἀρχιμηνιά καὶ ἀρχιχρονιά
κι ἀρχὴ καλὸς μας χρόνος.
Ἄγιο-Βασίλης ἔρχεται
ἀπὸ τὴν Καισαρεία.

Κι ἀμέσως παρουσιάστηκε ὁ γέροντας με
τὰ χιονάτα γένια, με τὴ χοντρή τὴν κάπα τοῦ,
φορτωμένος ἓνα σάκο με δῶρα.

Τὰ παιδιά τὸν ρώτησαν :

Βασίλη, πόθεν ἔρχεσαι ;
καὶ πόθεν κατεβαίνεις ;

Ὁ γέροντας ἀπάντησε :

Ἐπὶ τῇ μάνα μου ἔρχομαι
καὶ στὸ σχολεῖο πηγαίνω.

Τὰ παιδιὰ εἶπαν :

Βασίλη, ξέρεις γράμματα;
πές μας τὴν Ἄλφα Βῆτα
κι ἔλα κόψε μας τὴν πίτα.

Κι ἀμέσως ὁ γέροντας ἔκοψε καὶ μοίρασε
τὴν πίτα, πού τοῦ παρουσίασαν κορίτσια ἀπὸ τὶς
μεγάλες τάξεις. Καὶ κάποιο παιδάκι ψάχνοντας
τὴν πίτα ξεφώνισε : « τὸ βρῆκα ! τὸ βρῆκα ! » Ὅλοι
χάρηκαν πὺ βρῆκε τὸ νόμισμα ἓνα καλὸ παιδάκι
καὶ εἶπαν : « Εὖγε, εὖγε. Καὶ τοῦ χρόνου ! Καὶ τοῦ
χρόνου !... Χρόνια πολλὰ ! ».

Ἐπειτα μοίρασε καὶ δῶρα ὁ Ἅγιο-Βασίλης :

κοῦκλες, τόπια, στρατιωτάκια,
κάλτσες, ροῦχα, παπουτσάκια,
κασετίνες, μαντιλάκια,
χαρτί, πένες, παιχνιδάκια.

Ἡ γιορτὴ τελείωσε. Οἱ γονεῖς, γεμάτοι χα-
ρά, εὐχαρίστησαν τὸ δάσκαλο κι ἔφυγαν.

Τὰ μαθήματα ἔπαψαν γιὰ δεκαπέντε μέρες.

ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ

Δόξα Σοι τῷ δείξαντι τὸ φῶς

Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ

καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη

ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία.

(Ἑκκλησιαστικὴ Δοξολογία)

20. Ἐντυπώσεις τῶν παιδιῶν ἀπὸ τὶς διακοπές

Πέρασαν οἱ διακοπές. Ἄρχισαν πάλι τὰ μαθήματα τοῦ σχολείου.

Ἦρθαν τὰ παιδιά.

— Χρόνια πολλά, ἀκοῦς ἀπὸ δῶ.

— Χρόνια πολλά, ἀκοῦς ἀπὸ κεῖ.

Ἕνα κορίτσι ἔλεγε : «Ὁ παππούς μου ἔφερε μιὰ κούκλα».

Ἕνα ὀρφανὸ ἔλεγε : «Ἐμένα μου ἔφερε ὁ Ἅγιο-Βασίλης κασετίνα».

Ἄλλο παιδί εἶπε : «Ἐμένα μου ἔστειλε ἡ κυρα-Θανάσaina ἓνα τόπι κι ἓνα πατίνι».

Κι ἄλλο : «Κι ἔμένα ἓνα βιβλίο κι ἓνα ὁμορφο παιχνίδι».

Ὁ δάσκαλος τὰ χαιρέτησε ὅλα καὶ τὰ ρώτησε ἓνα ἓνα πῶς πέρασαν.

Ὅλα τὰ παιδιά μετὰ τὸ διάλειμμα ἔγραψαν μὲ ὁμορφα καὶ καλογραμμένα γραμματάκια μικρές ἐκθεσοῦλες.

Δέτε δυὸ ἀπ' αὐτές :

Ἦρθαν οἱ διακοπές· ἤμουν κάθε μέρα στὸ σπίτι· ἀλλὰ δὲν ἔβλεπα τὶς φίλες μου.

Ἡ καμπάνα τοῦ σχολείου μας ἔμεινε ἄφωνα τόσες μέρες.

Ὁ πατέρας ἔφερε πολλὰ ψώνια. Πῆγα στὴν
Ἐκκλησία. Ἄκουσα τὸ «Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ».

Πηνελόπη

Ὅλες τὶς μέρες τὶς πέρασα ωραία. Μὰ δὲν
εἶχα ὑπομονὴ πότε νὰ ῥθῃ ἡ Πρωτοχρονιά.

Ἦρθε!

Τί ωραία!

Ὁ Ἅγιο-Βασίλης ἐρχόταν κουρασμένος·
βρῆκε στὸ δρόμο τὸν παπποῦ καὶ τὴ μητέρα καὶ
τοὺς φόρτωσε δῶρα γιὰ μένα καὶ γιὰ τὴν ἀδερ-
φούλα μου!

Βασιλάκης

21. Οί μήνες μιλοῦν μέ δυό

γερόντισσες

Ἦταν Ἰανουάριος μήνας· τὰ χιόνια σκέπαζαν ὅλο τὸν τόπο γύρω.

Ἡ φτωχὴ γριούλα παίρνει Μιά φτωχὴ γριούλα ἔτρε-
με ἀπὸ τὸ κρύο μέσα στὴν
τὸ δρόμο γιὰ τὸ βουνό. καλύβα της· δὲν εἶχε ξύλα
ν' ἀνάψη λίγη φωτιά.

— Θὰ πάω στὸ ρίζωμα τοῦ βουνοῦ νὰ ψάξω
γιὰ κανένα ξυλαράκι, σκέφτηκε ἡ γριούλα.

Παίρνει ἓνα σκοινὶ κι ἓνα σακὶ καὶ προχωρεῖ.

Τὸ κρύο εἶναι ἀνυπόφορο κι ὁ ἀέρας πολὺ
δυνατός· ἡ γριὰ δυσκολεύεται νὰ προχωρήσῃ.

Ἡ γριούλα θρῖσκει κατα- Βλέπει ἐκεῖ κάπου μιὰ σπη-
φύγιο σ' ἓνα σπήλαιο. λιά! "Αν πήγαινα ἐκεῖ μέσα,
σκέπτεται, θὰ γλίτωνα κάμ-
ποσο κρύο, ὥσπου νὰ μαλακώσῃ λίγο ὁ καιρός.

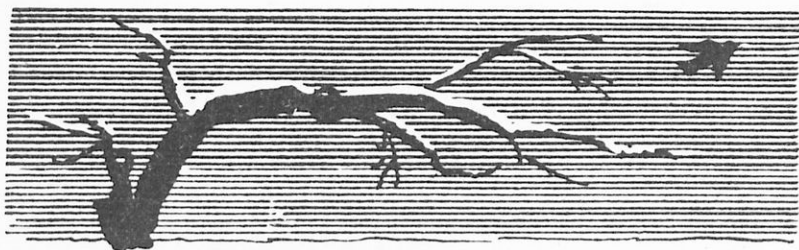
Καὶ μπῆκε μέσα.

Δώδεκα παλληκάρια, καθισμένα γύρω σὲ
μεγάλῃ φωτιά, πετάχτηκαν ὀρθία καὶ καλωσόρι-
σαν τὴ γριούλα.

— Καλημέρα, παλληκάρια μου! λέει ἡ γριούλα
προσπαθώντας νὰ κρύψῃ τὴν ταραχὴ της.

— Καλῶς τὴν τὴν κυρούλα! Κάθισε, κυρούλα,
νὰ ζεσταθῇς, τῆς λένε τὰ παλληκάρια.

Καὶ τινάζουν τὸ χιόνι ἀπὸ πάνω της.

— Πῶς ἐδῶ, κυρούλα; τὴ ρωτοῦν τὰ παλληκάρια· πῶς βγῆκες κατὰ δῶ μ' αὐτὸν τὸν καιρό;

Ἡ γριούλα λέει:

— Βγῆκα, παλληκάρια μου, ψάχνοντας γιὰ κανένα ξυλάκι· ὅσα εἶχα τὰ ἑκαψα.

— Μὰ εἶναι πολὺ κακὸς ὁ φετινὸς χειμῶνας, κυρούλα, λέει ἓνα παλληκάρι.

— Χειμῶνας εἶναι παλληκάρι μου, λέει ἡ γριούλα· θὰ κάνη καὶ ψύχρα. Χρειάζεται καὶ τὸ κρύο· καλὸ εἶναι καὶ τὸ χιόνι· θὰ ψοφήσουν τὰ κουνούπια, θὰ χαθοῦν οἱ μύγες, θὰ ὠφεληθοῦν τὰ ἀμπέλια, θὰ γιάνουν οἱ ἄρρωστες ἐλιές. Χρειάζεται κι ὁ χειμῶνας, ὅπως χρειάζεται καὶ ἡ ἀνοιξη καὶ τὸ καλοκαίρι καὶ τὸ φθινόπωρο. Δόξα νὰ ᾿χη ὁ Θεός, παλληκάρι μου, ποὺ τὰ κανόνισε ἔτσι.

Πῶς ἀπαντᾷ ἡ γριούλα — Καὶ ποιὸς μῆνας σοῦ στίς ἐρωτήσεις τῶν δῶ· ἄρέσει πιὸ πολὺ, κυρούλα; δεκα παλληκαριῶν. ρώτησε ἓνα παλληκάρι.

— Ὅλοι οἱ μῆνες τοῦ Θεοῦ εἶναι! λέει ἡ γριούλα. Ὅλοι εἶναι ἄξιοι καὶ καλοί.

— Καὶ ὁ Ἰανουάριος, κυρούλα, σοῦ ἀρέσει;
ρώτησε ἓνα παλληκάρι· τί καλὸ εἶδες ἀπ' αὐτόν;

— Ὁ Ἰανουάριος, παλληκάρι μου, μᾶς φέρνει
τὸν καινούριο χρόνο· μᾶς φέρνει τὸν Ἀι-Βασίλη
μὲ τὰ δῶρα· μᾶς φέρνει τὰ Φῶτα· κάνει νὰ καθό-
μαστε γύρω στὴ φωτιὰ ὅλη ἡ οἰκογένεια μαζεμένη
καὶ νὰ λέμε χίλιες δυὸ ἱστορίες· τὸν Ἰανουάριο
γεννιοῦνται τὰ πιὸ πολλὰ ἀρνάκια καὶ τὰ κατσι-
κάκια· τότε ἔχομε ἄφθονο γάλα. Ἄς ἔχη καὶ χιό-
νια· καὶ τὰ χιόνια χρειάζονται, γιέ μου, καὶ οἱ βρο-
χὲς ὠφελοῦν.

— Καὶ ὁ Φεβρουάριος; ρώτησε ἄλλο παλ-
ληκάρι· σοῦ ἀρέσει κι ὁ Κουτσοφλέβαρας, ποῦ «ἂν
τύχη καὶ κακιώση, μέσα στό χιόνι θὰ μᾶς χώσει»;

— ὦ! καλὸ μου παλληκάρι! εἶπε ἡ γριούλα·
εἶναι καλὸς μήνας ὁ Φεβρουάριος· μὴ τὸν λὲς
κακό! Φέρνει τὶς ἀποκριὲς ποῦ διασκεδάζομε καὶ
κάνει τὶς ἀμυγδαλιὲς νὰ φαίνωνται σὰ νυφοῦλες
στολισμένες: «Ὁ Φλεβάρης κι ἂν φλεβίση, καλοκαίρι θὰ
μυρίση», παιδάκι μου!

—Ὁ Μάρτης ὅμως εἶναι κακός, κυρούλα! λέει τρίτο παλληκάρι.

—Ὅχι, χρυσόμου παλληκάρι, ἀπαντᾷ ἡ γριούλα. Μᾶς φέρνει τὴ μεγάλη γιορτὴ τοῦ Εὐαγγελισμοῦ· τὸ Μάρτη ἀνοίγουν τὰ ματάκια τους ὅλα τὰ δέντρα καὶ τὰ λουλούδια. Τὸ Μάρτη ἔρχονται τὰ χελιδόνια, τὰ γοργόφτερα πουλάκια· τὸ Μάρτη ἔρχεται ἡ ἀνοιξη, πὺ δίνει νέα ζωὴ στὸν κόσμον. Ὅ,τι καὶ νὰ κάνῃ ὁ Μάρτης, ἀγόρι μου, κακία δὲν ἔχει:

« Μάρτης εἶναι χάδια κάνει!
πότε κλαίει πότε γελάει».

— Καὶ ὁ Ἀπρίλης, κυρούλα; ρώτησε ἄλλο παλληκάρι.

Τὸν Ἀπρίλη, ἀγόρι μου:
«ἡ γῆ εἶναι ντυμένη χλόης φορεσιά·
κι ὅλους μᾶς περιμένει ἔξω στὴ δροσιά».

Τὸν Ἀπρίλη:

Μήτε κρύο μήτε ζέστη,
ῶρα χρόνου ζηλευτή!
Καὶ μαζί Χριστὸς Ἀνέστη!
ἡ μεγάλη μας γιορτή.

Κόβουν ἄνθη μυρωμένα,
δίνουν, παίρνουνε φιλιά·
εἶναι τόσο ταιριασμένα
᾽Ανοιξη καὶ Πασχαλιά!

— Ὁ Μᾶης, γερόντισσά μου; πῶς σοῦ φαίνεται;
ρώτησε ἄλλο παλληκάρι.

— Πολὺ καλὸς μῆνας εἶναι ὁ Μᾶης, ξανθό μου
παλληκάρι! Τότε λαλοῦν τ' ἀηδόνια· τότε φτιά-
νουν τὰ πουλάκια τὶς φωλιές τους· τὸ Μᾶη ἀνοί-

γουν τὰ τριαντάφυλλα, πού μοσχομυρίζουν σ' ὅλη
μας τὴ χώρα.

—Ὁ Ἰούνιος, γιαγιά μου; πῶς σοῦ φαίνεται;
καλὸς εἶναι κι αὐτός; ρώτησε ἄλλο παλληκάρι.

—Εἶναι ὁμορφος μήνας ὁ Ἰούνιος, παλληκάρι
μου! Μᾶς φέρνει τὰ μούσμουλα καὶ τὰ κόκκινα
κεράσια· κάνει τὰ χωράφια νὰ φαίνωνται χρυσά·
ἀρχίζει νὰ γλυκαίνει τὴ σταφίδα.

—Ὁ Ἰούλιος, κυρούλα μου, εἶναι καλὸς μή-
νας; ρώτησε ἓνα παλληκάρι.

—Ὁ Ἰούλιος, παλληκάρι μου, γεμίζει τ' ἀμ-
πάρια τοῦ γεωργοῦ μὲ τὸ χρυσοκίτρινο σιτάρι· αὐ-
τὸς μᾶς ἐτοιμάζει τροφή γιὰ ὅλο τὸ χρόνο· φέρνει

τὰ σύκα· χοντραίνει τὶς ἐλιές· μαυρίζει τὰ σταφύ-
λια· γλυκαίνει τὰ πεπόνια, τ' ἀχλάδια, τὰ καρ-

πούζια. Στὰ παραθαλάσσια φυσᾶ ὁ μοσκομυρισμένος μπάτης.

—Ὁ Αὐγουστος, γιαγιά, πῶς σοῦ φαίνεται; ρωτᾷ τώρα ἄλλο παλληκάρι.

—Ὅπως καὶ νὰ κάνη ὁ Αὐγουστος, παλληκάρι μου, πάντα θὰ δροσίση. «Ἀπὸ Μαρτιοῦ πουκάμισο κι ἀπ' Αὐγουστο πανωφόρι» λένε στὸ χωριό μου. Λογῆς λογῆς φρούτα γίνονται αὐτὸ τὸ μῆνα. Τὰ ἀμπέλια τὰ καρπερά κι ἡ ξανθὴ σταφίδα ἔχουν πολὺ νὰ ὠφεληθοῦν τὸν Αὐγουστο.

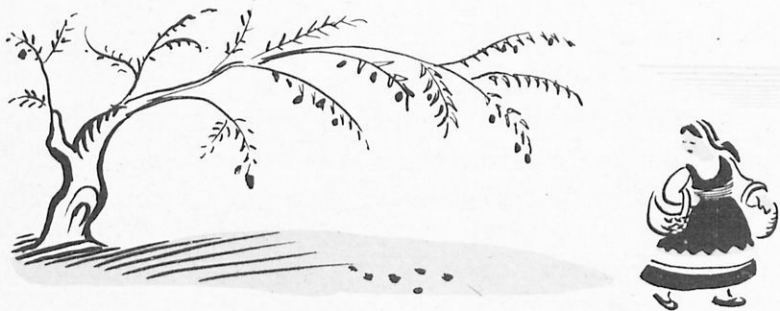

—Ὁ Σεπτέμβρης, κυρούλα, ρώτησε ἓνα ὠραῖο παλληκάρι, πῶς σοῦ φαίνεται αὐτός;

— Πολύ καλὸς μήνας εἶναι κι αὐτός, χρυσέ μου. Τότε ἔχομε ὅλα τὰ ἀγαθὰ τοῦ Θεοῦ· σταφύλια, μούστους, φρούτα κι ὅλα τὰ καλὰ· τότε ἀνοίγουν τὰ σχολεῖα γιὰ τὰ καλὰ παιδιὰ.

— “Ἀμ’ ὁ Ὀκτώβρης, γερόντισσα, πῶς σοῦ φαίνεται; ρώτησε ἄλλο παλληκάρι.

— Χαριτωμένος μήνας, εἶναι, γιέ μου! Τότε γιορτάζομε τὸν Ἅγιο-Δημήτρη μὲ τὸ καλοκαιράκι του· μαυρίζουν οἱ ἐλιές, ἀρχίζουν τὰ μαθήματα·

οἱ βοσκοὶ μὲ τὰ πρόβατα πιάνουν τὰ χειμαδιὰ.

— Καὶ ὁ Νοέμβρης, κυρούλα; ξεφωνίζει βιαστικὰ ἄλλο παλληκάρι.

— Πολύ πολὺ καλὸς μήνας εἶναι ὁ Νοέμβρης, παλληκάρι μου. Μὲ τὰ πρωτοβρόχια του ποτίζει τὴ γῆ καὶ τὴν ἐτοιμάζει γιὰ τὸ σπαρτό· ὁ γεωργὸς διορθώνει τ’ ἀλέτρι, τὸ ὕνι καὶ τὶς ἀξίνες· ὁ βοσκὸς στεριώνει τὸ μαντρί του κάτω στὸ χειμαδιό· οἱ μητέρες ἐτοιμάζουν χειμωνιάτικα· οἱ γιαιγιές πλέ-

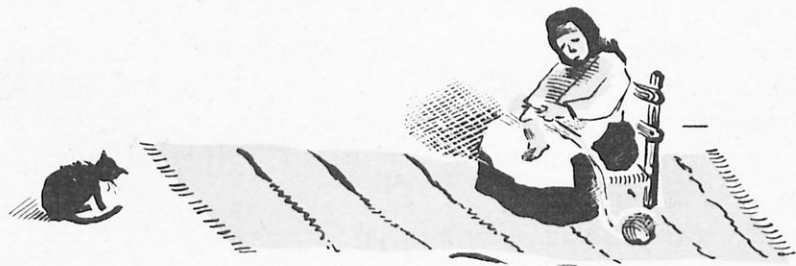
κουν χοντρές φανέλες και κάλτσες για τόν όμορφο χειμώνα.

— "Αμ' ό Δεκέμβρης, γερόντισσα, πώς σου φαίνεται; ρώτησε τόν τρανό παλληκάρι.

— Τόν Δεκέμβρη, νιέ και παλληκάρι μου, προσμένουμε μέ χαρά τά Χριστούγεννα. Τόν Δεκέμβρη χαίρεσαι νά βλέπης τ' άρνάκια και τά κατσικάκια νά χοροπηδούν. Τότε είναι στή μέση κι ό χειμώνας. Δόξα νά 'χη ό Θεός! είπε ή γριούλα.

Κι έκανε τόν σταυρό της. "Επειτα σηκώθηκε νά φύγη λέγοντας:

— Σās εύχαριστώ, παλληκάρια μου· ζεστάθηκα καλά! "Ας φύγω τώρα νά μαζέψω κανένα ξυ-

λάκι καὶ νὰ γυρίσω γρήγορα, ὅσο εἶναι ἀκόμη μέ-
ρα τοῦ Θεοῦ!

Τὶ κερδίζει ἡ γριούλα μὲ — Δῶσ' μας, κυρούλα, τὸ
τὴν καλὴ της γλώσσα. σακουλάκι σου, εἶπαν τὰ
παλληκάρια· δῶσ' μας νὰ σὲ
φιλέσουμε κι ἐμεῖς κάτι, μιὰ ποὺ πέρασες ἀπὸ τὴ
σπηλιά μας.

Τὰ παλληκάρια γέμισαν τὸ σακουλάκι τῆς
γριᾶς· τὸ ἔδεσαν καλὰ ἀπὸ πάνω· τῆς ἔδωκαν
καὶ λίγα ξερά ξύλα· κι ἓνα παλληκάρι τὴ συνόδε-
ψε πὶὸ ἔξω.

— Ὁ Θεὸς νὰ συχωρέσῃ τοὺς γονεῖς σας, εἶπε
ἡ γριούλα· κι ἔφυγε πολὺ εὐχαριστημένη.

Ἔφτασε σὲ λίγη ὥρα στὸ καλυβάκι της καὶ
ἄναψε φωτιά. Ἐπειτα ἄνοιξε τὸ σακουλάκι. Μὰ τὶ
νὰ δῇ! Ἦταν γεμάτο χρυσὰ φλωριά!

Τὶ παθαίνει μιὰ ἄλλη γριά Ἀπέναντι στὸ φτωχικὸ
μὲ τὴν κακιά της γλώσσα. καλύβι τῆς καλῆς γριούλας
καθόταν μιὰ ἄλλη γριά· μὰ
ὄχι καὶ τόσο φτωχὴ σὰν τὴν πρώτη.

Τώρα καὶ λίγες μέρες ἔβλεπε μεγάλη με-
ταβολὴ στὴν καλὴ γριούλα. Τὴν ἔβλεπε νὰ ἔχη
καλὴ φωτιά, νὰ φορῇ ζεστὰ φορέματα. Ἐβλεπε
ἀκόμη πὼς κανένα ζητιάνο δὲν ἄφηνε νὰ φύγῃ
παραπονεμένος ἀπὸ τὸ φτωχικὸ της.

Τὴ ρώτησε λοιπὸν κι ἔμαθε ὅλη τὴν ἱστορία
γιὰ τὰ φλωριά.

Καὶ σκέφτηκε νὰ κάνῃ κι αὐτὴ τὸ ἴδιο.

Τὴν ἄλλη μέρα, πρωὶ πρωί, ξεκίνησε γιὰ τὸ βουνό.

Ἦφτασε ἐμπρὸς στὴ σπηλιά.

Τὰ παλληκάρια τὴν εἶδαν. Τὴ λυπήθηκαν καὶ τῆς φωνάζουν:

— Πέρασε, κυρούλα, νὰ ζεσταθῆς καὶ νὰ ξεκουραστῆς.

Ἡ γριά ἔτρεξε μέσα γεμάτη χαρά. Κάθισε γύρω ἀπὸ τὴ φωτιά· δὲ φοβήθηκε καθόλου ποὺ εἶδε τὰ ἀγνωστά της παλληκάρια.

— Ἦρθα, καλὰ μου παλληκάρια, τοὺς λέει, ὡς ἐδῶ, νὰ μαζέψω κανένα ξυλάκι γιὰ νὰ ζεσταθῶ· μὰ τίποτε δὲ βρῆκα ὡς τώρα, δὲν ἄφησε τίποτε ὁ κοσμάκης! τὰ μάζεψε ὅλα· μᾶς κατὰστρεψε κι ὁ χαμένος ὁ Γενάρης μὲ τὰ χιόνια του καὶ μὲ τὶς βροχές του.

Ὅλα τὰ παλληκάρια ρώτησαν τὴ γριά:

— Καὶ δὲ μᾶς λές, κυρούλα, ποιὸς μῆνας εἶναι ὁ καλύτερος ἀπ' ὅλους;

— Νὰ χαθοῦν! τὰ χαθοῦν! παιδάκια μου, ξεφωνίζει ἡ κακόγλωσση γριά. Ὅλοι κακοὶ κι ἀνάποδοι εἶναι· πάρε τὸν ἕνα καὶ χτύπα τὸν ἄλλον!

— Ἀλλὰ τώρα, παλληκάρια μου, θὰ φύγω, λέει ἡ γριά, γιατί περνᾷ ἡ ὥρα· ἔχετε τίποτε; δώστε μου, καλὰ μου παλληκάρια!

— Δῶς μας τὸ σακουλάκι σου, εἶπαν τὰ παλληκάρια.

Τὸ γέμισαν, τὸ ἔδεσαν καλὰ ἀπὸ πάνω καὶ τὸ ἔδωκαν στὴ γριά. Ἐκείνη τὸ ἄρπαξε καὶ κοίταζε πότε νὰ φύγει.

— Ξύλα, δὲ θὰ πάρης ξύλα, γιαγιά; ρώτησε ἓνα παλληκάρι.

— Ὅχι, παιδάκι μου, ὄχι... δὲν μπορῶ νὰ τὰ σηκώσω, λέει ἡ γριά· ἔχω λίγα γιὰ ἀπόψε... αὐριο ἔρχομαι πάλι.

— Νὰ φτάσης στὸ σπίτι σου καὶ τότε νὰ λύσης τὸ σακουλάκι! εἶπαν τὰ παλληκάρια.

Ἡ γριά γεμάτη χαρὰ πέρασε στὸν ὦμο της τὸ σακούλι κι ἔφυγε βιαστική. Ἐφτασε στὸ σπίτι της. Ἐκλείσε θύρες καὶ παράθυρα· ἄναψε τὸ λύχνο της καὶ κάθισε νὰ μετρήσῃ τὰ φλωριά!

Ἐλυσε τὸ σακουλάκι! Μὰ τί νὰ δῇ;...

Τὸ σακουλάκι ἦταν γεμάτο πέτρες.

Τώρα κατάλαβε ἡ γριά τί ἔπαθε! Καὶ εἶπε μὲ τὸ νοῦ της : Καλὰ λέει ὁ κόσμος, πῶς :

Ἡ γλώσσα κόκαλα δὲν ἔχει
καὶ κόκαλα τσακίζει.

22. Πώς περνοῦν τὰ χρόνια

Σώθηκε τὸ ἡμερολόγιο! πᾶνε ὅλα τὰ φύλλα του. Πάει κι ὁ παλιὸς ὁ χρόνος. Ἦρθε ὁ καινούριος! Ἀρχίσαμε νὰ βγάζουμε φύλλα ἀπὸ τὸ καινούριο ἡμερολόγιο.

— Μὰ τί εἶναι αὐτὸς ὁ χρόνος; ἓνας φεύγει ἄλλος ἔρχεται; ρωτοῦσαν τὰ παιδιά.

— Κοιτάξτε γύρω σας, τοὺς ἔλεγε ὁ παππούς τους.

Τὰ δέντρα δὲν ἔχουν φύλλα. Δὲν ὑπάρχουν λουλούδια στὸν κήπο. Πουλάκια δὲν κελαηδοῦν. Μόνο τὸ τσίου τσίου τοῦ σπυργίτη ἀκούς.

Τὰ χιόνια ἔκαναν τὰ βουνὰ νὰ φαίνονται σὰ γερασμένα. Σύννεφα σκοῦρα σταχτιά κρύβουν τὸν ἥλιο τὶς περισσότερες μέρες.

Ὅλοι οἱ ἄνθρωποι φοροῦν βαριὰ φορέματα. Κάνει πολὺ κρύο.

Αὐτὴ ἡ ἐποχὴ εἶναι ὁ Χειμῶνας.

Ἀργότερα τὸ κρύο θὰ λιγοστέψῃ· θὰ ἔλα-

φρώσωμε τὰ φορέματα καὶ τὰ σκεπάσματα. Θὰ σβήσωμε τὰ τζάκια καὶ τὶς θερμάστρες.

Θὰ λιώσουν τὰ χιόνια καὶ θὰ φανοῦν πρῶτα οἱ πλαγιές τῶν βουνῶν κι ἄργότερα οἱ κορφές τους.

Θὰ προβάλουν τὰ μούσμουλα καὶ τὰ κεράσια σιγὰ σιγὰ. Τὰ δέντρα θὰ γεμίσουν φύλλα. Θὰ κελαηδοῦν τὰ πουλιά. Θ' ἀνοίξουν τὰ λουλούδια καὶ θὰ μοσκοβολᾷ ἡ φύση, Θ' ἀκούς τὰ βελάσματα τῶν ἀρνιῶν στὶς πλαγιές καὶ τὸ κουδούνισμα τῶν γιδιῶν θὰ σὲ εὐχαριστῇ, ἔλεγε ὁ παππούς.

Κι αὐτὴ ἡ ἐποχὴ θὰ εἶναι ἡ Ἄνοιξη, παιδιά μου.

Ἀκόμη ἄργότερα ἡ ζέστη θὰ δυναμώσῃ· θὰ ὑπάρχουν φροῦτα ἄφθονα: βερίκοκα, σταφίδα, σύκα, σταφύλια, ἀχλάδια.

Ὁ κόσμος θὰ μένῃ στὶς ἐξοχές· θὰ κοιμόμαστε στὸ ὑπαιθρο ἢ μὲ ἀνοιχτὰ παράθυρα. Θὰ μοσκομυρίζουν τὰ πεῦκα καὶ τὰ ἔλατα. Τὰ παῖδιά θὰ παίζουν ὥρες πολλὲς μέσα στὴ θάλασσα μὲ τὰ καταγάλανα νερά καὶ θὰ κυλιοῦνται στὴν ἄμμο.

Θὰ φοροῦμε τὰ ἐλαφρότερα φορέματα· ὁ γεωργὸς θὰ μαζεύῃ τοὺς κόπους του. Θὰ θερίξῃ τὰ στάχυα, θὰ ἄλωνίξῃ τὰ δεμάτια καὶ θὰ βγάξῃ τὸ ὁμορφο χρυσοκίτρινο σιτάρι. Τὴ νύχτα θ' ἀκούγεται ἡ φλογέρα τοῦ βοσκοῦ. Θὰ ξυπνᾷμε μὲ τὴ λαλιά τῆς πέρδικας.

Αὐτὴ ἡ ἐποχὴ θὰ εἶναι τὸ Καλοκαίρι (τὸ θέρος), παιδιά.

“Υστερα όμως θ’ αρχίση νὰ λιγοστεύη ἡ ζέστη· θὰ μαραίνωνται τὰ λουλούδια· θὰ κιτρινίζουν καὶ θὰ πέφτουν τὰ φύλλα· θὰ ξεραίνωνται τὰ χορτάρια· θὰ λιγοστεύουν τὰ φρούτα· θὰ τρυγήσωμε τ’ ἀμπέλια καὶ τὶς σταφίδες· θὰ ξεσηκώνεται ὁ κόσμος ἀπὸ τὶς ἐξοχές. Θ’ ἀνοίξουν τὰ σχολεῖα. Θὰ ἀρχίση νὰ σπέρνῃ ὁ γεωργός. Θὰ μαζέψωμε τὶς ἐλιές. Θὰ ἐτοιμάζῃ τὰ χειμωνιάτικα ἢ μητέρα.

“Ε! αὐτὴ ἡ ἐποχὴ θὰ εἶναι τὸ Φθινόπωρο.

Καὶ ἔπειτα ὁ καιρὸς θὰ γίνῃ ὅπως εἶναι καὶ τώρα. Θὰ φτάσῃ πάλι ὁ χειμώνας· θὰ ἔχῃ περάσει ἓνας χρόνος. Καὶ θὰ πλησιάσῃ πάλι Νέο Ἔτος.

Μετρήσατε ποτὲ πόσα Οἱ ἡμέρες τοῦ χρόνου. φύλλα βγάλατε ἀπὸ τὸ ἡμερολόγιο; Ἄλλα τὰ βγάλατε τὸ Χειμῶνα, ἄλλα τὴν Ἀνοιξή, ἄλλα τὸ Θέρος καὶ ἄλλα τὸ Φθινόπωρο.

Καὶ θυμάστε τί ἔγραφε κάθε φύλλο τοῦ ἡμερολογίου; Κοιτάξτε τὸ σημερινὸ τί γράφει:

ΔΕΥΤΕΡΑ

20

Ἰανουαρίου

Ἀπάνω ἀπάνω τὸ ὄνομα τῆς ἡμέρας· στὴ μέση ἓνας ἀριθμὸς κι ἀμέσως ἔπειτα « Ἰανουαρίου ».

Ἀνάλογα ἔγραφαν ὅλα τὰ φύλλα ποὺ βγάλατε, καὶ τὰ ἄλλα ποὺ θὰ βγάλετε ἀκόμη.

23. Τὸ ὥρολόγι

Τικ τάκ, παιδί, τικ τάκ, τικ τάκ, χτυπάει
τὸ ὥρολόγι δίχως νὰ σταθῇ
κι ἔμπρός, ἔμπρός νύχτα καὶ μέρα πάει
χωρὶς ποτέ, ποτέ νὰ κουραστῇ.

Τικ τάκ, παιδί, τικ τάκ, τικ τάκ χτυπάει
ὥσάν νὰ σοῦ φωνάξῃ φανερά,
πὼς ὁ καιρὸς γοργὰ γοργὰ περνάει
καὶ πίσω δὲ γυρνάει ἄλλῃ φορά.

Τικ τάκ! τ' ἀκοῦς; νὰ τρέξῃς στὸ σκολεϊό σου!
καὶ ἂν πολὺ ἐπιμελῆς φανῇς,
ἂν κοπιάζῃς καὶ δὲ χάνῃς τὸν καιρό σου,
καλὸς κι ἐσύ μιὰ μέρα θὰ γενῇς.

Α. Εἰμασιμένος

24. 'Ο πατέρας ἄρρωστος

Εἶναι μέρες τώρα ποὺ ἄρρώστησε ὁ πατέρας τοῦ Κώστα καὶ τῆς Ἑλενίτσας. Ἔχει γρίπη.

Στὸ σπίτι εἶναι ὅλοι στενοχωρεμένοι. Ἡ ἄρρωστια ἀνάγκασε τὸν πατέρα νὰ κάνῃ διακοπὴ ἀπὸ τὴν ἐργασία του. Καὶ δὲν εἶναι αὐτὴ ἡ ζημιὰ μόνο. Εἶναι καὶ τὰ ἐξοδα ποὺ χρειάζονται γιὰ τὸ γιατρό, γιὰ τὰ φάρμακα, γιὰ ἰδιαίτερη τροφή καὶ ἄλλα πολλά!

Ἡ μητέρα φροντίζει ὅσο μπορεῖ, γιὰ νὰ τὰ βγάλῃ πέρα στὴν κακὴ περίσταση ποὺ τοὺς ἤβρε. Ὅλη μέρα εἶναι στὸ πόδι· καὶ τὴ νύχτα ξαγρυπνᾷ στὸ προσκέφαλο τοῦ ἄρρωστου.

Ὁ Κώστας καὶ ἡ Ἑλενίτσα πηγαίνουν στὸ σχολεῖο· μὰ δὲ βλέπουν τὴν ὥρα πότε νὰ γυρίσουν στὸ σπίτι, νὰ βοηθήσουν τὴ μητέρα καὶ νὰ κάνουν συντροφιά τοῦ πατέρα.

Τὸ βράδυ εἶναι ὅλοι γύρω στὸ κρεβάτι. Τὰ παιδιὰ λένε τὶς ἱστορίες τοῦ σχολείου τους ἢ διαβάζουν ὥσπου νὰ νυστάξουν. Ὁ πατέρας τοὺς δίνει θάρρος καὶ τοὺς χαμογελᾷ. Καὶ τὰ παιδιὰ παρακαλοῦν στὴν προσευχή τους γιὰ τὴν ὑγεία τοῦ πατέρα.

Ἐπειτα ἀπὸ λίγες μέρες ὁ πατέρας καλυτέρεψε. Σηκώθηκε ἀπὸ τὸ κρεβάτι. Σὲ λίγες μέρες ἀκόμη ἐγίνε ἐντελῶς καλὰ καὶ πῆγε στὴ δουλειά του.

Τώρα ὁ πατέρας ἔρχεται κάθε βράδυ φορτωμένος χίλια πράματα γιὰ τὴν οἰκογένειά του. Ἡ χαρὰ ξαναγύρισε στὴν οἰκογένεια. Κι εἶναι τώρα πιὸ μεγάλη ἢ χαρὰ ὅλων.

—“Ἀκουσε, πατέρα, ἔλεγε ἡ Ἐλενίτσα. Δὲ θέλω πιὰ ν’ ἀρρωστήσης. Θὰ παρακαλῶ κάθε μέρα τὸ Θεούλη. Ποπὸ, ἂν ἀρρωστήση καὶ ἡ μητέρα! Τί θὰ γίνωμε;

“Ἀμα ἔρχεται ὁ πατέρας, ὅλο τὸ σπίτι εἶναι χαρούμενο.

25. “Ἐρχεται ὁ πατέρας

1

Πῆρε καὶ βραδιάζει
τέλειωσε ἡ δουλειά!
ἡ μητέρα σιάζει
τὸ τραπέζι μὲ χαρά!

3

“Ἀκουσέ τον κάτω,
μητερούλα μου καλή,
νὰ τὸ πάτημά του!
τρίζει πάνω στὸ σκαλί.

2

Κάποιον σὰν κι ἐμένα
περιμένει χαρωπά,
κάποιος γνωρισμένα
στὴν ἐξώπορτα χτυπᾷ.

4

Μύρισ’ ὁ ἀγέρας,
ἔφεξε τὸ σπιτικό!
ἔρχεται ὁ πατέρας
μὲ χαμόγελο γλυκό!

Γ. Βιζυητός

26. Ὁ Κοσμᾶς κι ὁ Δαμιανός, τὰ παιδιὰ τοῦ χωριοῦ

Εἶναι μαθητὲς μιᾶς μεγαλύτερης τάξης τοῦ Δημοτικοῦ σχολείου ὁ Κοσμᾶς κι ὁ Δαμιανός. Εἶναι ἀδέρφια δίδυμα καὶ δὲ γεννήθηκαν σ' αὐτὸ τὸ χωριό.

Μὰ πῶς βρέθηκαν ἐδῶ; Ποιὸς τὰ συντηρεῖ;
Ποιὸς τὰ προσέχει;

Τὰ ἔχει κάνει παιδιὰ τῆς ἡ Κοινότητά τοῦ χωριοῦ.

Ὅλοι οἱ χωριανοὶ τὰ θεωροῦν παιδιὰ τοῦ χωριοῦ καὶ παιδιὰ δικά τους. Τὰ φιλοξενεῖ ἀπὸ ἓνα μῆνα κάθε οἰκογένεια. Τὴ σειρά τὴν ὀρίζει τὸ συμβούλιο τῆς Κοινότητάς. Αὐτὸ βοηθᾷ καὶ στὰ ἐξοδα γιὰ τὴν ἐνδυμασία καὶ τὴ συντήρησή.

Ἀλλὰ γιατί; Δὲν ἔχουν γονεῖς;

Εἶναι πικρὴ ἡ ἱστορία τους. Ἀκοῦστε τὴν:

Ὁ πατέρας τῶν παιδιῶν ἦταν στρατιώτης. Πολεμοῦσε σάν ἥρωας ἐπάνω στή Μακεδονία γιὰ τὴν ἐλευθερία καὶ γιὰ τὴ δόξα τῆς Ἑλλάδας. Καί... ἔμειναν ὀρφανὰ ὁ Κοσμᾶς κι ὁ Δαμιανός!

Σὲ λίγο οἱ κακοὶ Γερμανοὶ ἔμπαιναν στὸ χωριὸ τῶν παιδιῶν. Ὁ παπποὺς κι ἡ μητέρα τους σήκωσαν ὅ,τι μπόρεσαν ἀπὸ τὸ νοικοκυριὸ τους. Τὰ φόρτωσαν στὸ κάρο κι ἔτρεχαν νὰ φύγουν.

Γιὰ ποῦ;

Ἐμπρός! Πρὸς τὰ κάτω! Γιὰ ὅπου σέρνονταν ὅλοι, μήπως τοὺς προφτάσῃ ὁ ἐχθρός!

Μὰ οἱ κακοὶ ἔφτασαν. Ἐκαψαν καὶ ξεθεμέλιωσαν. Δὲν ἔμεινε οὔτε σημάδι ἀπὸ τὸ χωριό.

Τὰ τρομερὰ γερμανικὰ «Στούκας» πρόφτασαν κι αὐτοὺς ποὺ ἔφευγαν, καὶ σκόρπισαν τὸ θάνατο καὶ τὴν καταστροφή!

Πάει ἡ μάνα τῶν παιδιῶν! Πάει κι ὁ παππούς! Πᾶνε καὶ ἓνα σωρὸ ἄλλοι ἀπὸ τοὺς χωριανούς! Σκοτώθηκαν καὶ τὰ ζῶα· κᾶηκαν καὶ τὰ πράματά τους· σκοτώθηκε καὶ τὸ γέρικο ἄλογο, ποὺ ἔσερνε τὸ κάρο μὲ τὰ παιδιὰ καὶ μὲ τὰ λίγα ροῦχα. Καὶ τὸ κάρο γύρισε ἀνάποδα καὶ σκέπασε τὰ παιδιὰ ζωντανά!

Σὲ λίγο βρῆκε τὰ παιδιὰ ὁ στρατός μας. Τὰ περιμάζεψε καὶ τὰ ἔφερε μαζί του στὴν πρώτη πολιτεία ποὺ ἀπάντησε. Ἐφερε μαζί του ὁ στρατός μας κι ἄλλα παιδάκια ἔρημα καὶ πολλοὺς τραυματίες.

Ὁ Νομάρχης προσκάλεσε τοὺς Κοινοτάρχες νὰ βοηθήσουν σὲ ὅ,τι μπορούσαν.

Ὁ γερο - Θύμιος, ὁ Πρόεδρος τοῦ χωριοῦ, ἀνάλαβε νὰ περιποιηθῇ ἡ Κοινότητά του δέκα τραυματίες καὶ νὰ φροντίσῃ γιὰ δυὸ παιδάκια ἔρρημα. Τὸ ἴδιο κι ἄλλες Κοινότητες.

Ἐριξαν λαχνό· καὶ στὴν Κοινότητα τοῦ γέρο-Θύμιου ἔτυχαν τὰ δυὸ ἀδερφάκια, ὁ Κοσμάς κι ὁ Δαμιανός.

Ὁ καλὸς γέροντας τὰ φόρτωσε στὸ γαϊδουράκι του καὶ τὰ ἔφερε στὸ χωριό. Οἱ τραυματίες τὸν ἀκολουθοῦσαν σιγὰ σιγὰ.

Πρότεινε στὸ Συμβούλιο ὁ γερο - Θύμιος νὰ υἱοθετήσῃ ἡ Κοινότητα τὰ δυὸ ὀρφανὰ τοῦ πολέμου καὶ νὰ τὰ μεγαλώσῃ. Ἀργότερα θὰ τὰ ἔπαιρνε τὸ Κράτος.

Τὸ συμβούλιο κι ὅλο τὸ χωριὸ τὸ δέχτηκαν μὲ εὐχαρίστηση πολλή. Τὸ θεώρησαν καθῆκον τους.

Καὶ τὰ παιδιὰ γίνηκαν «παιδιὰ τῆς Κοινότητος» καὶ ἀδέρφια ὅλων τῶν παιδιῶν τῆς !

Καὶ τοὺς ἀξίζει. Εἶναι ἑξυπνα· εἶναι φρόνιμα· εἶναι γεμάτα καλοσύνη !

Ὅλες οἱ οἰκογένειες τοῦ χωριοῦ περιμένουν μὲ χαρὰ νὰ πάρουν στὸ σπίτι τους τὸν Κοσμά καὶ τὸ Δαμιανό. Καὶ τ' ἄλλα τὰ παιδιὰ τὸ ἴδιο. Πῶς θὰ ἤθελαν ὅλα νὰ μὴν ἔφευγαν ποτὲ ἀπὸ τὸ σπίτι τους κι ἀπὸ τὸ χωριό τους τὰ δύο θετά τους ἀδερφάκια !

27. Προετοιμασίες

Ἄρχισε ἡ ἀποκριά. Τὰ καταστήματα στόλισαν τὶς βιτρίνες τοὺς μὲ προσωπίδες· οἱ δρόμοι γέμισαν ἀπὸ μεταμορφωμένους ἀνθρώπους.

— Αὐτὲς τὶς μέρες θὰ δῆτε καὶ ἄλλα πολλὰ ἀστεία, εἶπε κάποια μέρα ἡ δασκάλα στὰ παιδιὰ. Θὰ διαβάσωμε καὶ ἱστορίες, ποὺ θὰ γελάσωμε· καὶ θὰ παίξετε κι ἐσεῖς στὴ γιορτὴ ποὺ θὰ δώση τὸ σχολεῖο μας.

Τὴν ἄλλη μέρα ἐγίνε συζήτηση στὴ τάξη γιὰ τὴ γιορτὴ. Ἀκούστηκαν γνῶμες κι ἀπὸ τὰ κορίτσια κι ἀπὸ τὰ ἀγόρια καὶ καταρτίστηκε τὸ σχέδιο τῆς γιορτῆς.

Σχέδιο γιορτῆς τῆς ἀποκριᾶς στὴ Β' τάξη.

1. Ἡ γιορτὴ θὰ γίνη τὴν ἄλλη Πέμπτη τὸ ἀπόγεμα.

2. Οἱ τοῖχοι θὰ στολιστοῦν μὲ γελοιογραφίες, ποὺ θὰ τὶς σχεδιάσουν τὰ παιδιὰ.

3. Ὅλα τὰ παιδιὰ — ἀγόρια καὶ κορίτσια — θὰ ἔρθουν μεταμορφωμένα.

4. Δέκα ἀγόρια καὶ δέκα κορίτσια θὰ χορέψουν διάφορους χορούς.

5. Ὅχτῳ ἀγόρια καὶ ὀχτῶ

για την άποκριά

κορίτσια θα παίξουν μιὰ κωμωδία.

6. Θὰ καλέσωμε καὶ τοὺς γονεῖς μας.

Ἀπὸ τὴν ἴδια μέρα ἄρχισαν οἱ προετοιμασίες.

Ἡ δασκάλα στὴν ὀρισμένη ὥρα τοὺς βοηθοῦσε μὲ πολλὴ χαρά. Ὅλα τὰ παιδιὰ δουλεύουν μὲ ὄρεξη. Γελοῦν, γελοῦν πολὺ μὲ τὶς γελοιογραφίες ποὺ σχεδιάζουν.

Τὶς ἄλλες ὥρες διαβάζουν ἀποκριάτικες ἱστορίες· μαθαίνουν ὅλα τὰ παιδάκια τὴν κωμωδία, γιὰ νὰ διαλεχτοῦν ἐκεῖνα ποὺ θὰ παίξουν πιὸ καλὰ. Μετροῦν καὶ κόβουν χαρτόνια καὶ κάνουν ὅλα τοὺς τὰ μαθήματα μὲ πιὸ πολλὴ ὄρεξη.

Ἡ γιορτὴ τῆς ἀποκριᾶς.

Τὴν Πέμπτη στὶς 4, ἔπειτα ἀπὸ τὸ μεσημέρι, ὅλα εἶναι ἑτοιμα. Καὶ οἱ γονεῖς τῶν παιδιῶν ἔχουν πάρει τὶς θέσεις τους.

Ἡ γιορτὴ ἀρχίζει μὲ γέλια καὶ μὲ χαρές.

Τὶ ἀστεῖα σχέδια εἶναι ἐκεῖνα ποὺ στολίζουν τοὺς τοίχους!

Ποῦ βρέθηκαν οἱ ξεκαρδιστικὲς καὶ ἀστεῖες φορεσιές!

Καὶ τί σοβαρὰ παίζουν τὸ μέρος τοῦ ὅλα
τὰ παιδάκια.

Χαλᾶ ὁ κόσμος ἀπὸ τὰ γέλια, ἅμα παρου-
σιάζονται μερικὰ παιδιὰ ντυμένα σὰν καβούρια,
ἄλλο σὰν ποντικός, κι ἄλλο σὰν χελώνα!

Καὶ γελᾶ πολὺ ὁ κόσμος, ἅμα τραγουδοῦν :

Κάτω στὸ γιαλὸ
στὸν ἄμμο
τὰ καβούρια
κάνουν γάμο.

Κι ὁ λαγὸς
ἐχοροπήδα
στὸ συρτὸ
μὲ τὴ γαρίδα.

Μὲ καλέσανε
νὰ πάω
νὰ χορέψω
καὶ νὰ φάω.

Παίζει ὁ ποντικός
βιολὶ
κι ἡ χελώνα παίζει
ντέφι.

Δῶς' τοῦ ὁ ψύλλος
τὴ φλογέρα
ἐβαροῦσε
ὅλη μέρα.

Πέρασε
κι ἓνα πουλὶ
καὶ μᾶς λέει :
χαρὰ στὸ κέφι !...

(Λημοτικὸ)

Ἡ γιορτὴ τελείωσε!

Ὅλοι ἔφυγαν χαρούμενοι.

Τὰ μαθήματα θ' ἀρχίζουν πάλι τὴν Καθαρὴ
Τρίτη.

28. Τὰ παιδιά γυρίζουν στο σχολείο

Τὴν Τρίτη ἦρθαν πάλι τὰ παιδιά στο σχολεῖο. Ἦταν λίγο κουρασμένα· μὰ δὲν τοὺς ἔλειπε οὔτε ἡ χαρὰ οὔτε τὸ γέλιο. Κι ἔλεγαν.... ἔλεγαν μεταξύ τους πολλὰ νέα, πρὶν νὰ περάσουν στὴν τάξη.

Στὴν ὥρα του χτύπησε τὸ κουδούνι τοῦ σχολείου· συγκεντρώθηκαν τὰ παιδιά στο διάδρομο, ὅπως γίνεται πάντοτε.

“Ὅλα τὰ παιδιά μαζί ἔψαλαν τὴν προσευχή:

Σ’ ἐσένα, Πλάστη καὶ Θεέ,
ἐτούτῃ τῇ στιγμῇ
ὕψωνώ μὲ καρδιά καὶ νοῦ
παράκληση θερμή.

Πατέρα! ρίξε σπλαχνικά
στά πλάσματά Σου μιὰ ματιά!
Καὶ φῶς, σὰν οὐράνια χαραυγὴ,
σκόρπα ἀπ’ τὸ θρόνο Σου στὴ γῆ.

Μετάφρ. Α. Ἀργυροπούλου

Ἔπειτα πέρασαν στὶς τάξεις.

Πολλὰ παιδιά εἶπαν τὶς ἐντυπώσεις τους ἀπὸ τὴν ἀκροθαλασσιὰ ὅπου πῆγαν μὲ τὶς οἰκογένειές τους τὴν Καθαρὴ Δευτέρα. Μὰ ἔλεγαν

πώς δὲν πάτησαν οὔτε στήν ἄκρη τῆς θάλασσας!
Ήταν πολὺ κρύα ἀκόμη...

Ἄλλα παιδιὰ μίλησαν γιὰ τὶς ἐξοχὲς ποὺ πῆγαν:

Ἡ γῆ ἄρχισε νὰ πρασινίζει, ἔλεγαν! Οἱ μυρτιὲς γέμισαν καινούρια κλαδιά. Μιὰ χαρὰ ἦταν νὰ βλέπης τὶς ἀμυγδαλιὲς ντυμένες στὰ ὀλόλευκα· καμάρωναν σὰν ὁμορφες νυφοῦλες πάνω σὲ καταπράσινα χαλιά!

Ἄλλα παιδιὰ εἶπαν γιὰ τοὺς αἰτούς τοὺς ποὺ σήκωσαν καὶ γιὰ τὰ παιχνίδια ποὺ ἔκαναν.

Ἄλλα παιδιὰ εἶπαν πὼς εὐχαριστήθηκαν πολὺ ποὺ εἶδαν κάτασπρα ἀρνάκια. Τ' ἀρνάκια ἔβοσκαν στήν καταπράσινη πλαγιά τοῦ βουνοῦ.

Ὁ βοσκός, καθισμένος πιὸ πέρα, ἔπαιζε τὴ φλογέρα του· ὁ ἄγριος ὁ σκύλος του καθόταν πλάι του ἡμερωμένος!

Ἡ Ἀγγελικὴ Τριανταφύλλου εἶπε πὼς τῆς ἔμαθε ἡ γιαγιά της ἓνα τραγουδάκι γιὰ τὴν ἀμυγδαλιά.

Ὅλα τὰ παιδιὰ τὴν παρακάλεσαν νὰ τοὺς τὸ τραγουδήσῃ· μὰ ἐκείνη δὲν εἶχε θάρρος!

Ἡ δασκάλα τὴ βοήθησε κι ἄρχισε νὰ παίζει στὸ βιολί τὸ τραγούδι τῆς ἀμυγδαλιάς.

Ἡ Ἀγγελικὴ πῆρε θάρρος καὶ τὸ τραγούδησε καὶ μιὰ καὶ δυὸ καὶ τρεῖς φορές!

Ἄρεσε πολὺ· καὶ τὰ παιδιὰ, σὲ δυὸ τρεῖς ἡμέρες, τὸ ἔμαθαν καὶ τὸ τραγουδοῦσαν μὲ χαρά.

29. Ἡ μυγδαλιά

Ἡ νυφούλα ἡ μυγδαλιά
ἔβαλε τὰ νυφικά της
καὶ μιὰ γέρικη ἑλιά
καμαρώνει τὰ προικιά της.

«Μυγδαλιά μου, μυγδαλιά,
ἄκου με καὶ μέ, νὰ ζήσης!
τί ἐβιάστηκες ν' ἀνθίσης;
δὲ φοβᾶσαι τὸ χιονιά;

Ἄκου μένα, πού 'χω χρόνια!...»
Μὰ ἡ καλή μας μυγδαλιά,
ἔστολίστηκε διπλὰ
μὲ λουλούδια καὶ ... μὲ χιονιά!

Α. Κατακουζηνός

30. Ὁ Μάρτης

“Ένας μικρὸς μαθητὴς, ὁ Λυκοῦργος Γρηγοριάδης, ἔλεγε πέρσι, σὰν τῶρα :

— Σήμερα ὁ ἥλιος εἶναι πιὸ ζεστός. Ὁ οὐρανὸς φαίνεται πιὸ καθαρός· τὰ δέντρα στὴν ἀντικρινὴ πλαγιὰ τοῦ βουνοῦ ξεχωρίζουν καθαρά καθαρά καὶ φαίνονται πιὸ πράσινα ἀπὸ ἄλλοτε.

Ὁ ἡμεροδείχτης μας σήμερα δείχνει :

Μαρτίου

Είναι ο τρίτος μήνας του χρόνου. Πόσα ακούστηκαν στη γειτονιά για τὸ Μάρτη! Ἔλεγαν καὶ καλὰ, ἔλεγαν κι ἄσχημα.

— Μὰ ἐγώ, ἔλεγε ὁ Λυκοῦργος, πίστεψα τὴ μητέρα μου ποὺ μοῦ εἶπε :

«Θὰ δῆς μοναχός σου πόσα καλὰ θὰ φέρῃ ὁ Μάρτης. Μόνο πρόσεξε νὰ κρατῆς σημείωση στὸ ἡμερολόγιο ποὺ σοῦ χάρισε ὁ θεῖος σου.

»Αὐτὸ τὸ ἡμερολόγιο ἔχει ἀρκετὴ θέση κάτω ἀπὸ κάθε ἡμερομηνία· μπορεῖς νὰ γράφῃς ἐκεῖ λίγες λέξεις· καὶ στὸ τέλος τοῦ μηνὸς θὰ μιλήσωμε μαζί».

Πόσα πράγματα ἔγραψε ὁ Λυκοῦργος! Διαβάστε μερικὲς σημειώσεις ἀπὸ τὸ ἡμερολόγιό του!

8 Μαρτίου: Ὁ κήπος τοῦ σχολείου μας γέμισε ἀπὸ λουλούδια κι ἀπὸ πεταλοῦδες. Τί ωραῖες πεταλοῦδες! Τί χνουδάτα καὶ πολύχρωμα φτερά! Μιὰ τρελὴ πεταλούδα χόρευε, ὅλο χόρευε! Μάθαμε νὰ τραγουδάμε τὴν πεταλούδα.

14 Μαρτίου: Οἱ πασχαλιὲς στὸν κήπο τοῦ σχολείου φούσκωσαν· τὰ τσαμπιά τους εἶναι γεμάτα λευκὰ μπουμπούκια, ποὺ μόλις ἀνοίγουν τὰ ματάκια τους!

16 Μαρτίου: Πήγαμε ἐκδρομὴ. Στὸ μεγάλο

βουνό λιγοστεύουν τὰ χιόνια. Ἄρχισε νὰ τὰ λιώνη ὁ Μάρτης.

18 Μαρτίου: Εἶδα ἓνα κοπάδι πρόβατα. Τί ὁμορφα ἦταν τ' ἀρνάκια! Ὁ τσοπάνος κρατοῦσε στήν ἀγκαλιά του ἓνα ἀρνάκι ἄσπρο ἄσπρο, σὰν τὸ χιόνι. Τὸ μικρούλι!... Θὰ κουράστηκε, φαίνεται! Ἡ μητέρα του ἀκολουθοῦσε βελάζοντας· θὰ τὸ ζητοῦσε, πιστεύω.

21 Μαρτίου: Ἦρθαν τὰ χελιδόνια! Γέμισε τὸ χωριὸ χελιδόνια. Πάρα πολλὰ πετοῦν γύρω στήν ἐκκλησία, καὶ ἄλλα στὰ σπίτια. Εὐγε, Μάρτη! Εὐγε σου! Ἐσὺ μᾶς τὰ φερες!

25 Μαρτίου: Ὁ Εὐαγγελισμὸς τῆς Παναγίας καὶ ἡ μεγάλη γιορτὴ τῆς Πατρίδας μας. Εἶχαμε φτιαγμένες στήν τάξη σημαῖες ἀπὸ χαρτί· τις βα-
στούσαμε στὴ γιορτὴ σήμερὰ· φορέσαμε καὶ ὠ-
ραῖα ἐθνόσημα, σὰν παράσημα!

31 Μαρτίου: Ἡ μητέρα μου μοῦ εἶπε: Βλέ-
πεις, παιδί μου! Ὁ Μάρτης εἶναι ὁ πρόσκοπος τῆς
ἄνοιξης κι ἄλλαξε ὅλη τὴ φύση· τὴν ἔκανε και-
νούρια!

Ἔκανε ἐξαιρετικὴ εὐχαρίστηση στήν τάξη
αὐτὸ τὸ ἡμερολόγιο.

Τὰ παιδιά πῆραν ἀπόφαση νὰ κρατήσουν
κι αὐτὰ ἡμερολόγια· ἔλεγαν μάλιστα πὼς θὰ τὰ
στείλουν καὶ σὲ ἄλλα σχολεῖα, γιὰ νὰ τὰ διαβά-
ζουν τὴν ἐρχόμενη χρονιά.

31. Στὸ καλὸ, γεροχειμῶνα

Μ' ἀνοιξιὰτικα λουλούδια,
μυρωμένα, δροσερά,
Μὲ παιχνίδια, μὲ τραγούδια,
μὲ φωνὲς καὶ μὲ χαρά,
τὸ λευκόμαλλο χειμῶνα
ᾧς τὸν διώξωμε καὶ πάλι.
Κι ὁ καθένας ᾧς τοῦ ψάλλῃ :
«Στὸ καλὸ, γεροχειμῶνα !

Στὸ καλὸ».

Οἱ ἄγροὶ ὅλοι φοροῦνε
καταπράσινη στολὴ
καὶ στοὺς κήπους, ποὺ ἀνθοῦνε,
κελαδεῖ κάθε πουλί.
“Ὅλ’ ἡ φύση λουλουδίζει
καὶ φωνάζουν τὰ παιδιὰ
μὲ χαρούμενη καρδιά :
«Στὸ καλὸ, γεροχειμῶνα !

Στὸ καλὸ».

Κι ὅταν θὰ γυρίσης πάλι,
ἂν καὶ γέρος, θὰ χαρῆς !
γιατὶ ἴσως πιδὲ μεγάλη
τὴν Ἑλλάδα μας θὰ βρῆς !
Τώρα ὅμως, κύρ χειμῶνα,
σύρε, σύρε στὴ δουλειά σου,
γιατὶ πέρασε ἡ σειρά σου.
«Στὸ καλὸ, γεροχειμῶνα !

Στὸ καλὸ».

Ι. Πολέμης

32. Ξένοι στὸν κήπο!

(Μέλισσες! Μέλισσες!)

Ταχτικά τὰ παιδιά τῆς τάξης ποτίζουν τὶς γλάστρες τους.

Οἱ μεγάλες τάξεις ἔχουν κήπους καὶ τοὺς καλλιεργοῦν· βοηθοῦν κάποτε καὶ τὰ παιδιά τῆς Πρώτης καὶ τῆς Δευτέρας.

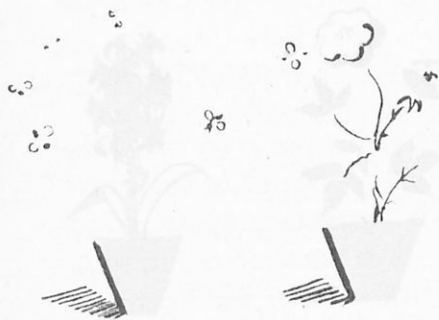
Αὐτὲς οἱ δυὸ μικρὲς τάξεις δὲν πῆραν ἀκόμη κήπους. Ἔχουν γλάστρες.

Κάθε παιδί ἔχει τὴ δική του γλάστρα. Σὲ κάθε γλάστρα εἶναι κολλημένο ἓνα χαρτί· γράφει τὸ ὄνομα τοῦ παιδιοῦ ποὺ τὴν ἔχει.

Κάθε παιδί φροντίζει γι' αὐτήν: Τὴ σκαλίζει, τὴν ποτίζει· τὴ βγάζει ταχτικά στὸν ἥλιο· μετῶ τὰ φύλλα ποὺ βγαίνουν· μετῶ τὸ ὕψος τοῦ ἀνθους! Καὶ σημειώνει στὸ τετράδιό του, ὅλο σημειώνει κάτι.

Δώδεκα παιδιά ἔχουν τρεῖς γλάστρες ὁμαδικά· εἶναι ἀπὸ 4 παιδιά σὲ κάθε ὁμάδα. Ἐνὰ τὴν

ποτίζει· τὸ δεύτερο τὴ σκαλίζει· ἄλλο τὴν πηγαίνει στὸν ἥλιο· καὶ τὸ τέταρτο γράφει ἡμερολόγιο· γράφει ἐκεῖνο ποῦ θ' ἀποφασίσουν ὅλα τὰ παιδιὰ μαζί γιὰ νὰ γραφτῇ.

Στὸ ἡμερολόγιο εἶναι γραμμένο· πότε φύτεψαν τὸ ἄνθος· πότε βγῆκε τὸ πρῶτο φύλλο· πόσα δάχτυλα ὕψος παίρνει κάθε βδομάδα καὶ ἄλλα σχετικά.

Μιὰ μέρα ἦρθε ἓνα παιδί ἀπὸ τὴν Τρίτη τάξη καὶ εἶπε στὰ παιδιὰ τῆς Δευτέρας :

—'Ελᾶτε στοὺς κήπους μας! ἐλᾶτε νὰ δῆτε τοὺς ἐπισκέπτες τοῦ κήπου μας.

“Ὅλα τὰ παιδιὰ βγῆκαν ἀπὸ τὴν τάξη τους· ἔκαναν γραμμὴ καὶ πῆγαν στοὺς κήπους τῆς Τρίτης τάξης.

Κάθε λουλούδι τὸ τριγύριζαν δύο καὶ τρεῖς ἐπισκέπτες! Ποιοί νὰ ἦταν; “Ὅλο γύριζαν καὶ μουρμούριζαν.

Ζοὺμ ζοὺμ ζοὺμ!

— Μέλισσες ! μέλισσες ! ξεφώνισαν πολλά παιδιά.

Πόσο χαρούμενες πετοῦσαν γύρω στὰ λουλούδια ! Πόσο ἀκούραστες τριγύριζαν !

Πολλή ὥρα τὶς περιεργάστηκαν τὰ παιδιά.

Ἐλαφρὰ ἐλαφρὰ πετοῦσαν οἱ μέλισσες ἐπὰν στὰ λουλούδια· βιαστικὰ βιαστικὰ ἔχωναν τὸ κεφάλι μέσα στὸ λουλούδι· ὅλο τους τὸ σωματάκι ἔμπαινε ἀμέσως σὲ κίνηση, σὰν κάτι νὰ τραβοῦσαν, σὰν κάτι νὰ ροφοῦσαν.

Καὶ στὴ στιγμή πετοῦσαν κι ἔγραφαν πάλι γύρους στὸν ἀέρα.

Κι ἔπειτα ἔκαναν ἐπίσκεψη σ' ἄλλο λουλούδι καὶ σ' ἄλλο.

Τὰ παιδάκια τῆς Πρώτης ἔβλεπαν καὶ κεῖνα μὰ ἦταν κάπως δειλά. Εἶχαν καὶ φόβο ἀπὸ τὶς μέλισσες, μὴν τὰ κεντρίσουν.

Ἐπειτα βγῆκαν ὅλα τὰ παιδιά ἀπὸ τοὺς κήπους κι ἄφησαν ἡσυχες τὶς μέλισσες νὰ παίζουν μὲ τὰ λουλούδια.

Τὰ παιδιά τῆς Δευτέρας ἐνώθηκαν μὲ τὰ παιδιά τῆς Πρώτης γιὰ νὰ παίξουν. Οἱ δασκάλες τοὺς τοὺς λένε :

— Ἀκούστε, παιδιά ! Θὰ παίξουμε τὸ ἴδιο παιχνίδι, ποὺ παίζουν ἐκεῖ πέρα οἱ μέλισσες μὲ τὰ λουλουδάκια ! Θὰ τραγουδοῦμε καὶ τὸ ἴδιο τραγούδι !

Ἐσεῖς θὰ γυρίζετε γύρω γύρω, σὰ μελισσάκια, εἶπαν στὰ παιδιά τῆς Πρώτης· καὶ θὰ τραγου-

δᾶτε καθὼς τραγουδοῦν καὶ οἱ μέλισσες: Ζοῦμ
ζοῦμ ζοῦμ! Κι ἐσεῖς, τὰ παιδιὰ τῆς Δευτέρας, θὰ
τραγουδάτε σάν τὰ λουλουδάκια.

Πῆραν ὅλοι τὶς θέσεις τους· κι ἄρχισαν τὸ
παιχνίδι.

Τὰ παιδάκια τῆς Πρώτης γύριζαν γυρω γύρω
καὶ τραγουδοῦσαν:

— Ζοῦμ ζοῦμ ζοῦμ! μέλισσα τριγύρω.

Τὰ παιδιὰ τῆς Δευτέρας ἀπαντοῦσαν:

— Δὲ σὲ βλάπτουν τὰ παιδάκια·

πέτα 'δῶ στὰ λουλουδάκια!

Πάλι ἔλεγαν τὰ παιδάκια τῆς Πρώτης:

— Ζοῦμ ζοῦμ ζοῦμ! μέλισσα τριγύρω.

Κι ἀπαντοῦσαν τῆς Δευτέρας:

— Ζῆτ' ὀλόγλυκες σταγόνες

στοὺς δροσάτους μας ἀνθῶνες!

Καὶ ξανάλεγαν τὰ μικρὰ τῆς Πρώτης:

— Ζοῦμ ζοῦμ ζοῦμ! μέλισσα τριγύρω.

Κι ἔλεγαν τὰ παιδιὰ τῆς Δευτέρας:

— Τὴν κερήθρα καὶ τὸ μέλι

θὰ μᾶς κάνης στὴν κυψέλη.

Καὶ τραγουδοῦσαν τὰ παιδάκια τῆς Πρώτης:

— Ζοῦμ ζοῦμ ζοῦμ! μέλισσα τριγύρω.

Κάθε μέρα, στὸ μεγάλο διάλειμμα, τὰ παιδιὰ
τῆς Πρώτης καὶ τῆς Δευτέρας ἐπαιζαν αὐτὸ τὸ
παιχνίδι· κι ὅλα τὰ παιδιὰ τῶν ἄλλων τάξεων τὰ
κοίταζαν μὲ χαρά.

33. Ἡ μέλισσα

Ποτέ μου δὲν ἀμέλησα
τὸ ἔργο μου, σὰ μέλισσα·
κι ὅπου νὰ ζήσω θέλησα
δὲν ἐβλαψα, μὰ ὠφέλησα!

Γ. Βιζυηνός

34. Ἡ κυψέλη

Τί ζωὴ εὐτυχισμένη
κάν' ἡ μέλισσα ἐκεῖ!
Μέσ' στὸ μέλι πάντα μένει,
μέσ' στὸ μέλι κατοικεῖ.

Εἶναι πιὸ γλυκὰ ἀπ' τὸ μέλι
τῆς μητέρας τὰ φιλιὰ·
κι εἶναι πάντοτε κυψέλη
ἡ θερμὴ της ἀγκαλιά.

Ι. Πολίτης

35. Σχολική έκδρομή στο μύλο

Πέρασε πιά ὁ βαρὺς χειμῶνας.

Στὶς κορφές τῶν βουνῶν ἔλιωσαν τὰ χιόνια.

Τὰ λιβάδια ἄρχισαν νὰ πρασινίζουν.

Στὶς πλαγιές ἀνοιξαν οἱ ἀνεμῶνες καὶ φάνηκαν οἱ πρῶτες μαργαρίτες.

Τὰ χαμομήλια ἄρχισαν νὰ μπουμπουкиάζουν.

Στὶς ρεματιές τὰ γυμνά πλατάνια ἄρχισαν νὰ ντύνονται μὲ καινούρια φυλλωσιά. Καὶ στοὺς βάλτους πρασίνισαν τὰ καλάμια.

Καιρὸς γιὰ ὁλοήμερη ἐκδρομή !

Τὸ σχολεῖο ἀποφάσισε νὰ κάνη τὴν ἐκδρομὴ στοὺς μύλο τοῦ γέρο - Δημήτρη.

Πρῶι πρῶι ὅλα τὰ παιδιὰ περίμεναν στὴν αὐλὴ τοῦ σχολείου.

Στὴν ὀρισμένη ὥρα ξεκίνησαν. Τραγουδοῦσαν χαρούμενα τὸ τραγούδι τῆς αὐγούλας :

Ξημερώνει αὐγὴ δροσάτη
μὲ τὸ πρῶτο τὸ πουλί,
λές καὶ κράζει τὸν ἐργάτη
στὴ φιλόπονη ζωή.

Πρὶν ἀχνίση κάθε ἀστέρι
μὲ χαρούμενη καρδιά,
νέοι, μεσόκοποι καὶ γέροι,
τρέξετ' ὅλοι στὴ δουλειά,
τρα λα λά, τρα λα λά.

Γ. Μαρκοῦ (Ἀπόσπασμα)

Προχώρησαν κοντὰ μιὰ ὥρα
μὲ τραγούδια, μὲ ἀστεῖα, μὲ χα-
ρούμενα ξεφωνητά.

Πόσα πράματα ἔβλεπαν στὸ
πλάι τους καὶ μακριά! Ἐλιές,
πεῦκα, ἀμπέλια, χωράφια, πράσι-
νες βουνοπλαγιές.

Πιὸ μακριὰ ἔβλεπαν ψηλές
βουνοκορφές.

Καὶ δεξιά κι ἀριστερά τους
ἦταν βοσκοί, ἐργάτες, σοῦστες,
κάρα, ἀμάξια, αὐτοκίνητα, ζῶα
φορτωμένα, ἀγωγιάτες.

Ἐφτασαν στὸ ρίζωμα τοῦ λό-
φου ποὺ ἦταν γεμάτος πεῦκα.

Μόλις σταμάτησαν, ἄκουσαν
ἓναν κρότο ἀλλόκοτο. Καὶ σὲ
λίγο βρέθηκαν ἐμπρὸς σ' ἓνα χαν-
τάκι μὲ πολὺ νερό· τὸ νερὸ πη-
δοῦσε στὸν κατήφορο κι ἔκανε
πολὺ θόρυβο.

—Ἀ! εἶπαν τὰ παιδιά. Ἀ...

νά! αὐτὸς ἦταν ὁ κρότος, ποὺ
ἀκούγαμε. Τὸ ποτάμι! Τὸ ποτάμι!

Μὰ πιὸ πάνω, στὴ ρεματιά,
κάποιος ἄλλος κρότος ἀκούγεται!
κάτι τρίζει χοντρά-χοντρά! Τρ-
ρου ρου ρου ρου... ντροὺ-
ντροὺ ντροὺ... *

Κάποιο παιδί εἶπε :

— Ἐκεῖ θὰ βγαίνει τὸ ποτάμι !

Τὰ ἄλλα δὲν τὸ πίστεψαν.

— Προχωροῦμε λίγο ἀκόμη,
εἶπε ὁ δάσκαλος.

Καὶ νά!... βρέθηκαν ἐμπρὸς
σ' ἓνα κτίριο. Εἶναι πολὺ παλιό.
Ἔχει ἓνα παράθυρο στὴν ἀνατο-
λική πλευρά καὶ μιὰ πόρτα στὴ
μεσημβρινή (νότια). Λίγο πιὸ ἔξω
ἀπὸ τὸ σπίτι αὐτὸ στέκεται ἓνας
ἄνθρωπος. Φορεῖ ἄσπρο σκουῖφο,
ἔχει ἄσπρα γένια καὶ τὰ ρούχα
τοῦ εἶναι κάτασπρα.

— Καλωσορίσατε! καλωσορί-
σατε, χαιρετᾷ ὁ ἄνθρωπος.

— Καλημέρα, μπαρμπα-Δημή-
τρη, τοῦ λέει ὁ δάσκαλος.

— Καλημέρα, παππού, χαιρέ-
τησαν καὶ τὰ παιδιὰ.

— Καλῶς τα, τὰ καλὰ παιδιὰ, λέει ὁ γερο - Δημήτρης. Ἐλᾶτε, ἐλᾶτε νὰ δῆτε τὸ μύλο μου, πῶς ἀλέθει !

Τὰ παιδιὰ πέρασαν πολλὴ ὥρα κοιτάζοντας τὸ μύλο.

Τρία τρία, τέσσερα πέντε ἔπεφταν τὰ σιταρόσπειρα σὲ μιὰ τρύπα· καὶ δυὸ μεγάλες πέτρες τὰ ἔτριβαν.

Ἐμπρός, ἀνάμεσα ἀπὸ τίς μυλόπετρες, ἔβγαινε τὸ ἀλεύρι καυτὸ καυτό! Ἐβγαινε καὶ πασάλιζε ὅλους κι ὅλα, ὅσα ἦταν γύρω, καὶ τὰ ἄσπριζε.

Ἕνα παιδί θυμήθηκε τὸ ποιηματάκι ποὺ μιλεῖ μόνο του γιὰ τὴν ἐργασία τοῦ μύλου· καὶ τὸ ἀπάγγειλε ὠραία :

Ὁ μύλος γυρίζει,
ὁ μύλος κροτεῖ.
Ἄχ πόσο μ' ἄρέσει
καὶ μ' εὐχαριστεῖ!

Γυρίζει, γυρίζει.
Ἀλέθει καλὰ
σιτάρι, κριθάρι
καὶ ἄλλα πολλά.

Ἄλ. Καταχονζηρὸς (Ἀπόσπασμα)

Ὅλα τὰ παιδιὰ πεινασμένα στρώθηκαν γιὰ φαγητό. Κάθισαν συντροφιῆς συντροφιῆς στὸ καταπράσινο φυσικὸ χαλὶ τῆς ἐξοχῆς. Μαζί τους κάθισε κι ὁ δάσκαλος κι ὁ γερο - Δημήτρης.

Ἔφαγαν κι ἤπιαν ἀπὸ τοῦ μύλου τὸ κρύο νερό. Στὸ τέλος τοῦ φαγητοῦ ὁ γερο - Δημήτρης τραγούδησε ἓνα τραγούδι :

Ἔνας γέρος γέροντας	τώρα μὲ τὴν ἀνοιξη,
κι ὄχι τόσο γέροντας,	δὲ μᾶς ξανανιώνετε
ἑκατὸν ἐννιὰ χρονῶν,	τ' ἄλογο καὶ μένανε !
τ' ἄλογό του πότιζε.	Ὡπὼς ξανανιώνονται
Τὰ βουνὰ τριγύριζε	καὶ καινούρια γίνονται
καὶ τὰ δέντρα κοίταζε.	τοῦτα τὰ χαμόδεντρα,
«Σεῖς, βουνά, ψηλὰ βουνά,	τὰ χιλιόχρονα κλαδιά;»

Καὶ τελειώνοντας ὁ καλὸς γέροντας, χτύπησε τὰ χέρια του κι εἶπε παραπονετικά :

« Ἄιντε νὰ γινόμουν νιός,
ὅπως ἤμουν μιὰ φορά ! »

(Δημοτικὸ)

Ἔπειτα τραγούδησαν τὰ παιδιὰ πολλὰ σχολικὰ τραγούδια καὶ χόρεψαν ἑλληνικοὺς χορούς.

Ἔπαιξαν κι ἐλεύθερα παιχνίδια.

Ἀνέβηκαν ἔπειτα στὴν κορφή τοῦ λόφου μὲ τὸ δάσκαλό τους, ποὺ τοὺς ἔδειξε ὅλα τὰ μέρη γύρω γύρω.

Τὸ ἀπόγεμα ξεκίνησαν γιὰ τὸ σχολεῖο γεμάτα χαρὰ καὶ ὄρεξη. Καὶ τὸ βράδυ ἔλεγαν στοὺς γονεῖς τους πῶς πέρασαν. Ἐλεγαν ἔλεγαν καὶ νύσταζαν ἀπὸ τὴν κούραση !...

36. Ὁ Εὐαγγελισμὸς

Τὸ ἡμερολόγιο γράφει σήμερα :

24 MARTIOY

Δυὸ μεγάλες γιορτὲς εἶναι αὖριο. Τὰ παιδιὰ στολίζουν τὸ σχολεῖο μὲ μυρτιές, μὲ δάφνες, μὲ σημαῖες, μὲ εἰκόνες.

Στὴ μέση τοῦ τοίχου, ἐπάνω ἀπὸ τὴν ἔδρα τοῦ δασκάλου εἶναι μιὰ ὠραία εἰκόνα τῆς Παναγίας.

Τὰ παιδιὰ τὴν παρατηροῦν μὲ προσοχή: Ἡ Παναγία σταυρῶνει τὰ χέρια καὶ γέρνει τὸ κεφάλι· ἀπέναντι ἓνας ἄγγελος, μὲ τὶς φτεροῦγες του κλεισμένες, μιλεῖ μὲ πολὺ σεβασμὸ στὴν Παναγία.

Τὰ παιδιὰ προσέχουν πολὺ τὴν εἰκόνα αὐτή. Κι ὁ δάσκαλος τοὺς διηγήθηκε τὴν ἱστορία τοῦ Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου.

Τὰ παιδιὰ ἀποφάσισαν νὰ σχεδιάσουν ἐπάνω σὲ γαλάζιο χαρτί, μὲ κεφαλαῖα γράμματα, τὰ λόγια ποὺ εἶπε ὁ Ἄγγελος στὴν Παναγία :

ΧΑΙΡΕ, ΚΕΧΑΡΙΤΩΜΕΝΗ!
Ο ΚΥΡΙΟΣ ΜΕΤΑ ΣΟΥ!

Ἔπειτα νὰ τὰ κόψουν μὲ τὰ ψαλιδάκια τους, νὰ τὰ κολλήσουν μὲ γόμα ἐπάνω σὲ λευκὸ χοντρὸ χαρτὶ καὶ νὰ τὰ τοποθετήσουν κάτω ἀπὸ τὴν εἰκόνα τοῦ Εὐαγγελισμοῦ.

Τὸ ἔκαναν καὶ φαίνονταν ὠραῖα τὰ γαλάζια γράμματα ἐπάνω στὸ λευκὸ χαρτόνι.

καὶ ἡ μεγάλη Ἐθνικὴ Γιορτὴ

Κάτω κάτω σὲ μιὰ εἰκόνα εἶναι γραμμένο :

	ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΚΟΛΟΚΟΤΡΩΝΗΣ
σὲ ἄλλη :	ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ
ἄλλη γράφει :	ΓΕΡΜΑΝΟΣ
ἄλλη :	ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΥΨΗΛΑΝΤΗΣ
ἄλλη :	Ο ΔΙΑΚΟΣ
ἄλλη :	ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΔΩΔΕΚΑΤΟΣ
ἄλλη :	ΑΛΒΑΝΙΑ - ΠΙΝΔΟΣ
ἄλλη :	ΟΧΥΡΑ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

Πολλὰ παιδιά ξέρουν κάτι ἀπὸ τὸ σπίτι τους καὶ μποροῦν νὰ ποῦν δυὸ λόγια γιὰ τὸν Κολοκοτρώνη καὶ γιὰ τοὺς ἄλλους ἥρωες.

Ὁ δάσκαλος τοὺς τὰ ἐξήγησε ὅλα· τοὺς εἶπε πόσο ἀγωνίστηκαν οἱ ἥρωες τοῦ 21 γιὰ τὴν ἐλευθερίά μας. Τοὺς εἶπε ἀκόμη πὼς κι αὐτὸς ὁ ἴδιος πολέμησε πολλές φορές στὸ πλευρὸ τοῦ Βασιλιᾶ, γιὰ νὰ μεγαλώσῃ ἡ Ἑλλάδα μας.

Τὰ μεγάλα παιδιά ἔκαναν σημαιοῦλες καὶ ἐθνόσημα μὲ χαρτιά ἄσπρα καὶ γαλάζια.

Ἔστειλαν καὶ σ' ὅλα τὰ παιδάκια τῆς Δευτέρας τάξης ἀπὸ μιὰ σημαία. Ἐθνόσημα ἔκαναν μόνον τοὺς καὶ τὰ παιδιά τῆς Δευτέρας κι ἔστειλαν καὶ στὰ μικρὰ τῆς Πρώτης.

Τὸ ἀπόγεμα ἔγινε ἐπίσημη γιορτὴ στὸ σχολεῖο. Τὰ μεγάλα παιδιά εἶπαν ποιήματα κι ἔβγα-

λαν λόγους. Ήπαιξαν κι ένα πατριωτικό δραματάκι.

Ένα παιδάκι από τη Δευτέρα τάξη είπε το ποίημα :

Σέ κάθε τῆς Ἑλλάδας μας μεριά,
ἢ γαλανὴ σημαία κυματίζει.
Στὴ θάλασσα καὶ σ' ὅλη τὴ στεριά,
ἢ θεία τῶν προγόνων λευτεριά
τὴ δόξα στὰ παιδιά μας τὴ χαρίζει.
Στὰ κάστρα, στὰ βουνὰ καὶ στὰ χωριά,
κάθ' Ἑλληνας μὲ πόθο ξεστομίζει :
« Ζήτω ἡ Ἑλλάδα, ζήτω ἡ λευτεριά ! »

Ι. Πολέμης

37. Γύρισαν τὰ χελιδόνια

Ἦσαν μεσημέρι· ὥρα ποὺ ἦσαν τὰ χελιδόνια. τέλειωσαν οἱ ἐργασίες τοῦ σχολείου. Μόλις ἔβγαιναν τὰ πρῶτα παιδιὰ στὴν ἔξοδο τοῦ σχολείου, ἀκούστηκαν χαρούμενες φωνές καὶ γέλια.

Μαζεύτηκαν πολλὰ παιδιὰ κι ἔβλεπαν εὐχαριστημένα.

Ἄλλα ἐτρεξαν στὴν Κυρία, φωνάζοντας:

— Ἐλᾶτε, ἐλᾶτε γρήγορα, Κυρία, ἐλᾶτε νὰ δῆτε! Ἦσαν τὰ χελιδόνια!...

Δυὸ τρία τέσσερα ζευγάρια πετοῦσαν ἐπάνω ἀπὸ τὴν αὐλὴ τοῦ σχολείου. Σβίτς σβίτς!... ἔκαναν· κι ἐγράφαν στὸν ἀέρα χαριτωμένους γύρους.

— Καλῶς μᾶς ἦρθαν, καλῶς μᾶς ἦρθαν, εἶπε ἡ δασκάλα καὶ χτύπησε τὰ χέρια μὲ χαρά.

Ὅλα τὰ παιδιὰ πλησίασαν τὴν Κυρία καὶ ρωτοῦσαν.

— Αὔριο... αὔριο, θὰ μιλήσωμε, Κυρία, γιὰ τὰ χελιδόνια;

— Ναί! ναί, παιδιὰ μου, λέει ἡ Κυρία.

Κι ἔφυγαν ὅλοι μὲ χαρά.

Τὴν ἄλλη μέρα τὸ χωριὸ ἦταν γεμάτο ἀπὸ χελιδόνια;

— Στὴν ἐκκλησία γύρω εἶδα χίλια χελιδόνια... ἔλεγε ἡ Κατίνα Νικολαΐδου.

— Κι ἐγὼ εἶδα ἓνα ζευγάρι ποὺ ἦρθε στὸ σπίτι μας, ἔλεγε ὁ Κώστας ὁ Ρηγόπουλος.

— Καὶ σ' ἐμᾶς ἦρθε ἓνα ζευγάρι καὶ περιεργαζόταν καλὰ καλὰ τὴ φωλιά του, λέει ἡ Ζωὴ Κρητικοῦ.

— Καὶ σ' ἐμᾶς... καὶ σ' ἐμᾶς... φώναξαν τὰ περισσότερα παιδιὰ.

Καὶ μίλησαν ὅλα τὰ παιδιὰ γιὰ τὰ πρόσχα-
ρα πουλάκια· γιὰ τὰ σπαθάτα χελιδόνια.

Πῶς εἶναι τὸ σπαδάτο — Τί ὠραῖο μικρὸ κεφαλάκι!
χελιδόνι Τί ὠραῖα ξευπνα ματάκια!

Εἶδες ὁμορφὴ μυτίτσα; ἔλεγαν μερικὰ παιδιὰ.

— Τί ὠραῖο μαυρογάλαζο χρῶμα ἀποπάνω! Τί
ταιριαστὸ εἶναι τὸ κάτασπρο χρῶμα ποῦ ἔχει στὸ
στήθος καὶ στὴν κοιλιά!

— Τί ὠραῖες μακριές φτεροῦγες! Σὰ σπαθιά
κόβουν τὸν ἀέρα!

— Καὶ τί ὁμορφὴ οὐρά, ποῦ μοιάζει σὰν ψα-
λίδι, πρόσθεσε ἡ Ἀγγλαῖα Θεοχάρη.

— Θὰ σᾶς μάθω ἓνα τραγουδάκι γιὰ τὰ καλὰ
μας χελιδόνια, εἶπε ἡ Κυρία.

38. Τὰ παιδιὰ στὴν ἀκρογιαλιά

Μιά ωραία μέρα τοῦ Ἀπρίλη τὰ παιδιὰ πῆ-
γαν ἐκδρομὴ στὴ θάλασσα. Ὁ ἥλιος δὲν ἦταν
οὔτε ἀδύνατος οὔτε καυτερός· χαίδευε ἀπαλὰ
ἀπαλὰ τὰ παιδιὰ καὶ καθρεφτιζόταν στὴν ἡσυχὴ
θάλασσα.

Ἀκίνητη σὰ λάδι εἶναι ἡ θάλασσα σήμερα,
ἔλεγε ὁ δάσκαλος.

Μόνο ἓνα φλοῦ φλοῦ φλοῦτς φλού!... ἀκου-
γόταν. Κι ἔφτανε λίγο ὡς τὴν ἀμμουδιὰ καὶ πάλι
ἔφευγε ἡ θάλασσα. Εἶναι ἡμερωμένη σήμερα ἡ θά-
λασσα ἀπὸ τὴν ἀνοιξιὰτικὴ καλοσύνη!

Τὰ παιδιὰ στάθηκαν λίγο στὴν ἀκροθαλασ-
σιά· ἔπειτα στρώθηκαν στὴν ἀμμουδιὰ γιὰ φαγη-
τό. Τί ὄρεξη ποὺ εἶχαν! Ἦθελαν νὰ φᾶνε ὅλα τὰ
φαγητά τους. Ὁ δάσκαλος τοὺς φώναξε :

— Παιδιά! ἔ! οἰκονομία! Τί θὰ φᾶμε τὸ ἀπό-
γεμα; Κι ἐδῶ δὲν ὑπάρχει τίποτε ν' ἀγοράσωμε!

Κατὰ τὸ μεσημέρι ὁ ἥλιος ζέστανε πολὺ·
κάποια παιδιὰ μπῆκαν λίγο στὴν ἄκρῃ τῆς θά-
λασσας, κυνηγώντας μικρὰ ψαράκια ποὺ ἔφτα-
ναν ἔξω ἔξω. Ὁ δάσκαλος τοὺς εἶπε πῶς δὲν
πρέπει νὰ μείνουν πολὺ στὸ νερό.

— Δὲν εἶναι ἀκόμη καλοκαίρι, τοὺς ἔλεγε.

Καὶ τὰ παιδιὰ, ποὺ βιάζονταν, ἔλεγαν :

— Ἀχ! μὰ γιατί ἄργεῖ αὐτὸ τὸ καλοκαίρι;

Κι ἔτρεξαν γύρω στὸ δάσκαλό τους.

Μιά μαθήτριά, ή Έλένη Γρηγοροπούλου,
ἀπάγγειλε ἕνα σχετικό ποιηματάκι πού τῆς τὸ
ἔμαθε ή γιαγιά της :

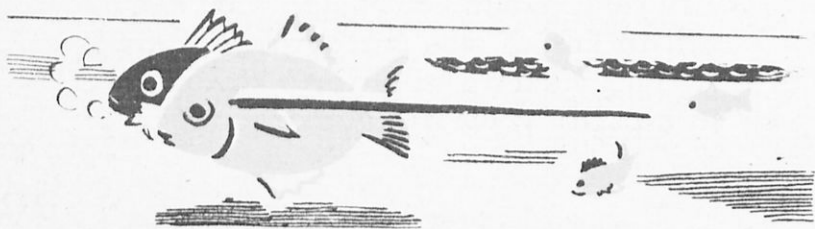
Μικρὸ ψαράκι μου καλό,
πού τρέχεις μέσα στὸ γιालό,
καὶ κάνεις παιχνιδάκια
μὲ τ' ἄλλα τὰ ψαράκια.

Πόσο θέλω νὰ σὲ φτάσω!
πόσο θέλω νὰ σὲ πιάσω!
"Α! τώρα δίχως ἄλλο,
στὸ χέρι θὰ σὲ βάλω!

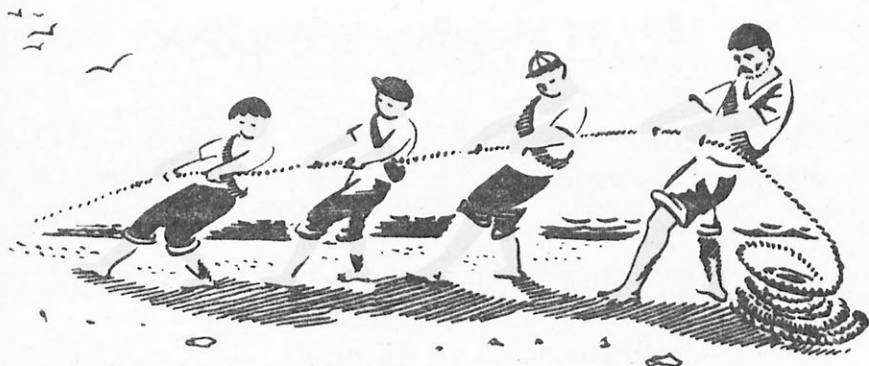
Ἄλ. Κατακουζηνός

Τί ωραία, πού τὸ ἔλεγε τὸ ποιηματάκι ή
Έλένη. Θά 'λεγε κανεὶς πὼς μιλοῦσε στ' ἀληθινὰ
σὲ κανένα ψαράκι.

Κάθισαν ἔπειτα στὴν ἀμμουδιά, ὁ δάσκαλος
καὶ γύρω του ὄλα τὰ παιδιά. Ὁ δάσκαλος εἶπε
στὰ παιδιά πολλὰ σχετικά μὲ τὴ ζωὴ τῶν ψαριῶν
καὶ μὲ τὴν ἐργασία τῶν ψαράδων.

Στὸ τέλος τραγούδησαν κι αὐτὸ τὸ ὠραῖο
τραγουδάκι :

Γλυκὰ φυσάει ὁ μπάτης,
ἡ θάλασσα δροσίζεται.
Στὰ γαλανὰ νερά της
ὁ ἥλιος καθρεφτίζεται.

Γιὰ ἰδὲς πῶς παίζουν μὲ χαρά,
πετώντας δίχως ἔγνοια,
ψαράκια μὲ χρυσὰ φτερά
σὲ κύματα ἀσημένια.

Γ. Αγοσίνης

Τὸ ἀπόγεμα τὰ παιδιὰ μάζεψαν ἀχιβάδες
καὶ χρωματιστὰ βότσαλα.

Κι ἀργότερα γύρισαν στὸ σχολεῖο καὶ στὸ
σπίτι τους πολὺ εὐχαριστημένα.

39. Ἡ Μεγάλη Ἑβδομάδα

Τὰ παιδιὰ μιλοῦν γιὰ τὰ Πάθη τοῦ Χριστοῦ.
Πλησιάζει ἡ Λαμπρή. Αὐ-
τὲς τὶς μέρες μαθαίνουν τὰ
παιδιὰ στὸ σχολεῖο ὅλες τὶς
ἱστορίες γιὰ τὰ Πάθη τοῦ Χριστοῦ.

Προσέχουν πολὺ καὶ στὶς ἱστορίες ποὺ δια-
βάζουν τὰ παιδιὰ τῶν μεγάλων τάξεων.

Λυποῦνται πολὺ τὰ παιδάκια, ποὺ κακοὶ ἄν-
θρωποι βασάνισαν τόσο πολὺ τὸ Χριστὸ μας.

Δακρῶνουν τὴ στιγμή ποὺ τοὺς διηγίεται ὁ
δάσκαλος πῶς σταύρωσαν τὸν Κύριο, καὶ φαί-
νονται πολὺ θυμωμένα.

Μὰ πάλι μαλακώνουν, ἅμα ἀκοῦν τὸ Χριστὸ
νὰ λέη: «Πατέρα! συχώρεσέ τους· δὲν ξέρουν τί
κάνουν!».

Μαθαίνουν στὸ σχολεῖο νὰ ψέλνουν:

Αἱ γενεαὶ πᾶσαι
ὕμνον τῇ ταφῇ Σου
προσφέρουσι, Χριστέ μου.

Ἔρραναν τὸν Τάφον
αἱ μυροφόροι μύρα
λίαν πρωὶ ἐλθοῦσαι.

Ἐτοιμασίες γιὰ τὴ Λαμπρή.
Ἀπὸ τὴ Μεγάλη Πέμπτη
ἔπαψαν καὶ τὰ μαθήματα.

Στὰ σπίτια γίνονται πολλές έτοιμασίες γιά τή γιορτή τής Λαμπρής. Οί μητέρες ράβουν καινούρια φορέματα τών παιδιών· καθαρίζουν κι άσπρίζουν τὰ σπίτια· ζυμώνουν τίς λαμπροκουλούρες και βάφουν τὰ κόκκινα αυγά. Οί πατέρες αγοράζουν τὰ καινούρια παπούτσια και καπέλλα γιά τὰ παιδιά.

Και κάθε βράδυ νέοι και γέροι, μητέρες και παιδιά, παρακολουθοῦν τίς όλονυχτίες στήν έκκλησία.

Ξημέρωσε ή Μεγάλη Παρασκευή.
Ή θλιβερή μέρα.

Άπό πρωί πρωί ή γιαγιά μοιρολογούσε:

Σήμερα μαῦρος οὐρανός,
σήμερα μαύρη μέρα.
Σήμερα ὅλοι θλίβονται
και τὰ βουνά λυποῦνται.

Δέν είναι μονάχα ή Ιστορία τής σημερινής ημέρας θλιβερή! Και ή ίδια ή μέρα σήμερα είναι μισοσκοτεινιασμένη.

Οὐρανός άκατάστατος· ὁ άέρας δέ σεί οὔτε ένα φύλλο.

Γκλάν γκλάν, γκλίν γκλίν...

Ντάν... ντάν... ντίν... ντίν... χτυποῦν θλιβερά τής έκκλησίας οί καμπάνες.

Ὁ Ἐπιτάφιος Ἀπὸ πρωὶ πρωὶ πήγαιναν
στὴν ἐκκλησίᾳ ἀγόρια καὶ κο-
ρίτσια. Ὅλα ἦταν φορτωμένα μὲ λουλούδια: Με-
νεξέδες, ἀνεμῶνες, βιολέτες, πασχαλιές εἶναι σω-
ρὸς ἐπάνω σ' ἓνα τραπέζι.

Τί ωραία στολίδια ποὺ βγάζει ἡ γῆ!

Τὰ κορίτσια τῆς Πέμπτης καὶ τῆς Ἑκτῆς
τάξης στολίζουν τὸν Ἐπιτάφιο.

Τὰ μικρότερα παιδιὰ τῶν ἄλλων τάξεων,
ἀγόρια καὶ κορίτσια, ἐτοιμάζουν τὰ λουλούδια
καὶ τοὺς τὰ δίνουν στὸ χέρι.

Τί ωραία ποὺ στολίστηκε ὁ Ἐπιτάφιος!

Τώρα ὅλα τὰ παιδιὰ τοῦ σχολείου κάνουν
κύκλο γύρω στὸν Ἐπιτάφιο καὶ ψέλνουν:

Αἱ γενεαὶ πᾶσαι...

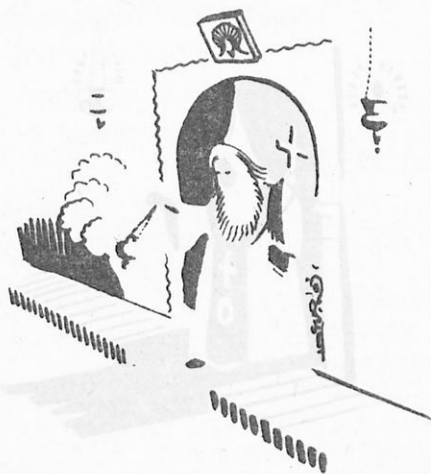
Στὴν ὁ-
Ἡ περιφορὰ λουυχτία
τοῦ Ἐπιταφίου ὅλος ὁ κό-
σμος ἦταν στὴν ἐκ-
κλησίᾳ. Τὰ ἀγόρια
τοῦ σχολείου φοροῦ-
σαν τὴ φορεσιὰ τοῦ
προσκόπου.

Ἐψαλαν κι αὐτὰ
ἓνα μέρος ἀπὸ τὸν
Ἐπιτάφιο θρῆνο.

Ἐγινε ἔπειτα ἡ

περιφορά του Ἐπιταφίου γύρω στήν ἐκκλησία καί στοὺς δρόμους.

Πῆρε ὁ παπᾶς τὸ Εὐαγγέλιο στὰ χέρια του καὶ προχώρησε πρὸς τὰ ἔξω. Τέσσερα παλληκάρια σήκωσαν ψηλὰ τὸν Ἐπιτάφιο κι ἀκολουθοῦσαν τὸν παπά.

Σταμάτησαν στὴ μεγάλη εἴσοδο τῆς ἐκκλησίας. Ὅλος ὁ κόσμος πέρασε κάτω ἀπὸ τὸν Ἐπιτάφιο. Ὁ παπᾶς μὲ τοὺς ψάλτες ἔψελναν διαρκῶς. Ἐπειτα προχώρησαν ὅλοι.

Ἐμπρὸς ἔμπρὸς βάδιζαν μερικὰ μεγάλα παιδιά τοῦ σχολείου. Αὐτὰ κρατοῦσαν τὸ Σταυρό, τὰ μεγάλα φανάρια καὶ τὰ ἑξαπτέρυγα τῆς ἐκκλησίας.

Ἐπειτα ὁ παπᾶς καὶ οἱ ψάλτες.

Ἀκολουθοῦσε ὁ Ἐπιτάφιος. Δεξιὰ κι ἀριστερὰ στὸν Ἐπιτάφιο πήγαιναν τὰ παιδιά τῶν μεγάλων τάξεων μὲ τὰ πολύχρωμα φαναράκια τους ἀναμμένα. Ἀκολουθοῦσε ὅλος ὁ κόσμος μὲ μεγάλο σεβασμό.

Συχνὰ σταματοῦσαν· κι ὁ παπᾶς ἔλεγε κάποια εὐχή.

Ἐπειτα προχωροῦσαν ὅλοι ψέλνοντας :

Ἐρραναν τὸν τάφον
αἱ μυροφόροι μύρα
λίαν πρωὶ ἐλθοῦσαι.

κι ἄλλοτε :

Κύριε ἐλέησον!
Κύριε ἐλέησον!
Κύριε ἐλέησον!

Κι οἱ καμπάνες τῆς ἐκκλησίας σήμαιναν λυπητερὰ :

Ντὶν ντὶν ...
Ντὰν ντὶν ...
Ντὰν ντὶν ...

Γύρισαν ἔπειτα στὴν ἐκκλησίαν· ὁ παπὰς διάβασε ἓνα Εὐαγγέλιο· καὶ ἡ ἀκολουθία τελείωσε.

40. Ἡ Ἀνάσταση

Ἐφτασε τὸ Πάσχα.

Τὸ Σαββατόβραδο, στὶς 11 ἡ ὥρα, ἄρχισαν νὰ χτυποῦν οἱ καμπάνες τῆς ἐκκλησίας.

Δὲ χτυποῦν λυπητερά, ὅπως χτὲς καὶ προχτὲς. Χτυποῦν χαρούμενα· χτυποῦν γλυκά.

Ὁ Κώστας καὶ ἡ ἀδερφή του ἡ Ἐλενίτσα εἶναι ἕτοιμοι γιὰ τὴν ἐκκλησία· φόρεσαν τὰ λαμπρικά· φορέματα καὶ περιμένουν τὸν παπποῦ καὶ τὴ γιαγιά· περιμένουν τὸν πατέρα καὶ τὴ μητέρα νὰ ντυθοῦν. Κρατοῦν στὰ χέρια τὶς ἄσπρες λαμπάδες τους, στολισμένες μὲ τὰ χρυσόχαρτα. Τοὺς τὶς ἔδωσε ὁ παπποῦς καὶ τοὺς εὐχήθηκε χρόνια πολλά.

Ὁ Κώστας λέει μὲ χαρὰ τὸ ποίημα τῆς Πασχαλιάς πού ἔμαθε στὸ σχολεῖο του :

Ἦρθε πάλ' ἡ Πασχαλιά!
Φέρνει ἀγάπη καὶ φιλία,
φέρνει αὐγά, φέρνει κι ἄρνι,
Χριστὸς Ἀνέστη! Χριστιανοί.

Φτάνουν στὴν Ἐκκλησία.
Ἡ ἐκκλησία εἶναι γεμάτη κόσμο.

Ὁ παπᾶς, μὲ ὀλόχρυση φορεσιά, στέκει ἔμπρὸς στὴν Ὁραία Πύλη. Κρατᾷ στὸ δεξί του χέρι μιὰ μεγάλη λαμπάδα καὶ στὸ ἀριστερὸ τὸ θυμιατό.

Εἶναι πολὺ ὁμορφος μὲ τὰ κάτασπρα μακριὰ

του γένια. Φαίνεται σάν ἅγιος ὁ παπάς ! Καὶ ψέλνει... ψέλνει ἀγγελικά :

Δεῦτε λάβετε φῶς...

Μικροὶ καὶ μεγάλοι πλησιάζουν· κι ὁ καλὸς ὁ παππούλης δίνει σ' ὅλους ν' ἀνάψουν τὶς ἄσπρες τοὺς λαμπάδες.

Ἐπειτα λέει τὸ Εὐαγγέλιο. Κλείνει τώρα τὸ Εὐαγγέλιο καὶ θυμιατίζει.

Τὸ ρολόι τῆς ἐκκλησίας ἀρχίζει νὰ χτυπᾷ ντάν ντάν ντάν..... 12 ἡ ὥρα !

Καὶ ὁ παππούλης ψέλνει :

Χριστὸς Ἀνέστη ἐκ νεκρῶν
Θανάτῳ θάνατον πατήσας
καὶ τοῖς ἐν τοῖς μνήμασι
ζωὴν χαρισάμενος.

Χτυποῦν γοργὰ οἱ γλυκόλαλες καμπάνες. Καὶ τὸ ἐλαφρὸ ἀεράκι παίρνει τὴ χαρούμενη φωνή τοὺς καὶ τὴ σκορπᾷ μακριά, πολὺ μακριά.

Στὸ σπίτι περιμένει ἡ ζεστὴ μαγερίτσα, περιμένουν τὰ κόκκινα αὐγά !

Τσουγκρίζει ὁ παπποὺς κι ἡ γιαγιά !

Τσουγκρίζει ὁ πατέρας κι ἡ μητέρα !

Τσουγκρίζει ὁ Κώστας κι ἡ Ἐλενίτσα !

Τσουγκρίζουν ὅλοι μὲ γέλια, μὲ χαρά !

— Χριστὸς Ἀνέστη !

— Ἀληθῶς Ἀνέστη ! ἀκοῦς δεξιὰ κι ἀριστερά.
Τὸ ἀπόγεμα, ἔπειτα ἀπὸ τὴν Ἀγάπη, οἱ χω-

ρικοί καὶ οἱ χωρικές ἔστησαν ὁμορφο χορὸ στὸ
προαύλιο τῆς Ἐκκλησίας. Τὰ κορίτσια καὶ τ' ἀγό-
ρια χόρευαν κι ἔλεγαν αὐτὸ τὸ τραγούδι :

Τὰ κορίτσια τραγουδοῦσαν :

Ἐμπᾶτ', ἀγόρια, στὸ χορὸ
νὰ μάθετε τραγούδια,
τοῦτον τὸν ὁμορφο καιρό,
π' ἀνοίγουν τὰ λουλούδια.

Πᾶνε, πέρασαν τὰ χιόνια,
ἦρθανε τὰ χελιδόνια,
πάει, πέρασε ἡ μαυρίλα,
ἄνοιξαν καινούρια φύλλα.

Λὰ λα, λὰ λα, λα λα λά.
Λὰ λα, λὰ λα, λα λα λά.

Τ' ἀγόρια ἀπαντοῦσαν :

Μπᾶτε, κορίτσια, στὸ χορὸ
νὰ μάθετε τραγούδια,
τοῦτον τὸν ὁμορφο καιρό,
π' ἀνοίγουν τὰ λουλούδια.

Ν' ἀγναντέψωμε τ' ἀρνάκια,
π' ἀνεβαίνουν στὰ βουνά,
στὰ χλωρὰ τὰ χορταράκια,
σὲ λημέρια δροσερά.

Λὰ λα, λὰ λα, λα λα λά.
Λὰ λα, λὰ λα, λα λα λά.

41. Ἀνοιξιάτικη αὐγή

Ἡ μητέρα τοῦ Βασιλάκη Μαργαρίτη τὸν ἐβλεπε ἕνα πρωὶ νὰ στριφογυρίζη στὸ κρεβάτι του.

— Εἶναι πρωὶ ἀκόμη! τοῦ λέει. Θὰ σὲ φωνάξω ἐγώ, παιδί μου, στὴν ὥρα σου.

Σὲ λίγο σηκώθηκε ὁ Βασιλάκης. Φάνηκαν οἱ ἀκτίνες τοῦ ἡλίου. Νά τες ψηλά στὸ καμπαναριό!

Ξύπνησαν κι ὅλα τὰ πλάσματα τοῦ Θεοῦ!

Στὸν ἐξώστη τοῦ σπιτιοῦ εἶναι μιὰ χελιδονοφωλιά. Τὰ χελιδονάκια ξύπνησαν πιὸ πρωὶ καὶ γλυκολαλοῦν πλάι στὴ φωλιά τους. Ὁ Βασιλάκης τ' ἀκούει καὶ τρέχει νὰ ἐτοιμαστῇ.

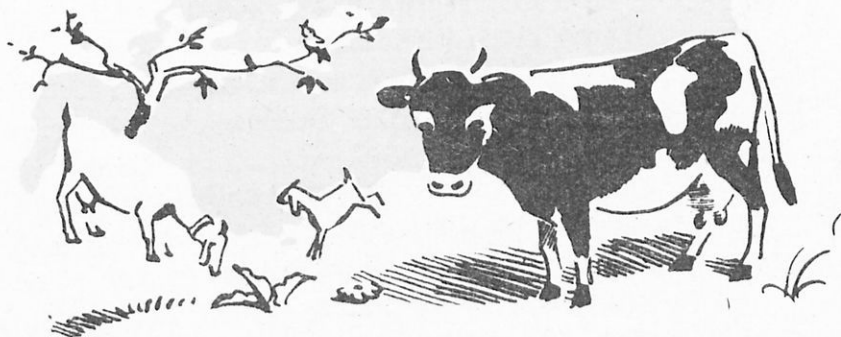
Ξύπνησαν κι οἱ κότες καὶ κακαρίζουν στὴν αὐλή.

Ξύπνησαν καὶ τὰ κατοικάκια. Νά τα! πηδοῦν χαρούμενα γύρω στὴ μητέρα τους, ποὺ τρώει τρυφερὸ χορτάρι.

Ξύπνησε κι ἡ ἀγελάδα ποὺ εἶναι δεμένη κάτω στὴν αὐλή· μασᾷ ἄργα ἄργα· καὶ τὸ μοσχάράκι της μιὰ θηλάζει καὶ μιὰ ξεφωνίζει: μμμμ... μμμμ....

Κι ὁ Βασιλάκης εἶναι ἕτοιμος. Νά τος! κάνει τὴν προσευχή του.

Αὐτὴ τὴ στιγμή χτυπᾷ γλυκὰ γλυκὰ καὶ ἡ καμπάνα τῆς ἐκκλησίας.

Καὶ οἱ χωρικοὶ κάνουν τὸ σταυρό τους καὶ
ξεκινοῦν γιὰ τὶς ἐργασίες τους.

Εἶναι Ἄνοιξη!

Οὔτε κρύο, οὔτε ζέστη· χαρούμενος καιρὸς.

Ὅλη ἡ φύση γελά. Ὁ οὐρανὸς εἶναι γαλα-
νός. Ὁ ἥλιος χρυσαφένιος. Τὰ δέντρα καταπράσι-
να. Τὰ λουλούδια μυρωδάτα. Οἱ πασχαλιές κι οἱ
ἀκακίες μοσχοβολοῦν· τὰ κλήματα ὄλο καὶ ἀπλώ-
νουν πὶὸ πέρα τὶς τρυφερές τους φυλλωσιές.

Οἱ χιλιόκλαδες περιπλοκάδες ἀνεβαίνουν
βιαστικὰ στοὺς τοίχους καὶ ζώνουν τὰ δέντρα. Τὰ
πουλάκια ζωηρά, τρελά, ἀκούραστα, χαιρετοῦν
τὴν ἀνοιξιὰτικὴ αὐγὴ καὶ γεμίζουν τὸν ἀέρα μὲ
χαρούμενα τραγούδια.

Ὁ Βασιλάκης εἶναι κι αὐτὸς γεμάτος χαρά.

Τρώει μιὰ φέτα ψωμί, πὺν τοῦ δίνει ἡ μητέρα
του, καὶ βγαίνει στὸν ἐξώστη τοῦ σπιτιοῦ του. Ἔ-
χει ἔτοιμες ὅλες τὶς ἐργασίες τοῦ σχολείου του
καὶ περιμένει νὰ χτυπήσῃ ἡ καμπάνα.

Κι ἐκεῖ πὺν περιμένει, τραγουδᾷ σιγὰ σιγὰ:

Τώρα εἶν' Ἀπρίλης καὶ χαρά,
Τώρα εἶναι καλοκαίρι.
Τὸ λέν τ' ἀηδόνια στὰ κλαδιὰ
κι οἱ πέρδικες στὰ πλάγια.

Τὸ λέν κι οἱ κοῦκοι στὰ ψηλά,
ψηλά στὰ καταράχια.
Πᾶν τὰ κοπάδια στὰ βουνά
νὰ ξεκαλοκαιριάσουν.

Πᾶν κι οἱ τσοπάνηδες κοντά,
λαλώντας τὴ φλογέρα,
νὰ τὰ τυροκομήσουνε
καὶ τὴ νομὴ νὰ πάρουν.

Καὶ νὰ γιορτάσουν τοῦ Ἀγιωργιοῦ,
νὰ ρίξουν στὸ σημάδι.
Νὰ πιοῦν νερὸ ἀπ' τὸ βουνό,
νὰ πάρουν τὸν ἀγέρα.

(Δημοτικὸ)

42. "Ανοιξαν τὰ τριαντάφυλλα

Τελειώνει ὁ Ἀπρίλης. Ἡ χαρὰ τῆς ἀνοιξης εἶναι σκορπισμένη σ' ὅλον τὸν κόσμο. Τὰ παιδιὰ δὲ θέλουν νὰ ξεμακρύνουν ἀπὸ τὸν κῆπο τοῦ σχολείου. "Ὅλο σκαλίζουν καὶ καθαρίζουν τὰ λουλούδια. Οἱ βιολέτες χύνουν ὁμορφὴ μυρωδιά.

Ἀλλὰ τώρα, ἔχουν μερικὲς μέρες πὺ ὅλο γυρίζουν πλάι σὲ κάτι μικρὰ μικρὰ δεντράκια.

Καὶ τὰ κοιτάζουν· κι ὅλο ψάχνουν· κι ὅλο τὰ παρατηροῦν μὲ προσοχή· καὶ λένε τὸ ἓνα στοῦ ἄλλο:

— Βλέπεις; Ἐχουν ἀγκαθωτὰ κλαδιά. Ἐχουν πράσινα φυλλαράκια, μὲ μικρὲς μικρὲς βελονίτσες ἀπὸ τὸ κάτω μέρος. Γύρω γύρω τὰ φύλλα ἔχουν κάτι δοντάκια σὰν πριόνι.

Τὰ παιδιὰ κάτι μετροῦν, κάτι λογαριάζουν.

Κάποια μέρα ξεφώνισαν:

— "Α! ἄ! ἀνοιξαν! ἀνοιξαν!...

"Ανοιξαν τὰ τριαντάφυλλα! Στολίστηκαν οἱ τριανταφυλλιές! Γέμισαν μὲ κόκκινα καὶ μυρωδάτα τριαντάφυλλα!... Δέτε τις πῶς καμαρώνουν! Τί χαριτωμένες πὺ εἶναι!

"Αλλες ἔχουν κατάσπρα τριαντάφυλλα. Πιὸ πέρα, μόλις ἀνοίγουν τὰ ἐκατόφυλλα.

Μιὰ τριανταφυλλιὰ ἔχει ὀλοκίτρινα τριαντάφυλλα... "Αχ! τί ὠραία πὺ μυρίζουν!

Σήμερα ὅλο στὸν κῆπο ἤθελαν νὰ εἶναι τὰ παιδιὰ.

Ἐκεῖ, πλάι στίς τριανταφυλλιές, διάβασαν
γιὰ τὰ τριαντάφυλλα. Μέτρησαν τὰ τριαντάφυλ-
λα κάθε τριανταφυλλιᾶς. Ζωγράφισαν ωραῖα
τριαντάφυλλα.

Ἐγραψαν στὰ τετράδια πότε ἄνοιξαν τὰ τρι-
αντάφυλλα. Κάποια παιδιὰ ἔγραψαν πὼς τὰ τρι-
αντάφυλλα τοὺς ἀρέσουν πιὸ πολὺ ἀπ' ὅλα τὰ
λουλούδια.

Ἐκαναν καὶ τριαντάφυλλα μὲ χαρτί. Εἶπαν
πὼς θὰ κάνουν ἄλλη μέρα καὶ μὲ πηλό· καὶ πὼς
θὰ ζητήσουν ἀπὸ τὰ μεγάλα παιδιὰ νὰ τοὺς τὰ
χρωματίσουν.

Εἶπαν καὶ ποιήματα· καὶ τραγούδησαν αὐτὸ
τὸ τραγουδάκι :

Τριαντάφυλλο κλειστὸ εἶδ' ἓνα παιδάκι.

Ἦταν τόσο γελαστό,

χαρωπὸ καὶ μυριστό,

τὸ τριανταφυλλάκι!

νέο τριαντάφυλλο, τριανταφυλλάκι!

— Ἀχ, λουλούδι προφαντό! εἶπε τὸ παιδάκι,
θὰ σέ κόψω, δὲ βαστῶ!

— Ἄν μὲ κόψης, σοῦ κεντῶ

τὸ μικρὸ χεράκι,

εἶπε τὸ τριαντάφυλλο, τὸ τριανταφυλλάκι.

Ξεκαρδίζεται, γελᾷ τὸ τρελὸ παιδάκι
τὸ τραβᾷ, τὸ ξεκολλᾷ...
Τί ἀγκάθια! τί πολλὰ
στὸ μικρὸ χεράκι!
Ἄχ! κακὸ τριαντάφυλλο, ἄχ τριανταφυλλάκι!

Μετάφρασις Ἀγγ. Βλάχου

— Σήμερα ἦταν ἡ « μέρα τῆς τριανταφυλλιᾶς »
γιὰ τὸ σχολεῖο μας, ἔλεγαν τὰ παιδιά.

43. Ἡ πρωτομαγιά

Καλῶς τονε τὸ Μάη, τὸ χρυσομάη!
Μὲ τ' ἄνθη στολισμένος ἦρθες πάλι!
Μάη, χρυσομάη, Μάη μὲ δροσιές!

Πρωτομαγιά, τὰ λούλουδα γιορτάζουν
καὶ τὰ πουλιὰ τὰ ταίρια τους φωνάζουν,
τραγουδοῦν τὸ Μάη, Μάη! γύρω στὰ κλαδιά!

Αὐτὸ τὸ τραγούδι τῆς πρωτομαγιάς ἔμαθαν
τὰ παιδιὰ στὸ σχολεῖο.

Στὰ χωριὰ καὶ στὶς μικρὲς πολιτεῖες ὅλος
ὁ κόσμος βγαίνει τὴν πρωτομαγιά πρωὶ πρωὶ στὴν
ἐξοχή.

Ἄλλοι πηγαίνουν νὰ χαροῦν τὸ Μάη τὸ βρά-
δυ τῆς παραμονῆς.

Οἱ κάμποι κι οἱ βουνοπλαγιὲς εἶναι στρωμέ-
νοι μὲ χαμομήλι καὶ παπαροῦνες.

Μύρια πλουμιστά, χιλιόχρωμα λουλούδια
μυρώνουν τὸν ἀέρα.

Τὰ σχολεῖα ὅλα βγαίνουν στὴν ἐξοχή. Τὰ
παιδάκια, φορτωμένα μὲ τὰ φαγητά τους, εἶναι
ἐτοιμα πρωὶ πρωί. Ξεκινοῦν τραγουδώντας τὰ
τραγούδια τοῦ Μάη.

Μαζεύουν λουλούδια στὴν ἐξοχή· πλέκουν
στεφάνια· γυρίζουν τὸ βράδυ, φορτωμένα ἀπὸ μυ-
ρωδάτα ἀγριολούλουδα.

Ὁ Βασιλάκης Μαργαρίτης πέρσι γιόρτασε τὸ Μάη σὲ μιὰ πόλη. Ἀκοῦστε τί λέει γιὰ τὴ γιορτὴ τῆς πρωτομαγιάς στὴν πόλη.

Τὸ ἀπόγεμα, ἔλεγε, τὰ ἀνθοπωλεῖα ἦταν γεμάτα στεφάνια, μυρωδάτα τριαντάφυλλα καὶ ὠραῖες βιολέτες.

Πολλὲς οἰκογένειες βγῆκαν περίπατο στὶς κοντινὲς ἐξοχὲς ἢ στὶς πλατεῖες.

Οἱ δρόμοι ἦταν γεμᾶτοι ἀνθρώπους· ἄλλοι πῆγαιναν κι ἄλλοι γύριζαν.

Ὅλοι κρατοῦσαν λουλούδια στὰ χέρια· ποιὸς λίγα καὶ ποιὸς πολλὰ. Ἄλλοι βαστοῦσαν στεφάνια κι ἄλλοι μεγάλες ἀνθοδέσμες.

Ὅλοι ἦταν καλοδιάθετοι· ὅλοι ἔλεγαν χρόνια πολλά, χρόνια πολλά.

Καὶ ἄλλα πολλὰ ἔλεγε ὁ Βασιλάκης.

44. Ἡ μυρμηγκιά

Οἱ παράξενοι δια- Ἔβρεξε τὴν περασμένη νύχτα·
βάτες τοῦ κήπου. σήμερα τὰ ἄνθη στοὺς κήπους
τοῦ σχολείου καὶ στὶς γλάστρες
φαίνονται πὶὸ ὁμορφα· εἶναι πὶὸ πράσινα καὶ στέ-
κονται πὶὸ ζωηρά· Ὁ ἥλιος τὰ χαϊδεύει ἀπαλὰ
ἀπαλὰ!

Στὸ δεύτερο διάλειμμα, τὰ παιδιὰ τῆς Τρί-
της τάξης εἶναι ἀναστατωμένα· ὅλα φωνάζουν·

— Παράξενοι διαβάτες περνοῦν ἀπὸ τὸν κήπο
μας! Ἀνοίγουν δρόμο ἀνάμεσα στὶς βραγιές μας
καὶ φεύγουν καὶ πηγαίνουν κι ἔρχονται! Περνοῦν
πλῆθος! Δὲν τοὺς βλέπετε;

Κανένα παιδί δὲν ἔβλεπε τίποτε· ἓνα παιδί
ἀπὸ τὴ Δευτέρα τάξη τοὺς λέει·

— Τί πάθατε; ὄνειρα βλέπετε;

— Ἐλᾶτε νὰ δῆτε, φώναζαν τὰ παιδιὰ τῆς
Τρίτης.

Καὶ μὲ τὶς παλάμες στὰ γόνατα ἔσκυβαν
ὅλα κάτω στὸ χῶμα τοῦ κήπου καὶ κάτι παρακο-
λουθοῦσαν μὲ πολλὴ προσοχή.

Πέρασαν καὶ τὰ παιδιὰ τῆς Δευτέρας ἀπὸ
τοὺς κήπους. Τί νὰ δοῦν! Τί σωρὸ ἐπισκέπτες!

Καλὲ τί ἦταν αὐτό; Ποῦ βρέθηκαν τόσα μυρ-
μήγκια; Μυρμήγκια μαῦρα, μυρμήγκια μακριά,
μυρμήγκια μὲ φτερά!

Γιατί τὰ μυρμήγκια
ἐργάζονται σήμερα
βιαστικά κι ἀνήσυχα.
"Όλα τὰ παιδιὰ τὰ παρακο-
λουθοῦν τώρα μὲ προσοχή. Κοι-
τάζουν ἀπὸ ποῦ ἔρχονται καὶ
ποῦ πηγαίνουν. "Όλα τὰ μυρμήγκια βγαίνουν
μέσα ἀπ' τὸ χῶμα! Βγαίνουν μέσα ἀπὸ τό....
σπίτι τους. Θύρα τοῦ σπιτιοῦ τους εἶναι μιὰ τρύπα
στρογγυλή· μόλις χωρεῖ ἓνα μικρὸ δάχτυλο ἐκεῖ
μέσα.

Γύρω της ἔχουν σωριάσει χῶμα χοντρό, κρι-
σαρισμένο· καὶ βγάζουν ἀπὸ μέσα σπόρους : σιτά-
ρι, κριθάρι, κεχρί. Τοὺς ἀπλώνουν στὸν ἥλιο.

Κι ἐργάζονται τὰ μυρμήγκια γρήγορα γρή-
γορα κι ἀνήσυχα· δὲ σταματοῦν καθόλου, δὲ φο-
βοῦνται ἀπὸ τὰ τόσα παιδιὰ, πού, σκυφτὰ ἐπάνω
τους, τὰ παρακολουθοῦν.

— Γιατί, Κύριε, τοὺς βγάζουν ἔξω τοὺς σπό-
ρους; ρώτησε ὁ Γιάννος τὸ δάσκαλό του.

"Όλα τὰ παιδιὰ μαζεύτηκαν γύρω ν' ἀκού-
σουν.

— Θὰ τὸ βρῆτε μόνα σας, παιδιὰ μου, ἅμα προ-
σέξετε, λέει ὁ δάσκαλος.

— Νὰ σκάψωμε μὲ ἓνα ξυλάκι γιὰ νὰ ἰδοῦμε τί
συμβαίνει, εἶπε ἓνα παιδί.

"Άλλο εἶπε :

— "Όχι, θὰ τοὺς χαλάσωμε τὸ σπίτι τους.

Ὁ δάσκαλος εἶπε :

— "Όχι, παιδί μου, δὲν εἶναι σωστὸ νὰ χαλά-
σωμε τὸ σπίτι τους ἀπὸ περιέργεια δική μας. "Αν

προσέξετε καλύτερα, θά βρῆτε μόνα σας τὸ λόγο ποὺ ἀνάγκασε τὰ μυρμήγκια νὰ βγάλουν τις τροφές τους καὶ νὰ τις ἀπλώσουν στὸν ἥλιο. Νά! πάρτε ἓνα σπόρο σιταριοῦ ἀπ' αὐτοὺς ἐδῶ καὶ κοιτάξτε τον! Εἶναι σὰν ἐκείνους ποὺ ἔχομε μέσα στὴν τάξη γιὰ νὰ κάνωμε λογαριασμούς;

— "Ὅχι, ὄχι! εἶπαν πολλὰ παιδιὰ· αὐτὸς εἶναι φουσκωμένος· εἶναι μαλακός· αὐτὸς εἶναι μουσκεμένος!...

— Θὰ πέρασε μέσα ἡ βροχή, λέει ὁ Γιάννος, καὶ θὰ βράχηκαν οἱ ἀποθῆκες τῶν μυρμηγκιῶν... "Ἐτσι... ἔτσι βράχηκε κι ὁ σανός μας ἀπόψε στὸ ὑπόγειο, ποὺ πέρασαν μέσα τὰ νερά...

— Καὶ γιατί νὰ τοὺς βγάλουν ἔξω τοὺς σπόρους; ρωτᾷ ἡ Ἄννα.

— Νὰ τοὺς στεγνώσουν, καημένη! Δὲν τὸ καταλαβαίνεις; ἀπάντησε ἡ "Ὀλγα.

Τὰ παιδιὰ παρατηροῦσαν πολλὴ ὥρα τὰ μυρμήγκια.

"Ἐπειτα ἔπαιξαν κι ἓνα σχετικὸ παιχνιδάκι:

"Ἐνα παιδί ἔκανε τὸ μυρμήγκι· ἄλλο παιδί ἔκανε τὸν κύριο.

Κι ἔλεγαν:

Ὁ Κύριος: Ποῦ πηγαίνεις, μύρμηγκα,
μ' ἓνα φόρτωμα τρανό;
Πές μας, ποῦ εἶν' τὸ σπίτι σου,
μύρμηγκά μου δουλευτή;

‘Ο Μύρμηγκας : Για νά βρῆς τὸ σπίτι μου,
πέντε ὀργιές θά προχωρήσης,
καὶ μιὰ τρύπα θ’ ἀπαντήσης.
‘Απ’ τὴν τρύπα κατεβαίνεις
καὶ σ’ ἐφτὰ κατώγια μπαίνεις.

‘Ο Κύριος : Κι εἶναι κεῖ τὸ σπίτι σου,
μύρμηγκα κουβαλητή ;

‘Ο Μύρμηγκας : Κεῖ εἶν’ τοῦ μύρμηγκα τὸ σπίτι,
δίχως πόρτα καὶ φεγγίτη !
Σκοτεινὸ ’ναι, σὰν κρυψώνας,
μὰ ζεστό, σὰν ἀχυρώνας !

‘Ο Κύριος : Καὶ τί κάνεις μεσ’ στὸ σπίτι σου,
μύρμηγκά μου παλληκάρι ;

‘Ο Μύρμηγκας : Τρώγω, πίνω μέσ’ στ’ ἀμπάρι
τὸ Γενάρη, τὸ Φλεβάρη,
ἀπ’ ὅσα μάζεψα τὸν Ἀλωνάρη !

Ζ. Παπαντωνίου (Δραματοποιήσις Χ. Δ.)

Κατὰ τὸ ἀπόγεμα, λίγο πρὶν νά τελειώσῃ
τὸ μάθημα, θυμήθηκαν τὰ παιδιὰ νά δοῦν τι ἀπό-
καναν τὰ μυρμήγκια.

Καὶ πῆγαν πάλι γύρω ἀπὸ τὴ φωλιά τῶν
μυρμηγκιῶν. Ἦταν ἡ ὥρα ποὺ λίγα μυρμήγκια
ἔσερναν μέσα τοὺς τελευταίους σπόρους. Ἀπὸ
δυὸ δυὸ μυρμήγκια μαζὶ τραβοῦσαν μέσα κάτι
μεγάλους σπόρους ἀραποσίτια.

Τελείωσε ἡ δουλειὰ τους.

45. Τὰ παιδιὰ διαβάζουν

Τὴν ἄλλη μέρα ἐγινε στὴν τάξη πολλὴ συζήτηση γιὰ τὰ μυρμήγκια. Τὰ παιδιὰ διηγήθηκαν ὅσα εἶδαν. Τρία παιδιὰ, ποὺ ἦταν ἄρρωστα κι ἔλειπαν χτὲς ἀπὸ τὸ μάθημα, ἄκουσαν μὲ περισσότερη περιέργεια.

Διάβασαν ἔπειτα παραμύθια καὶ ἱστορίες καὶ ποιήματα γιὰ τὰ μυρμήγκια.

Ἄλλες διάβασαν τὰ παιδιὰ κι ἄλλες τοὺς τὶς διάβασε ὁ δάσκαλος.

Ἕνα παραμύθι ποὺ διάβασαν, ἔλεγε πὼς τὰ μυρμήγκια δὲν ἦταν ἀπὸ τὴν ἀρχὴ ὅπως εἶναι σήμερα.

Ἦταν κι αὐτὰ ἄνθρωποι ἦταν μάλιστα καλοὶ κι ἀκούραστοι γεωργοί· ποτὲ δὲν παραμελοῦσαν τὶς ἐργασίες τους. Ἀλλὰ εἶχαν τὴν κακὴ συνήθεια νὰ μὴ μένουν εὐχαριστημένα ἀπὸ τὶς δικές τους σοδεῖες. Δὲν τοὺς ἦταν ἀρκετά, ὅσα πολλὰ κι ἂν ἔπαιρναν ἀπὸ τὰ κτήματά τους· καὶ σὲ κάθε εὐκαιρία ἄρπαζαν καὶ κάτι ἀπὸ τοὺς καρπούς κι ἀπὸ τὰ ὀπωρικά τῶν γειτόνων καὶ τὰ τοποθετοῦσαν στὶς δικές τους ἀποθῆκες.

Δὲν ἦταν καλὸ πράγμα ἡ πλεονεξία τῶν μυρμηγκιῶν καὶ γι' αὐτὸ τὰ τιμώρησε ὁ Θεός. Τοὺς ἄλλαξε τὴ μορφή καὶ τὴν ἔκανε ὅπως εἶναι σήμερα, γιὰ νὰ βλέπουν οἱ ἄνθρωποι καὶ νὰ μὴν τολμοῦν νὰ βάλουν χέρι σὲ ξένο πράγμα!

Ιστορίες για τὰ μυρμήγκια

Μιά τὸν βλέπει, δυὸ τὸν βλέπει
ὁ Δημιουργός!

Μεσ' στὴν κτίση τοῦ δὲν πρέπει
τέτοιος γεωργός.

Γι' αὐτό, πίσω τοῦ τραβάει
γνώση καὶ ψυχὴ
καὶ μυρμήγκι τόνε κάνει
μέσ' στὴν ἐξοχή.

Γ. Βιζυηνός (Ἀπόσπασμα)

Κι ἕνας ἄλλος μύθος μιλοῦσε γιὰ τὸ μυρμήγκι· ἔλεγε πῶς αὐτὸ κι ἄλλη φορὰ φέρθηκε ἄσχημα στὸν τζίτζικα, τὸν τραγουδιστὴ τοῦ καλοκαιριοῦ.

Σε άλλη ιστορία ήβραν πώς τὸ μυρμήγκι δὲν εἶναι μόνο ἐργατικὸ καὶ ἀκούραστο, ἀλλὰ ἔχει καὶ καλοσύνες.

Κινδύνευε μιὰ φορὰ ἓνα μυρμήγκι νὰ πνιγῇ μέσα σὲ ἓνα ρυάκι, ἔλεγε μιὰ ἱστορία ποὺ διάβασαν. Τὸ εἶδε μιὰ πέρδικα καὶ τὸ λυπήθηκε· ἔριξε μέσα στὸ ρυάκι ἓνα μικρὸ κλαδί· τὸ μυρμήγκι ἀνέβηκε ἐπάνω· τὸ ρυάκι, τρέχοντας, παράσυρε πρὸς τὴν ὄχθη τὸ κλαδί καὶ τὸ μυρμήγκι σώθηκε.

Ἐπειτα ἀπὸ λίγες μέρες ἓνας κυνηγὸς σημάδευε μὲ τὸ ὄπλο του τὴν πέρδικα. Τὸ μυρμήγκι τὸν εἶδε καὶ τὸν κέντησε δυνατὰ στὸ πόδι· ὁ κυνηγὸς ἔκανε νὰ φυλαχτῇ· ἡ πέρδικα εἶδε τὴν κίνηση, πέταξε μακριὰ καὶ σώθηκε.

Πολὺ εὐχαρίστησε τὰ παιδιὰ καὶ μιὰ ἱστορία, ποὺ ἔλεγε γιὰ τὸ γεῦμα τοῦ μύρμηγκα:

Εἶχε βγῇ τὸ πρωὶ περίπατο λίγο πιὸ πάνω, στὸ μικρὸ δάσος, ὁ κύρ Βαγγέλης μὲ τὸ γιό του τὸ Θωμᾶ.

Κάθισαν κάτω ἀπὸ ἓνα πεῦκο· ἔβλεπαν κάτω τὰ σπίτια καὶ τοὺς δρόμους· ἔβλεπαν τοὺς ἀνθρώπους νὰ πηγαίνουν καὶ νὰ ἔρχονται. Ἐβλεπαν στὸ λιμάνι τὰ καΐκια ν' ἀράζουν ἢ νὰ ξεκινοῦν γιὰ τὰ μακρινὰ ταξίδια. Ἐβλεπαν τὶς ψαρόβαρκες, πέρα βαθιὰ στὴ θάλασσα, ν' ἀρμενίζουν μὲ τὸ πρωινὸ ἀεράκι. Ἀκουγαν στὴν πλαγιά τοῦ βουνοῦ τ' ἀρνάκια νὰ βελάζουν καὶ τὸ βοσκὸ νὰ παίζῃ τὴ φλογέρα.

Κάποια στιγμή έρριξαν τή ματιά τους έμπρός στα πόδια τους.

Είδαν πολλά μυρμήγκια νά τρέχουν γύρω, δεξιά, άριστερά, άπάνω, κάτω. Άπό κάθε μεριά έτρεχαν ακούραστα καί βιαστικά. Πάντα είχαν κάτι στους ώμους ή άναζητούσαν νά βρούν κάτι.

— Έγώ ξέρω τί θα φάνε σήμερα τὸ μεσημέρι τὰ μυρμήγκια, έλεγε στὸ γιό του ὁ κύρ Βαγγέλης.

— Πῶς τὸ ξέρεις, πατέρα; ρώτησε ὁ γιός.

— Βέβαια, παράξενο εἶναι, εἶπε ὁ πατέρας· ἀλλὰ ἔλα νά τὸ βροῦμε μαζί.

Τὸ κυνήγι τοῦ μύρμηγκα. Λίγο πιὸ πέρα εἶδαν μιὰ μικρὴ κάμπια. Ἐπλῶνε καὶ μάζευε διαρκῶς τὸ σῶμα της, ποὺ ἦταν γεμάτο κόμπους καὶ τρίχες.

Πρόβαλλε τὸ κεφάλι της, ἔσειε δύο μικρὲς τρίχες τοῦ κεφαλιοῦ της ἐδῶ καὶ κεῖ, καὶ κανόνιζε κατὰ ποῦ θὰ γυρίσῃ. Καὶ ὅλο προχωροῦσε, ὅλο μάζευε, ὅλο ἔπλῶνε τὸ σῶμα της.

Ἐνας μύρμηγκας τὴν πλησιάζει καὶ τὴν ἀγγίζει μὲ τὴν προβοσκίδα του. Τὴν τριγυρίζει· ἀνεβαίνει στὸ σῶμα της· κατεβαίνει· καὶ τέλος τὴ σέρνει μαζὶ του.

— Μὰ ἡ κάμπια εἶναι 5-6 φορές μακρύτερη καὶ ἀρκετὰ χοντρότερη ἀπὸ τὸ μύρμηγκα, λέει ὁ Θωμᾶς. Πῶς θὰ τὴ σηκώσῃ ὁ μύρμηγκας;

— Ἐχει καὶ ἓνα σωρὸ πόδια, λέει ὁ πατέρας, καὶ ὅλο σκαλώνει κάπου· ὅλο πιάνεται καὶ προσπαθεῖ νὰ ξεφύγῃ. Ἄς προσέξωμε ὅμως νὰ δοῦμε. Ὁ μύρμηγκας δὲ διστάζει· δὲν τὴν ἀφήνει ἐλεύθερη οὔτε στιγμή· ὅλο τὴν τραβᾷ, ὅλο τὴ σέρνει μακρύτερα. Τὴν ἀνεβάζει σὲ ξερὰ κλαδάκια καὶ σὲ πέτρες· τὴν περνᾷ ἀνάμεσα ἀπὸ τίς ξερὲς βελόνες τῶν πεύκων. Τὴν ἀφήνει κάποτε καὶ σταματᾷ νὰ ξεκουρασθῇ. Ἐπειτα τὴν παίρνει πάλι καὶ τὴ σέρνει.

Περνοῦν δίπλα του ἄλλα μυρμηγκία· τὸν βλέπουν, ἀλλὰ κανένα δὲν τὸν ἐνοχλεῖ· κανένα δὲν προσέχει τὴν ἐργασία του· κανένα δὲ ζηλεῦει

τὸ κυνήγι τοῦ ἔχουν τὴ δική τους ἐργασία· τρέχουν γιὰ τὸ δικό τους σκοπὸ.

Σὲ λίγο ὁ μύρμηγκας ἀφήνει
τὴν κάμπια καὶ φεύγει.
— Θὰ κουράστηκε, πατέρα, εἶπε
ὁ γιός, καὶ θὰ τὴν ἄφησε.

— Μπὰ... δὲν ἦταν αὐτό!... εἶπε χαμογελών-
τας ὁ πατέρας.

— Ποῦ πῆγε τότε ὁ μύρμηγκας, πατέρα; ρώ-
τησε μὲ περιέργεια ὁ γιός.

— Προχώρησε λίγο· ἀπάντησε δύο ἄλλους
μύρμηγκες· τοὺς πλησίασε· ἔβαλαν κι οἱ τρεῖς τὰ
κεφάλια τους πολὺ κοντὰ τὸ ἓνα μὲ τὸ ἄλλο.
Κάτι θὰ εἶπαν βέβαια, ἀλλὰ ποιὸς νὰ τὸ ἀκούσῃ;

— Καὶ τώρα;

— Νά! ἔρχονται κι οἱ τρεῖς. Σηκώνουν τὸ κυ-
νήγι ἐλαφρὰ καὶ τὸ μεταφέρουν στὴ φωλιά τους.

— Ἄ! Καλὸ φαί θὰ φᾶνε σήμερα.... λέει ὁ
Θωμᾶς.

Ἀπὸ ὅλες τὶς μεριὲς φτάνουν μυρμήγκια·
ἄλλα φορτωμένα κι ἄλλα ὄχι.

Θὰ ἔλεγες πὼς χτύπησε κανένα κουδούνι
καὶ τὰ μάζεψε ὅλα.

Ἦταν δὰ καὶ μεσημέρι.

Τὰ παιδιὰ διάβασαν ἔπειτα αὐτὸ τὸ ποίημα :

Τὰ τρία μυρμήγκια

Μικρὸ μυρμήγκι, τόσο δὰ μικρούτσικο,
ρεβίθι μεγαλούτσικο,
νὰ σύρη δὲν μποροῦσε, μὲ τὸ στόμα του,
μὲ τὰ πόδια, μὲ τὸ σῶμα του.

Δὲν τὸ μποροῦσε. Μὰ δὲν ἀπελπίστηκε.
Σὲ πέτρα συλλογίστηκε,
ψηλὴ ν' ἀνέβη· κι ἔτσι τὰ ματάκια του
δυὸ βλέπουν ξαδερφάκια του.

Τρεχάτο κατεβαίνει, σὰν πετούμενο·
κι αὐτὰ τοὺς λέει χαρούμενο:
— Ἐλᾶτε! ἓνα χέρι νὰ μοῦ δώσετε,
κάτι βαρὺ μαζὶ μου νὰ σηκώσετε...

Κι οἱ τρεῖς τοὺς τώρα πᾶνε στὴ φωλίτσα τοὺς
τὸ σπόρο· κι ἡ καρδίτσα τοὺς
παντοτινὰ νὰ ζοῦν μ' ἀγάπη ὀρκίστηκε.
Καὶ πιά ποτὲ κανεῖς τοὺς δὲ χωρίστηκε

Γ. Περγαλῆτης

Τὰ παιδιὰ ἔκαναν καὶ διάφορες ἄλλες συζη-
τήσεις σχετικὲς μὲ τὰ μυρμήγκια καὶ μὲ τὶς ἐργα-
σίες τοὺς. Ζωγράφισαν πολλὲς σκηνὲς ἀπ' ὅσα
εἶδαν καὶ διάβασαν· ἔκαναν λογαριασμούς.

Κι ἔκλεισε ἡ συζήτηση γιὰ τοὺς παράξενους
διαβάτες τοῦ σχολικοῦ κήπου.

46. Ἕνα ἐξοχικὸ κτῆμα

(Πάπιες - Χῆνες)

Κάποια μέρα τὰ παιδιὰ τοῦ σχολείου πῆγαν περίπατο σ' ἓνα ἐξοχικὸ κτῆμα. Τί ωραία ποὺ ἦταν ἐκεῖ! Δέντρα· δέντρα πολλά.

Κατὰ τὸ βοριά εἶναι φυτεμένα στὴ γραμμὴ μαυροπράσινα κυπαρίσσια.

Σὲ ὅλες τὶς ἄκρες εἶναι βάτα ἀγκαθερά καὶ ἀθάνατοι μὲ σκληρὲς βελόνες.

Καὶ μέσα στὸ κτῆμα εἶναι ἄλλα δέντρα. Εἶναι ὅλα φυτεμένα σὲ ἴσιες γραμμές. Ἑλιές, ἀχλαδιές, ροδακινιές· ὅλες φορτωμένες λουλούδια, μοιάζουν σὰ νυφοῦλες στολισμένες.

Σὲ μιὰ μεγάλη ἔκταση ἦταν ὅλο μυγδαλιές. Δώδεκα γραμμὲς ἀπὸ μυγδαλιές· κι ἀπὸ 8 μυγδαλιές σὲ κάθε γραμμὴ. Κάθε γραμμὴ 20 βήματα μακριὰ ἀπὸ τὴν ἄλλη· ὅλες ἦταν μισοπράσινες· μερικὲς εἶχαν ἀκόμη καὶ ἄνθη· ὁ τόπος ἦταν σὰν χιονισμένος ἀπὸ τὰ ἄνθη τους, ποὺ ἔπεφταν διαρκῶς.

Κατὰ τὸ νοτιὰ καμαρώνουν οἱ λεμονιές μὲ τὰ κίτρινα λεμόνια κι οἱ πορτοκαλιές μὲ τ' ἀσπρόκίτρινα λουλούδια.

Κάτω ἀπ' ὅλα αὐτὰ τὰ δέντρα εἶναι καταπράσινες βραγιές μὲ λαχανικά.

Τὰ παιδιὰ παίρνουν
στά χέρια μιά πάπια
καὶ μιά χήνα.

Πιὸ πέρα εἶναι μιὰ λίμνη.
Ὁ φύλακας σύστησε στὸ δά-
σκαλο νὰ ὁδηγήσῃ ἐκεῖ τὰ
παιδιὰ γιὰ νὰ χαροῦν.

Ἔτσι κι ἔγινε· ἀπὸ μακριὰ ἀκούστηκε πὶ πὶ
πί! πὰ πὰ πὰ! χ... χ... χ... χίιι!

Καὶ ἡ λίμνη φαινόταν κατάσπρη.

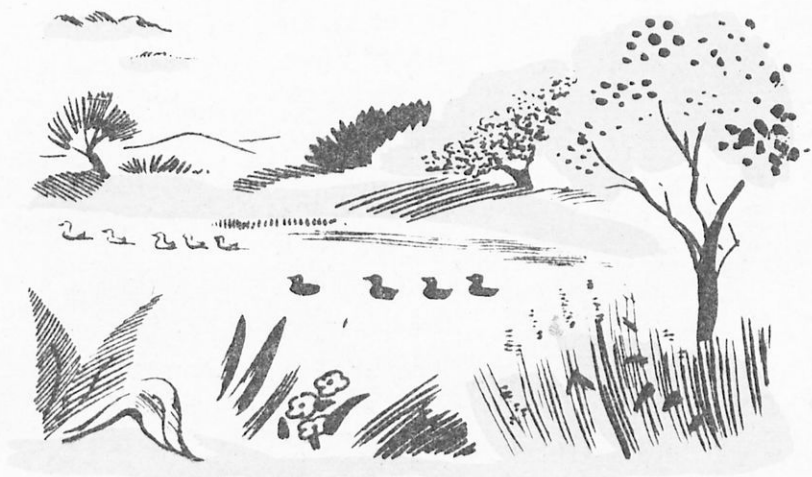
Ἦταν γεμάτη πάπιες καὶ χήνες! Τί χαριτω-
μένα ποὺ κολυμποῦσαν· βουτοῦσαν βαθιὰ στὸ
νερό. Ἐσπρωχναν πίσω τὸ νερὸ μὲ τὰ πόδια κι
ἔφταναν πάνω πάνω, μασώντας κάτι ἢ χτυπών-
τας τὴν πλατιά τους μύτη!

Ὁ φύλακας ἔπιασε μιὰ πάπια· τὴν ἔδωσε σὲ
μιὰ ὁμάδα παιδιῶν, ποὺ τοῦ τὴ ζήτησαν· τοῦ ἔλε-
γαν πὼς ἤθελαν νὰ τὴν παρατηρήσουν καλύτερα.
Καὶ μιὰ χήνα τὴν ἔδωσε σὲ ἄλλη ὁμάδα.

Πόσα πράγματα εἶδαν τὰ παιδιὰ!

Τί πυκνὰ καὶ μαλακὰ πούπουλα! Τί σκληρὴ
κίτρινη μύτη· στὴν πάπια μακρύτερη καὶ πλατύ-
τερη· στὴ χήνα κοντύτερη καὶ πιὸ σουβλερὴ. Τί
κιτρινοκόκκινα πόδια, δίχως φτερά! Τί λεπτὸ δερ-
ματάκι τυλίγει κι ἐνώνει τὰ δάχτυλα! Καὶ τὸ πε-
ρίεργο εἶναι, ποὺ ἂν καὶ βγῆκαν τώρα δὰ ἀπὸ τὸ
νερό, ὅμως δὲ φαίνονται καθόλου βρεγμένες!

Τὰ παιδιὰ τὶς παράδωσαν στὸ φύλακα καὶ
τὸν εὐχαρίστησαν. Ἐκεῖνος τὶς ἄφησε ἐλεύθερες.
Καὶ τὰ παιδιὰ ξεκαρδίστηκαν στὰ γέλια, καθὼς τὶς
ἔβλεπαν νὰ περπατοῦν... σειώντας καὶ λυγώντας...

Ἔτρεχαν μακραίνοντας τὸ λαιμὸ καὶ ξεφω-
νίζοντας. Καὶ κουνώντας ὅλο τους τὸ σῶμα δεξιὰ
κι ἀριστερά, κατέβηκαν στὴ λίμνη.

Ὅλα τὰ παιδιά εἶναι γύρω στὴ λίμνη· κοιτά-
ζουν καὶ γελοῦν· πετοῦν ψωμάκια μέσα. Μὰ τὰ
ψωμάκια δὲν προφταίνουν νὰ κατεβοῦν κάτω· τὰ
κυνηγοῦν καὶ τ' ἀρπάζουν οἱ χῆνες κι οἱ πάπιες!

Πολλὴ ὥρα πέρασαν ἔτσι τὰ παιδιά. Πολλὰ
παιδιά κάθισαν σὲ μιὰ γωνιὰ καὶ ζωγράφισαν
πάπιες καὶ χῆνες. Μιὰ ομάδα ἀπὸ ἀγόρια καὶ κο-
ρίτσια σχεδίαζε πάπιες καὶ χῆνες καθισμένες στὴν
ἀμμουδιά, ποῦ ἦταν γύρω στὴ λίμνη.

Τὴν ἄλλη ἡμέρα τὰ παιδιά διάβασαν ἓνα
ποιηματάκι σχετικὸ· τὸ ἔφτιασε ὁ δάσκαλός τους.

”Ω! οί πάπιες, πì πì πì
καί οί χήνες χì χì χì,
μέ τὰ ὁμορφα φτερά,
μέ τὰ πόδια τὰ γυμνά,
μέ τìς μύτες τìς σκληρές,
τìς φτεροῦγες τìς κοντές.

Παίζουν κάτω στήν αὐλή
καί φωνάζουν χì χì χì
καί βουτοῦνε στὰ νερά
κυνηγώντας τὰ ψωμιά.
κοίτα! κοίτα! τί βουτιές
φοβερές καί τρομερές!

Νά τη μιά! νά την ἐκεῖ,
π’ ἀνεβαίνει βιαστική!
κάτι σέρνει στή στεριά·
τὸ τραβᾷ καί τὸ κοιτᾷ.
Εἶναι φύκια καί κλωστὲς
ἢ μπουκίτσες διαλεχτές;

47. Ὁ Χριστὸς καὶ τὰ παιδάκια

Ὁ Χριστὸς ἀγαποῦσε πολὺ τὰ μικρὰ παιδάκια. Αὐτὸ τὸ γνωρίζομε ὅλοι.

Σὲ κάθε εὐκαιρία φανέρωνε τὴν ἀγάπην του. Κάποτε τὶς τελευταῖες μέρες ποὺ ἔζησε στὸν κόσμον, ἔτυχε νὰ διδάσκη ὅλη μέρα.

Ἦταν ἀπόγεμα, ἅμα τελείωσε τὴ διδασκαλία του ὁ Χριστός.

Κατακουρασμένος κάθισε κάτω ἀπὸ μιὰ ἐλιά. Καὶ στηρίχτηκε στὸν κορμὸ της γιὰ νὰ ξεκουραστῇ.

Σιγὰ σιγὰ τὸν ἔπαιρνε ὁ ὕπνος· τὸ πρόσωπό του γελαστὸ ἀκτινοβολοῦσε σὰν τὸν ἥλιο.

Οἱ μαθητὲς του, λίγο πιὸ πέρα, μαζεμένοι στὸν ἴσκιο ἄλλης ἐλιάς, συζητοῦσαν ἡσυχᾶ γιὰ τὴ διδασκαλία καὶ γιὰ τὰ θαύματα ποὺ εἶχε κάνει ἐκεῖνη τὴν ἡμέρα.

Ἕνας μαθητὴς ἔλεγε :

— Νὰ ἔχωμε ὅλοι ἀγάπην μεταξύ μας, εἶπε ὁ Κύριος.

Ἄλλος εἶπε :

— Ὡραῖο ἦταν αὐτὸ ποὺ εἶπε ὁ Κύριος : "Ὅ,τι δὲ θέλεις νὰ σοῦ κάνουν οἱ ἄλλοι, μὴν τὸ κάνης οὐτ' ἐσύ.

Ἄλλος μαθητὴς ἔλεγε :

— Καὶ πόσους ἀρρώστους ἔκανε καλὰ σήμερα!

Ἄλλος μαθητὴς εἶπε :

— Καὶ νὰ! ἔρχονται κι ἄλλοι τώρα! Γιὰ δέτε γυναῖκες καὶ παιδάκια! Γιὰ δέτε πόσοι ἔρχονται!

Κι ἀλήθεια! Πλησίαζαν ἀρκετὲς γυναῖκες μετὰ παιδάκια τους, γιὰ νὰ τὰ εὐλογῇ ὁ Κύριος.

—“Ὅχι! τοὺς ἔλεγαν οἱ μαθητές. “Ὅχι! εἶναι πολὺ κουρασμένος ὁ Κύριος αὐτὴ τὴν ὥρα· περιμένετε ἀργότερα.

Μὰ ὁ Κύριος ἄνοιξε τὰ μάτια του. “Ἦξερε τί ζητοῦσαν οἱ γυναῖκες μετὰ τὰ παιδάκια κι ἄκουσε τίς δυσκολίες πού τοὺς ἔφερναν οἱ μαθητές του.

—“Ἐλᾶτε! Ἐλᾶτε! εἶπε ὁ Κύριος· φέρτε ἐδῶ τὰ μικρά μου... Φέρτε τὰ μου ἐδῶ.

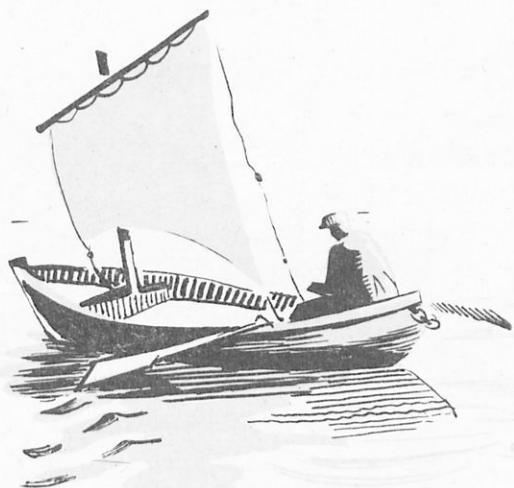
Καὶ ὁ Κύριος τὰ χάιδεψε· τὰ κάθισε στὰ γόνατά του· τὰ σήκωσε στὰ χέρια του· τὰ ἔφερε ὡς τὴν καρδιά του καὶ ὡς τὸ μέτωπό του· τὰ φίλησε καὶ τὰ εὐλόγησε!

— Αὐτῶν εἶναι ἡ Βασιλεία τῶν Οὐρανῶν, εἶπε στοὺς μαθητές του. Μακάρι ὅλος ὁ κόσμος νὰ γίνῃ ἄκακος σὰν τὰ μικρὰ παιδάκια.

Χριστέ μου, πόσο τ' ἀγαποῦσες
τὰ μικρὰ παιδιά!
Τὰ χάιδεues καὶ τὰ βλογοῦσες
με καλὴ καρδιά!

Καὶ τώρα κεῖ ψηλά, μακριά τους,
δὲν τὰ λησμονᾷς!
Καὶ μετὴ σκέψη πάντα εἶσαι κοντὰ τους,
πάντα τὰ πονᾷς!

Α. Χ.

48. Ὁ Γιαννάκης θαλασσινός

Ὁ πατέρας τοῦ Γιαννάκη Κωσταντάρρα εἶναι βαρκάρης.

Λίγες ὥρες κάθε μέρα μένει στὸ σπίτι του· τίς ἄλλες ὥρες τῆς ἡμέρας καὶ πολλές ὥρες τῆς νύχτας, ἢ ψαρεύει ἢ μένει στὸ λιμάνι ἢ μεταφέρει τοὺς ἐπιβάτες τῶν πλοίων.

Πολλές φορές πηγαίνει στὸ λιμάνι ὁ Γιαννάκης, γιὰ νὰ δῇ τὸν πατέρα του.

Ὁ πατέρας τὸν παίρνει καὶ στὴ βάρκα. Κάποτε τὸν ἀνεβάζει καὶ στὰ πλοῖα ποὺ ἔρχονται ἢ ποὺ φεύγουν. Τοῦ ἀρέσει πολὺ ἡ θάλασσα τοῦ Γιαννάκη. Θέλει νὰ γίνη θαλασσινός.

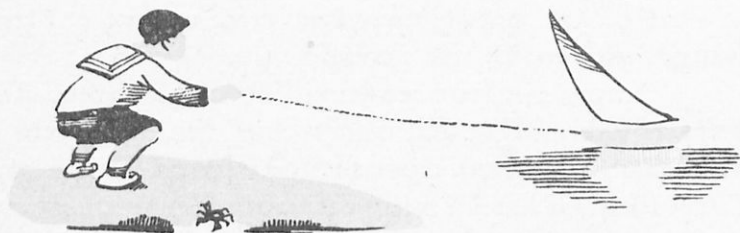

Σήμερα δά είναι γεμάτος χαρά· έμαθε στò
σχολείο του αὐτò τò τραγουδάκι γιὰ τò πλοίο.

Κινεῖται πλοίο έλαφρò
στò κύμα μέσα στòn άφρò.
Σέ μέρη τρέχει μακρινά,
βουνά καὶ θάλασσες περνά!

Γυρίζει πάλι στò γιαλό,
φορτίο φέρνει έλαφρò.
Καρύδια, κάστανα πολλά
καὶ πορτοκάλια στρογγυλά!

Άλ. Κατακουζηνός

49. Ἡ ἀδερφοῦλα ἄρρωστη

Πολλές μέρες λείπει ἡ Ἐλενίτσα ἀπὸ τὸ σχολεῖο. Εἶναι ἄρρωστη. Κρύωσε ἀπὸ ἀπροσεξία της. Τώρα εἶναι στὸ κρεβάτι. Ὑποφέρει κι αὐτὴ ἀνησυχοῦν κι οἱ γονεῖς της πολὺ.

Ἡ καημένη ἡ μητέρα τῆς Ἐλενίτσας μένει μέρα νύχτα ξάγρυπνη μαζί της. Τὴν περιποιέται μ' ὅλη της τὴ δύναμη.

Ἐκεῖνος ὅμως ποὺ στενοχωριέται περισσότερο, εἶναι ὁ Κωστάκης, ὁ ἀδερφός της.

Δὲν παίζει τώρα ὁ Κωστάκης. Δὲν ἔχει ὄρεξη γιὰ τίποτε. Ἐπειτα ἀπὸ τὸ σχολεῖο κάνει συντροφιά τῆς ἀδερφοῦλας του. Τῆς μιλεῖ γιὰ τίς ἐργασίες τοῦ σχολείου τους. Τῆς λέει πῶς ὁ δάσκαλος κι ὅλα τὰ παιδιὰ ρωτοῦν γι' αὐτήν. Καὶ ἡ Ἐλενίτσα δακρύζει ἀπὸ συγκίνηση.

Πότε πότε, ἅμα εἶναι καλύτερα ἡ Ἐλενίτσα, τῆς τραγουδᾷ ὁ Κωστάκης καὶ κανένα σχολικὸ τραγουδάκι.

Καὶ κάθε βράδυ στὴν προσευχή του, παρακαλεῖ τὸ Θεὸ νὰ κάνη καλὰ τὴν ἀδερφοῦλα του. Σήμερα ἦρθαν καὶ τρία παιδιὰ τοῦ σχολείου νὰ τὴ χαιρετήσουν ἀπὸ μέρους ὅλων τῶν παιδιῶν. Ἐφεραν καὶ λουλούδια ἀπὸ τὸ σχολικὸ κῆπο στὴν ἄρρωστη συμμαθήτριά τους.

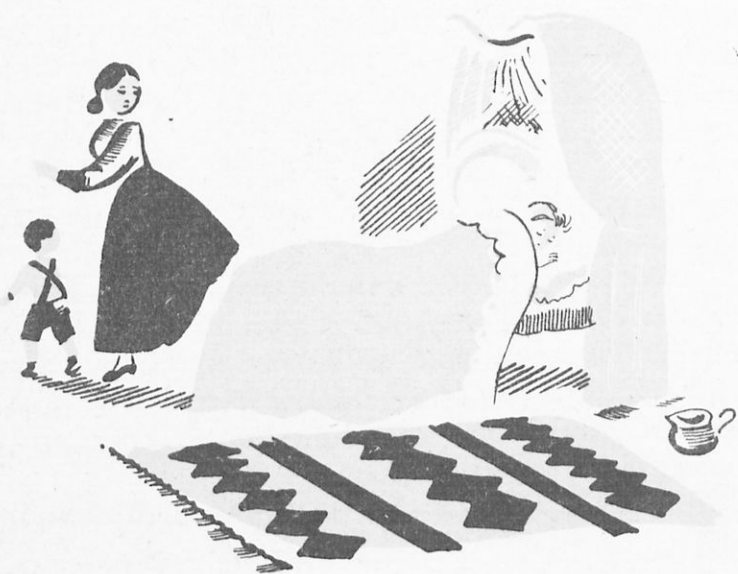
Ἡ Ἐλενίτσα τὰ πῆρε μὲ πολλὴ εὐχαρίστηση.

Ἐπειτα ἀπὸ ἀρκετὲς μέρες ἔγινε καλὰ ἡ Ἑλενίτσα. Ὁ πατέρας καὶ ἡ μητέρα ἔλεγαν: « Δόξα Σοι ὁ Θεὸς » κι ἔκαναν τὸ σταυρὸ τους ἅμα τὴν εἶδαν νὰ σηκώνεται ὀρθή.

Κι ὁ Κωστάκης ἔκανε τὴν προσευχούλα του. Εὐχαρίστησε τὸ Θεὸ κι ἔκλαιγε ἀπὸ τὴ χαρὰ του.

Ἡ Ἑλενίτσα τοὺς ἀγκάλιαζε καὶ τοὺς φιλοῦσε ὅλους μὲ χαρὰ.

Καὶ στὴ μανούλα της ἔλεγε: « Γιατί, μανούλα, δὲν ἔφυγες καθόλου ἀπὸ κοντά μου; »

50. Νανούρισμα

Φύσ' ἀγεράκι δροσερὸ
Μέσ' τῶν δεντρῶν τὰ φύλλα !
Πάρε ἀπὸ τὰ ρόδα τὸν ἀνθὸ
Ἀπ' τῇ μηλιά τὰ μῆλα !
Καὶ φέρ' τα στὸ παιδάκι μου
εἶναι καλὸ καὶ κάνει
ἤσυχο, νάνι νάνι !

Ἀρχίνησε τὸ λάλημα,
Ἀηδόνι ἀγαπημένο,
Νανούρισέ το τὸ φτωχὸ
εἶν' ἀποκοιμισμένο !
Μὲ τὴ γλυκιά σου συντροφιά
μεσ' στὴ φωλιά του κάνει
τὴ νύχτα νάνι νάνι !

Κι ἐσεῖς μὲ τὰ χρυσὰ φτερά,
Ἀγγελούδια μου, ἐλᾶτε
στὸ φτωχικὸ καλύβι μας
ἀγάλια ἀγάλια ἔμπᾶτε.
Σιγὰ μὴν τὸ ξυπνήσετε
Κοιτᾶτε το πῶς κάνει
Ἀγγελος ! νάνι νάνι.

Ἀρ. Βαλαωρίτης

51. Ἡ μητέρα

Πῶς νὰ θυμώσω τὴ μητέρα,
νὰ κάνω ἄγῳ νὰ λυπηθῇ,
π' ὅλη νύχτα κι ὅλη μέρα
γιὰ τὸ καλὸ μου προσπαθεῖ;

Αὐτὴ στὰ στήθη τὰ γλυκά της
μὲ εἶχε βρέφος ἀπαλό·
μὲ κάθιζε στὰ γονατὰ της
καὶ μ' ἔμαθε καὶ νὰ μιλῶ.

Αὐτὴ μὲ τρέφει καὶ μὲ ντύνει,
αὐτὴ γιὰ μὲ πρῶι ξυπνᾷ·
καὶ δίπλα στὴ μικρὴ μου κλίνη,
σάν ἀρρωστήσω, ξαγρυπνᾷ.

Ἄ! Πῶς λοιπὸν τέτοια μητέρα
νὰ κάνω ἐγὼ νὰ λυπηθῇ,
π' ὅλη νύχτα κι ὅλη μέρα
γιὰ τὸ καλὸ μου προσπαθεῖ;

Γ. Βιζυηνός

52. Τὰ παιδιὰ στήν ἐξοχή

Κατὰ τὸ τέλος τοῦ Μάη ἔγινε ἡ τελευταία ἐκδρομὴ τοῦ σχολείου.

“Ὅλα τὰ παιδιὰ πῆγαν μαζὶ στήν ἐξοχή γιὰ τελευταία φορὰ ἐφέτος.

Χαρὰ Θεοῦ ἦταν ἐκεῖ!

“Ὁ ἥλιος ἔλαμπε ὁλόλαμπρος στὸν κατακάθαρο οὐρανό. “Ὁ ἀέρας ἦταν δροσερός κι εὐχάριστος. Κούκου κούκου, φώναζαν οἱ κούκοι ἀπ’ ἀντίκρου. Κι οἱ πέρδικες σιγολαλοῦσαν στὶς πλαγιὲς τοῦ βουνοῦ. Τ’ ἀηδόνια γλυκοκελαδοῦσαν στὶς ρεματιές. Τὰ τζίτζικια τραγουδοῦσαν ἀδιάκοπα στὰ δέντρα. Τὰ νερὰ ἔτρεχαν καθάρια ἀνάμεσα στὰ ξεπλυμένα λιθάρια καὶ κυλοῦσαν στὰ χαμηλά.

Δὲν καταλαβαίνουν καθόλου κούραση τὰ παιδιὰ, περπατώντας μέσα σὲ τόσο ὁμορφὴ φύση.

Περπατοῦν ἀρκετά· τὰ συντροφεύει ἀδιάκοπα τ’ ἀηδονιοῦ ὁ γλυκὸς σκοπός.

Τώρα ὁ ἥλιος ἀρχίζει νὰ καίη. Ἀλλὰ νά, δές, φάνηκε τὸ μέρος ποὺ θὰ περάσουν τὴν ἡμέρα τους.

Τὶ θεόρατα πλατάνια ἦταν ἐκεῖνα.

Τὶ ἄφθονα γάργαρα νερὰ ἔτρεχαν.

Τὶ δυνατὰ ποὺ ἀκουόταν τὸ λάλημα τοῦ κότσυφα.

Τὶ τρελὰ τραγουδοῦσαν τὰ ἀηδόνια.

Τὶ κοροϊδευτικὰ ἀπαντοῦσαν οἱ βαθρακοί.

Τί χαρούμενα βέλαζαν τὰ ἀρνάκια.

Τί τρελὰ πηδοῦσαν τὰ κατσικάκια.

Τί ἀκούραστοι σκάλιζαν οἱ χωρικοὶ στὰ κα-
ταπράσινα ἀμπέλια τῆς ἀπέναντι πλαγιᾶς.

Τὴν ἄλλη μέρα, στὸ σχολεῖο, τὰ παιδιὰ ζω-
γράφισαν κάτι ποὺ τοὺς ἄρεσε, ἀπὸ τὰ τόσα, ποὺ
εἶδαν στὴν ἐκδρομὴ.

Τὰ παιδιὰ ἀπὸ τὶς μεγάλες τάξεις εἶχαν
μαζί τους χαρτί καὶ μολύβι καὶ ζωγράφισαν στὸν
τόπο πολλὰ σχέδια.

53. Ἡ ἐξοχή

Μακριὰ ἀπὸ τὴν πόλη
κι ἀπὸ τὴν ταραχή·
ἐδῶ ἐλᾶτε ὅλοι,
ἐδῶ στὴν ἐξοχή!

Ἐδῶ εἶν' εὐτυχία,
ἐδῶ εἶν' ἡ χαρά!
μεσ' στὰ νερά τὰ κρύα,
στὰ χόρτα τὰ χλωρά!

Ἐδῶ εἶναι λουλούδια,
γαλάζιος οὐρανός,
πουλάκια καὶ τραγούδια
κι ἴσκιος ζηλευτός!

Ἐδῶ ἐλᾶτε ὅλοι,
πλούσιοι καὶ φτωχοί,
δὲ βρίσκεται στὴν πόλη
μὲ πλούτη ἐξοχή!

** Ἀγγ. Βλάχος*

54. Τὸ ἀηδόνι

Μέσα στὸ δάσος περπατῶ
κι ἀκούω τὰ πουλάκια.

Κάθε κλωνί
καὶ μιὰ φωνή!
Σὲ κάθε δέντρο μουσική,
χαρὲς καὶ τραγουδάκια.

Μὰ ἐκεῖ, ποὺ ἄλλα τραγουδοῦν
κι ἄλλα κρατοῦν τὸ ἴσο,
ἓνα πουλί
μικρὸ λαλεῖ!

Σὰ νὰ τοὺς λήη: «σωπάστε σεῖς,
ἐγὼ θὰ τραγουδήσω».

Σώπασαν ὅλα... Τὸ μικρὸ
πουλί τ' ἀποστομώνει.

Εἶχαν λαλιά
τ' ἄλλα πουλιά!
Μὰ ἓνα ἦταν μοναχά,
ἀπ' ὅλα τους, τ' ἀηδόνι.

ᾠδὴ. Βλάχος

55. Τὸ γράμμα τοῦ πατέρα

Ὁ Σοφοκλῆς εἶναι ὀρφανὸ τοῦ πολέμου. Ἔχει πολλὴ καλοσύνη καὶ δείχνει πολλὴ προκοπὴ.

Ὁ πατέρας του ἔπεσε σὰν ἥρωας, γιὰ τὴ δόξα τῆς Πατρίδας, ἐπάνω στὰ βουνὰ τῆς Ἀλβανίας.

Ὁ Σοφοκλῆς κρατᾷ σὰ φυλαχτὸ ἓνα γράμμα, τὸ τελευταῖο γράμμα τοῦ πατέρα του! Τὸ ἔστειλε νὰ τοῦ τὸ διαβάσουν, ὅταν ἦταν πολὺ μικρὸς ἀκόμα, γιὰτὶ τοῦ ἔγραφαν πὼς ὁ Σοφοκλῆς ζητοῦσε καὶ δικό του γράμμα ἀπὸ τὸν πατέρα.

Τώρα μπορεῖ νὰ διαβάσῃ καὶ μόνος του.

Δὲν τὸ δίνει σὲ κανένα· καὶ πότε πότε τὸ διαβάζει μοναχός

Σήμερα τὸ ἔμαθε κι ὁ δάσκαλός του. Καὶ παρακάλεσε τὸ Σοφοκλῆ νὰ τὸ δώσῃ νὰ τὸ δῇ καὶ κεῖνος. Ὁ μικρὸς τὸ ἔδωσε. Ὁ δάσκαλος τὸ διάβασε· τὸ δίπλωσε πάλι ἀργὰ ἀργὰ καὶ συγκινημένος τὸ τοποθέτησε μέσα σ' ἓνα καλὸ φάκελο καὶ τὸ ξανάδωσε στὸ μικρὸ Σοφοκλῆ, λέγοντας:

— Εὖγε, παιδί μου! Εἶχες καλὸν πατέρα, πού δόξασε τὴν Πατρίδα, τὴν Ἑλλάδα μας! Νὰ τὸ φυλᾷς τὸ γράμμα αὐτό, παιδί μου· θὰ εἶναι ἱστορικό.

Ὁ Σοφοκλῆς τὸ πῆρε δακρυσμένος.

Ὅλα τὰ παιδιὰ παρακάλεσαν τὸ δάσκαλο νὰ τὸ διαβάσῃ δυνατὰ, γιὰ νὰ τ' ἀκούσουν καὶ κεῖνα. Κι ὁ μικρὸς Σοφοκλῆς ἄκουσε τὸ δάσκαλό του καὶ τὸ ξανάδωσε. Νὰ τί ἔγραφε τὸ γράμμα:

Ἀπὸ τὴν Τρεμπεσίνα τῆς Ἀλβανίας, 20 - 12 - 40

Παιδί μου Σοφοκλῆ,

Ἀπὸ τὸ γράμμα τοῦ παπποῦ μαθαίνω πὼς
κι ἐσὺ παρακαλεῖς γονατιστὰ τὴν Παναγία νὰ
μᾶς βοηθᾷ.

Ἀλήθεια, παιδί μου! Ἡ Παναγία πολεμᾷ
μαζί μας καὶ νικᾷμε! Τοὺς γκρεμίσουμε τοὺς ἐχ-
θροὺς ἀπὸ τὰ ψηλὰ βουνὰ τῆς Πατρίδας μας. Θὰ
τοὺς ρίξουμε στὴ θάλασσα. Κι ἂν δέ θελήσουν νὰ
φύγουν, θὰ τοὺς πνίξουμε ἐκεῖ μέσα!

Ἐσὺ νὰ εἶσαι καλὸ παιδί. Νὰ μαθαίνης τὰ
μαθήματά σου καὶ ν' ἀκοῦς τὸν παπποῦ καὶ τὴ
μάννα σου.

Κι ἐμεῖς θὰ ῥθοῦμε νικητές. Θὰ σοῦ φέρω
κι ἓνα καπέλο στολισμένο μὲ φτερά. Σήμερα τὸ
πῆρα λάφυρο ἀπὸ τοὺς ἐχθροὺς καὶ τὸ ἔταξα γιὰ
σένα.

Σὲ φιλῶ ὁ πατέρας σου

Γιώργης

Τὰ παιδιὰ συγκινήθηκαν. Κι ἀπὸ τότε συμ-
παθοῦσαν πρὸς πολὺ τὸν καλὸ συμμαθητὴ τους.

Κι ὁ Σοφοκλῆς ταχτικὰ ἔλεγε στὴν προ-
σευχή του: «Ἀναπάψου, πατερούλη, στὸν ἴσκιο
τοῦ Θεοῦ καὶ τῆς Πατρίδας. Ἐγὼ θ' ἀκούω τὴ Μη-
τέρα. Θὰ προστατεύω τὴν Ἑλενίτσα καὶ θ' ἀγαπῶ
τὴν Πατρίδα».

56. Τὸ καλοκαίρι

Τώρα πιά ὁ ἥλιος καίει· τὰ λουλούδια λιγότεψαν· οἱ πράσινες βουνοπλαγιές ἄρχισαν νὰ χρυσοκιτρινίζουν· τὰ σπαρτὰ θερίστηκαν καὶ σωριάστηκαν στὶς θημωνιές τῶν ἀλωνιῶν. Τὰ πουλιά δὲ λαλοῦν, παρὰ μόνο πρωὶ κι ἀπόγεμα.

Στὶς πολιτείες ὁ κόσμος ἐτοιμάζεται γιὰ τὶς ἐξοχές· καὶ στὰ χωριὰ τῆς ἐξοχῆς διορθώνονται τὰ σπίτια γιὰ νὰ δεχτοῦν τοὺς ξένους.

Τὰ παιδιὰ στὰ σχολεῖα ἐτοιμάζονται γιὰ τὶς ἐξετάσεις· μαθαίνουν διαλόγους· μαθαίνουν ποιήματα καὶ τραγούδια· διορθώνουν τὰ ἐργόχειρά τους γιὰ τὴ σχολικὴ τους ἔκθεση.

Ἡ μητέρα τοὺς ράβει τὶς καλοκαιρινὲς ποδιές· ἡ γιαγιά τοὺς διορθώνει τὰ περσινὰ μπανιερά γιὰ τὰ θαλασσινὰ λουτρά.

Ὁ πατέρας τοὺς ἀγοράζει καινούρια πέδιλα. Ὁ παππούς τοὺς φέρνει ὠραῖες ψάθες μὲ χρωματιστὲς κορδέλες, ποὺ γράφουν :

ΠΙΝΔΟΣ ΚΟΥΤΣΑ ΡΟΥΠΕΛ

57. Τὸ καλοκαίρι

Ὁ Κόσμος λάμπει,
σάν ἐν' ἀστέρι.
Βουνὰ καὶ κάμποι,
δέντρα, νερά,
γιορτάζουν πάλι,
καθὼς προβάλλει
τὸ καλοκαίρι,
Θεοῦ χαρά !

Φωνοῦλες, γέλια
φέρνει τ' ἀγέρι
μέσ' ἀπ' τ' ἀμπέλια
τὰ καρπερά !
Παιδιά, ἀγγελοῦδια !
ψέλνουν τραγούδια
στὸ καλοκαίρι.
Θεοῦ χαρά !

Κ. Παλαμᾶς (Ἀπόσπασμα)

58. Τὰ φύλλα τοῦ ἡμερολογίου

Ὁ Κωστάκης καὶ ἡ Ἐλενίτσα παίζουν σήμερα ἓνα ἀσυνήθιστο παιχνίδι.

Ἔχουν στὰ χέρια τους ὅλα τὰ φύλλα τοῦ ἡμερολογίου τοῦ περασμένου χρόνου. Τοὺς τὰ εἶχε φυλάξει ὁ πατέρας τους.

Ἀλλὰ γιὰ προσέξτε τί κάνουν :

Χωρίζουν τὰ φύλλα τοῦ χρόνου σὲ 12 σειρές.

Οἱ σειρές αὐτὲς εἶναι οἱ δώδεκα μῆνες.

Οἱ μῆνες εἶναι : Ἰανουάριος, Φεβρουάριος, Μάρτιος, Ἀπρίλιος, Μάιος, Ἰούνιος, Ἰούλιος, Αὐγουστος, Σεπτέμβριος, Ὀκτώβριος, Νοέμβριος, Δεκέμβριος.

Τὸ ὄνομα τοῦ κάθε μῆνα εἶναι γραμμένο κάτω ἀπὸ τὸν ἀριθμό.

Κάθε μῆνας ἔχει 30 ἢ 31 ἡμέρες· μόνο ὁ Φεβρουάριος ἔχει 28 (καὶ κάθε 4 χρόνια 29).

Ἐνα μεγαλύτερο παιδί, ποὺ παρακολουθεῖ τὸ παιχνίδι, τοὺς λέει πῶς ὁ παππούς ξέρει ἓνα τρόπο, ποὺ βρίσκει πόσες ἡμέρες ἔχει κάθε μῆνας.

« Κλείνει τὸ ἄριστερό του χέρι γροθιά. Ἐπειτα μὲ τὸ δείκτη τοῦ δεξιοῦ χεριοῦ του δείχνει ἐπάνω στοὺς κόμπους τῆς γροθιάς, ἀκριβῶς ἐκεῖ ποὺ ἀρχίζουν τὰ δάχτυλα καὶ λέει τοὺς μῆνες. Ὅσοι μῆνες τυχαίνουν ἐπάνω στὸν κόμπο ἔχουν 31

μέρες. "Όσοι τυχαίνουν μέσα, στο βαθύ, έχουν πιο λίγο από 31, δηλ. 30 (κι ένας, ο Φεβρουάριος, 28 ή 29). "Αμα φτάση τὸ μέτρημα στὸν κόμπο τοῦ δείχτη τοῦ ἀριστεροῦ χεριοῦ, ἀρχίζει πάλι ἀπὸ τὸν κόμπο τοῦ μικροῦ δάχτυλου ».

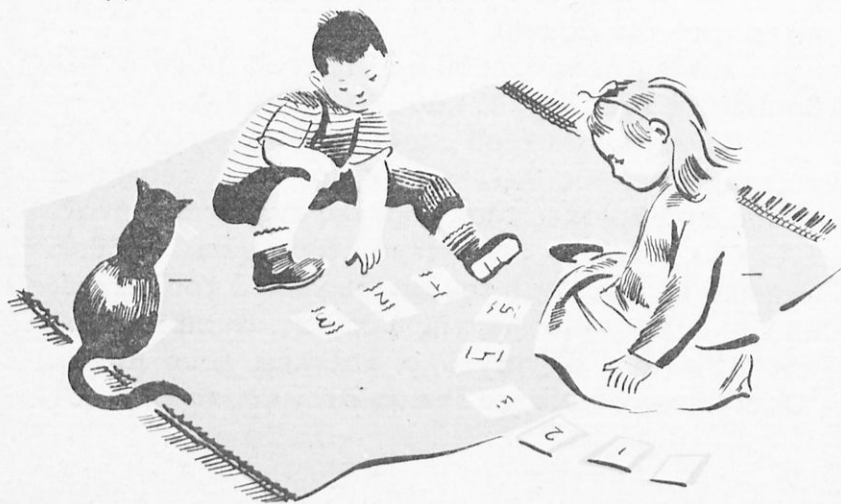
Ὁ πατέρας τῶν παιδιῶν τοὺς ἔλεγε :

— "Αν ἔχετε τὴν ὑπομονὴ νὰ κρατήσετε ὅλα τὰ φύλλα τοῦ χρόνου, θὰ κάνετε 52 σειρὲς μὲ 7 φύλλα κάθε σειρά.

Αὐτὲς οἱ 52 σειρὲς εἶναι οἱ 52 ἐβδομάδες τοῦ χρόνου!

Τὰ παιδιὰ ξέρουν πιά, πὼς ὅλες οἱ ἐβδομάδες ἔχουν ἀπὸ 7 ἡμέρες.

Καὶ τὰ ὀνόματά τους τὰ ξέρουν: Κυριακή, Δευτέρα, Τρίτη, Τετάρτη, Πέμπτη, Παρασκευή, Σάββατο.

59. Πῶς περνοῦν οἱ ὥρες

Τικ τάκ! Τικ τάκ! Τικ τάκ!

Χτυπᾷ ἀδιάκοπα τοῦ πατέρα τὸ ρολόγι.

Καὶ δὲν κουράζεται ποτέ!

Νύχτα μέρα, πρωὶ βράδυ, πάντα ἔτσι χτυποῦν τὰ ρολόγια.

— Τριάντα χρόνια τὸ ἔχω τὸ ρολόγι, ἔλεγε ὁ πατέρας τοῦ Κωστάκη καὶ τῆς Ἑλενίτσας καὶ δὲν κουράστηκε νὰ χτυπᾷ.

Αὐτὸ μέτρησε μὲ τὸ λεπτὸ ὅλα τὰ περασμένα χρόνια.

Καὶ χτυπᾷ ἀδιάκοπα· χτυπᾷ ἀκούραστα τικ τάκ, τικ τάκ, αὐτὸ τὸ μικρὸ κι ἔξυπνο κουτάκι!

Δέτε το!

Μικρούλικο, κομψό,
ἀσημένιο ἢ χρυσό,
νικελένιο ἢ κοινό,
τρέχει πάντα βιαστικό.

Τικ τάκ, τικ τάκ,
πάντα χτυπᾷ
καὶ τίς ὥρες μετρᾷ!...

— Κοιτάξτε τὸ ρολόγι! ἔλεγε ὁ πατέρας. Ἔχει μιὰν ἄσπρη πλάκα. Γύρω στὴν πλάκα εἶναι γραμμένοι οἱ ἀριθμοὶ 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12.

Στή μέση τῆς πλάκας εἶναι καρφωμένες δυὸ βελόνες, ἡ μιὰ μικρὴ καὶ ἡ ἄλλη πιὸ μεγάλη.

Ἄργα, πολὺ ἄργα κουνιέται ἡ μικρὴ· ἀγωνίζεται νὰ φτάσῃ τὴν ἄλλη, τὴν· πιὸ μεγάλη, γιατί τρέχει γρηγορώτερα ἡ μεγάλη.

Κάθε μιὰ ὥρα συναντιοῦνται· ἡ μεγάλη περνᾷ ἐπάνω ἀπὸ τὴ μικρὴ· τῆς λέει κάτι καὶ φεύγει πάλι πρώτη ἡ μεγάλη καὶ πίσω ἀκολουθεῖ ἡ μικρὴ.

Καὶ πιὸ κάτω στὸ ρολόγι εἶναι κι ἄλλη βε-

λονίτσα, κλεισμένη σ' έναν κύκλο με άριθμούς·
καί είναι κείνη πού στιγμή δέ σταματᾶ· εἶν' αὐτὴ
πού πάντα κάνει τικ τὰκ καὶ κεντᾶ τις πιὸ μεγά-
λες νὰ προχωροῦν.

— Καὶ τί γίνεται μ' αὐτὸ τὸ ἀτέλειωτο κυνηγητὸ
πού παίζουν οἱ βελόνες ; ρώτησε ὁ Κωστάκης.

— Περνοῦν οἱ ὥρες ! ἀπαντᾷ ἡ Ἐλενίτσα.

— Περνοῦν, μὰ δὲ γυρίζουν πάλι, λέει ὁ πα-
τέρας.

— Μόνο πού περνούν μετρημένες, συμπληρώνει ο παππούς.

Καί μαθαίνει στὰ ἐγγονάκια του τὴν ὥρα:

— 24 εἶναι οἱ ὥρες τῆς ἡμέρας, τοὺς ἔλεγε. "Αμα βρεθοῦν καὶ οἱ δυὸ βελόνες ἐπάνω στὸ 12, εἶναι μεσημέρι· ὁ ἥλιος λάμπει στὴ μέση στὸν οὐρανό.

"Επειτα ξεκινᾷ ἡ μεγάλη καὶ ἀκολουθεῖ ἡ μικρή. "Ωσου νὰ φτάση ἡ μικρὴ στὸ 1, ἡ μεγάλη κάνει ὅλο τὸ γύρο καὶ φτάνει στὸ 12. Καὶ ἡ ὥρα εἶναι 1.

Καὶ πάλι ξεκινοῦν. Μόλις φτάση ἡ μικρὴ στὸ 2, ἡ μεγάλη ἔχει τελειώσει τὸ δεύτερο γύρο τῆς καὶ βρίσκεται πάλι στὸ 12· καὶ ἡ ὥρα εἶναι 2.

Κι ἔτσι, ὥσου νὰ κἀνη ἡ μικρὴ ἓνα ταξιδάκι ἀπὸ τὴ μιὰ ὥρα στὴν ἄλλη, ἡ μεγάλη βελόνα φέρνει σωστὸ ἓνα γύρο στὴν πλάκα.

Σ' αὐτὸ τὸ διάστημα ἡ μικρούλα βελονίτσα ἔχει κάνει 60 σωστοὺς γύρους μέσα στὸ μικρὸ ἄλωνάκι.

"Αμα δείξουν μαζί οἱ βελόνες πάλι τὸ 12, εἶναι μεσάνυχτα. "Εξω εἶναι βαθὺ σκοτάδι. "Ανθρωποὶ καὶ ζῶα ἡσυχάζουν· τὸ καντήλι τρεμοσβήνει ἐμπρὸς στὸ Εἰκονοστάσι· καὶ μόνο τὰ καντηλάκια τοῦ οὐρανοῦ ἀγωνίζονται νὰ φωτίσουν πὶὸ καθαρά.

Καὶ πάλι προχωροῦν τικ τὰκ οἱ βελόνες τοῦ ρολογιοῦ. Ἀρχίζει ἀπὸ τὰ μεσάνυχτα καινούρια μέρα.

60. Ἡ Ἀγελάδα

Ἡ καλή μας ἀγελάδα
τρώει κάτω στή λιακάδα
μικρὰ χόρτα καὶ μεγάλα
γιὰ νὰ κατεβάσῃ γάλα.

Νὰ τὸ κάνουνε τυράκι
νὰ τὸ κάνουν βουτυράκι
νὰ τὸ βάλουνε στὸ πιάτο
νὰ μοῦ ποῦν ὀρίστε « φάτο ».

Γ. Βιζυηνός

61. Τί αξίζει ένα λιβάδι

Ήταν μιὰ θερμὴ μέρα τοῦ καλοκαιριοῦ. Ὁ ἥλιος ἔκαιγε δυνατά· ἀεράκι δὲ φυσοῦσε καθόλου, ἄνθρωποι καὶ ζῶα δὲν μποροῦσαν ν' ἀναπνεύσουν εὐκολά· κάτι τοὺς ἔπνιγε· κάτι δυσκόλευε τὴν ἀναπνοή τους· κανεὶς δὲν εἶχε ὄρεξη γιὰ δουλειά.

Οἱ ἄνθρωποι ἀλάφρωσαν τὰ φορέματά τους· βγῆκαν στὶς αὐλές ἢ ἀνοιξαν τὰ παράθυρα τοῦ σπιτιοῦ τους. Ὁ ἀέρας ἔκανε λίγο ρεῦμα κι ἤβραν κάποια ἀνακούφιση.

Μὰ τὰ ζῶα; Τί νὰ κάνουν τὰ κακόμοιρα; Νὰ ἀλαφρώσουν τὰ ἐνδύματα ἢ νὰ τρέξουν σὲ ψηλότερα μέρη;

Αὐτὸ τὸ δεῦτερο ἴσως νὰ ἦταν εὐκολο γιὰ τὰ ζῶα ποὺ εἶναι ἐλεύθερα γύρω ἀπὸ δεντροφυτεμένους τόπους.

Μὰ τὰ ζῶα τοῦ λιβαδιοῦ; Αὐτά, ποῦ θὰ ζητήσουν καταφύγιο; Ποῦ θὰ βροῦν δροσιά;

Στὴν ἄκρη ἐνὸς καταπράσινου λιβαδιοῦ περνοῦσε ἓνα ποταμάκι. Τὸ δροσερὸ καὶ γάργαρο νερό του ἄφηνε νὰ φαίνωνται κάτω κάτω τὰ ἄσπρα χαλικάκια. Κι ἔτρεχαν ἡσυχὰ ἡσυχὰ σὰ λάδι, τὰ νερά του. Στὶς ὄχθες του ἦσαν φυτρωμένα καταπράσινα καλάμια. Πιο πέρα ἦσαν τέσ-

σερα πέντε ψηλά και πολύκλαδα πλατάνια, που ξριχναν παχύν ἴσκιο.

Ἐκεῖ ἔβρισκαν καταφύγιο τὰ ζῶα τοῦ λιβαδιοῦ και περνοῦσαν μὲ κάποια ἀνακούφιση τὶς πολύθερμες ὥρες τοῦ καλοκαιριοῦ.

Τὰ πλατύφυλλα πλατάνια τοὺς ἐξασφάλιζαν ἀρκετὴ δροσιὰ σὲ τέτοιες δύσκολες ὥρες. Καὶ τὸ δροσερὸ νεράκι τοῦ ποταμοῦ ἀνακούφιζε ζῶα και βοσκούς και διαβάτες. Καὶ τὰ πουλάκια, τόσο λιγοστὰ ἄλλωστε αὐτὴ τὴν ὥρα, συμπλήρωναν κάποτε κάποτε μὲ τὴ λαλιά τους τὴν εὐχαρίστηση.

Ἀληθινὸ καταφύγιο ἦταν αὐτὴ ἡ ἀκροποταμιά· ἦταν σωστὸς παράδεισος στὴ γύρω περιοχή, ποὺ τὴν ἔψηνε ὁ ἥλιος αὐτὲς τὶς ὥρες.

Ἐκεῖ ἔχουν καταφύγει τώρα πολλὰ ζῶα. Καὶ νὰ μιὰ ἀγελάδα ποὺ ἔφτασε στὴν ὄχθη τοῦ μικροῦ ποταμοῦ. Δέτε την! Σκύβει τὸ μεγάλο της κεφάλι ἐπάνω στὸ νερὸ καὶ στέκεται ἀκίνητη, σὰν κούτσουρο· τὰ μεγάλα της τὰ μάτια βλέπουν τὸ νερό, σὰν ἀποβλακωμένα.

Μὰ τί κάνει τόσην ὥρα σ' αὐτὴ τὴ θέση ἡ ἀγελάδα; Συλλογίζεται τίποτε ἢ μήπως ὀνειρεύεται;

Ξεκουράστηκε καλὰ καλὰ ἢ καλή μας ἀγγελάδα. Ἔπειτα φρού φρού... ρούφηξε πολὺ νερό. Δέτε! Φούσκωσε καλὰ ἢ κοιλιά της. Νά τὴν τώρα, πῶς χώνεται ἀργὰ ἀργὰ κάτω ἀπὸ τὸν παχὺν ἴσκιο.

Ἄ! Νά τώρα κι ἓνα γαϊδουράκι! Νά το πῶς ἔρχεται πηδώντας μὲ τὰ τρία. Τρέχει νὰ σβήση κι αὐτὸ τὴ δίψα του στὸ γάργαρο νερό. Δές το τώρα! Ρίχνει λαίμαργα τὸ μάτι του σὲ κάτι ξεράγκαθα, ποὺ εἶναι πιὸ πέρα, στὸ μεταξὺ ἡλίου καὶ σκιᾶς καὶ... τρέχει ἐκεῖ. Ροκανίζει δυὸ τρία, σάν τρυφερὸ μαρουλάκι· καὶ κυλιέται ἔπειτα εὐχαριστημένο στὴ σκιά.

Κι ἄλλα ζῶα, μικρὰ καὶ μεγάλα, ἐξακολουθοῦν νὰ μαζεύωνται στὸν ἴσκιο. Ἄλλα ἔρχονται ἀργὰ ἀργὰ κι ἄλλα ἔρχονται πηδώντας.

Οἱ βοσκοὶ τους ἔχουν κάνει συντροφιὲς πιὸ πέρα, κάτω ἀπὸ ἓναν καλὸ ἴσκιο.

Βρέχουν στὸ νερὸ τὸ ξερὸ ψωμάκι τους καὶ τὸ τρῶνε μὲ ὄρεξη πολλή.

Πίνουν εὐχάριστα κι ἀπὸ τὸ διαμαντένιο νερὸ τοῦ ποταμοῦ.

Τραγουδοῦν τὰ ὁμορφα τραγούδια τοῦ βουνοῦ καὶ τῆς στάνης. Συζητοῦν γιὰ τὸ χωριὸ τους.

Μιλοῦν γιὰ τὶς ἀτέλειωτες μάχες ποὺ κάνει ἡ Ἑλλάδα μας γιὰ τὴν Ἐλευθερία της.

Καὶ δοξάζουν τὸ Θεὸ γιὰ τὶς τόσες καλοσύνες ποὺ σκόρπισε στὸν κόσμον...

62. Ὁ καημένος

Στὸ λιβάδι ξεχασμένος
ἓνας γάιδaros βοσκοῦσε
τίποτ' ἄλλο δὲ ζητοῦσε·
ὁ καημένος.

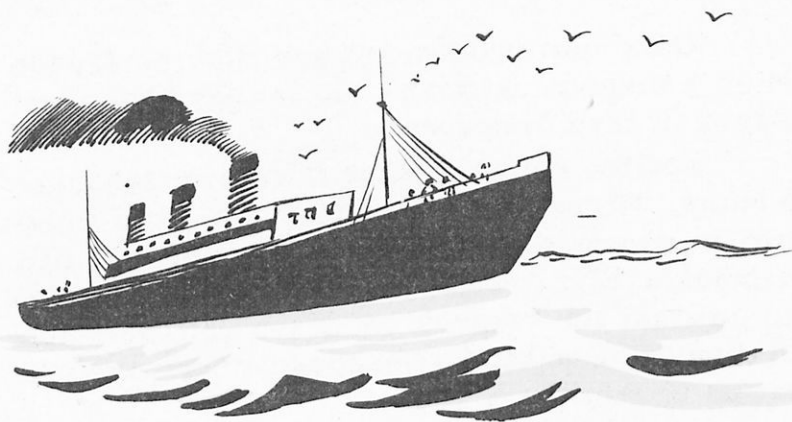
Τὸ χορτάρι του μασοῦσε
κι ἦταν τρισευτυχισμένος
καὶ τὸ ξύλο λησμονοῦσε·
ὁ καημένος.

Καὶ τὴν τύχη εὐχαριστοῦσε
ποὺ δὲν ἦταν φορτωμένος
καὶ τὰ δύο του αὐτιά κουνοῦσε·
ὁ καημένος.

Τοὺς ἐχθροὺς του συχωροῦσε
κι ἦτανε συχωρεμένος
καὶ τὸν κόσμον ἀγαποῦσε·
ὁ καημένος.

Τὸ Θεὸ παρακαλοῦσε
γιὰ νὰ μείνῃ ἐκεῖ δεμένος
καὶ νὰ βόσκη ὅσο θὰ ζοῦσε·
ὁ καημένος.

Ζ. Παπαντωνίου.

63. Ὁ μικρὸς μετανάστης

— Θὰ πάω ταξίδι ! ἀπαντοῦσε ὁ μικρὸς Μίμης, σὲ ὅποιον τὸν ρωτοῦσε τί δουλειὰ θὰ κάνη ἅμα μεγαλώση.

Τὰ ξυπνά του μάτια ἔβγαζαν φωτιές, ὅσες φορές γινόταν λόγος γιὰ ταξίδια.

— Τί; Πῶς εἶναι αὐτό; Πῶς πηγαίνουν ἐκεῖ; ρωτοῦσε πάντα ὁ Μίμης.

— Ἀχ! Πότε θὰ μεγαλώσω! ἔλεγε, ὅταν ἄκουγε νὰ μιλοῦν γιὰ βουνά, γιὰ θάλασσες, γιὰ ξένα λιμάνια, γιὰ χῶρες μακρινές.

Καὶ τὰ ματάκια του γέμιζαν φῶς.

Παίζοντας μὲ τὰ παιδιὰ τοῦ σχολείου καὶ τῆς γειτονιάς, ἦταν πάντα ἀγαπημένος.

“Ολοι προτιμοῦσαν στὸ παιχνίδι τὸν ἔξυπνο Μίμη. «Μικρὸ μετανάστη» τὸν ἔλεγαν ὅλοι, γιατί πάντα τὰ ξένα ὀνειρευόταν.

Πρῶτος καὶ καλύτερος ἦταν στὶς ἐκδρομὲς ὁ Μίμης. Ἦξερε ὅλα τὰ χωράφια ποὺ ἦταν γύρω στὸ χωριό του. Καὶ στ’ ἀμπέλια εἶχε πάει καὶ στὰ περιβόλια. Εἶχε ἀνεβῇ στὰ γύρω βουναλάκια. Καὶ τὰ ματάκια του ἔπερναν παράξενη γυαλάδα, ἅμα ἀντίκρυζε τὶς ψηλὲς βουνοκορφές, τὶς στεφανωμένες μὲ τὰ χιόνια.

Δὲν μποροῦσε νὰ ἐξηγήσῃ ὁ Μίμης τὸ παράπονο τοῦ θείου του, ποὺ ἦταν μακριὰ στὰ ξένα.

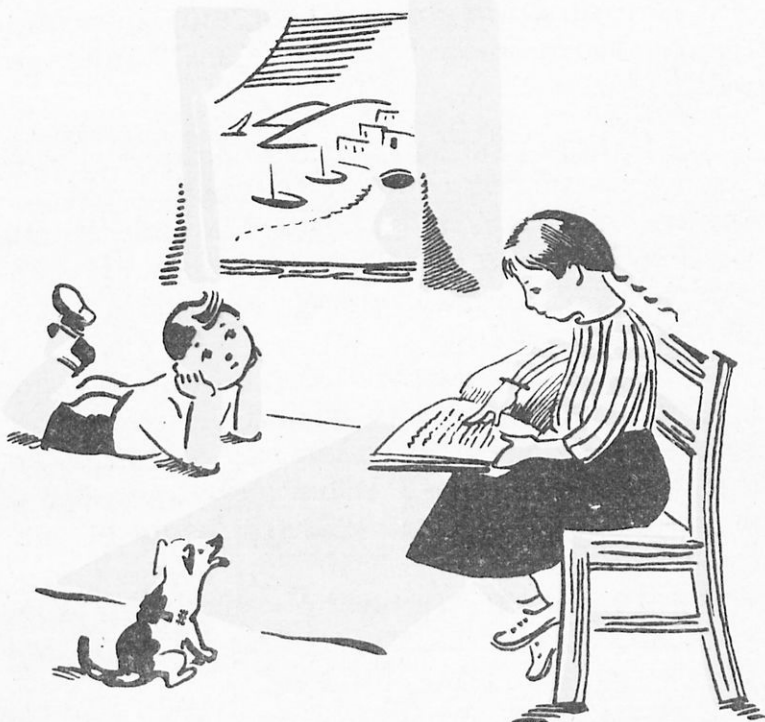
«Πατρίδα! καὶ πάλι Πατρίδα...» ἔγραφε ὁ θεῖος σὲ κάθε του γράμμα.

— Ξένα! Ὅμορφα ξένα! ἔλεγε ὁ Μίμης ἅμα διάβαζαν τὸ γράμμα.

Πάντα πλησίαζε τὰ παιδιὰ τῶν μεγάλων τάξεων ὁ Μίμης κι ἄκουε μὲ προσοχή, ἅμα διάβαζαν κάτι γιὰ τόπους μακρινοὺς.

Στὸ σχολεῖο περίμενε ἀνυπόμονα τὴν ὥρα ποὺ οἱ μεγάλες τάξεις θὰ μιλοῦσαν γιὰ ξένους τόπους ἢ θὰ ὑπολόγιζαν ταξίδια. Τότε πύρωνε τὸ πρόσωπο τοῦ «Μικροῦ Μετανάστη», κι ἄναβαν τὰ μάτια του!

Λίγο ἔπειτα ἀπὸ τὶς γιορτὲς τῆς Πρωτοχρονιάς, ὁ πατέρας τοῦ Μίμη ἔλαβε γράμμα ἀπὸ τὸν ἀδερφό του, ἀπ’ τὰ ξένα. Τοῦ ἔγραφε πῶς οἱ

δουλειές του πηγαίνουν καλά και πώς έπρεπε να ταξιδέψει εκεί μ' όλη την οικογένειά του.

Αυτό ήταν όλο! Τò πήρε είδηση ο Μίμης. Μέρα νύχτα ταξίδευε με τò νοῦ. Στους φίλους του όλο για τò μακρινό ταξίδι μιλούσε.

Κατὰ τὰ μέσα Μαρτίου έφυγε ο Μίμης με την οικογένειά του! Τ' όνειρό του έγινε αλήθεια!

Ἀποχαιρέτησε τοὺς φίλους του καὶ τὰ μάτια του πλημμύρισαν ἀπὸ δάκρυα λύπης καὶ χαρᾶς.

Ταξίδεψε μὲ σιδηρόδρομο ὁ Μίμης· καὶ γρήγορα ἔχασε ἀπὸ τὰ μάτια του τὰ βουνὰ τοῦ χωριοῦ του. Ἀντίκρισε τὴ γαλάζια θάλασσα. Μπήκε σὲ βάρκα· ἀνέβηκε στὸ πλοῖο· καὶ λίγο λίγο ξεμάκρυνε ἀπὸ τὶς χαρούμενες ἀκρογιαλιές τῆς Πατρίδας.

Ἐφτασε πέρα στὴν ἀνοιχτὴ θάλασσα· μακριά, πολὺ μακριά ἀπὸ τὴ στεριά. Ἐπάνω οὐρανός· κάτω καὶ γύρω θάλασσα καὶ τίποτε ἄλλο. Ἐνα πλοῖο, ποὺ περνᾷ πέρα μακριά, φαίνεται σὰ μαῦρο σημαδάκι, ποὺ καπνίζει μέσα σὲ σκοτεινόμαυρο κάμπο!

Δὲ μιλεῖ καθόλου τώρα ὁ « Μικρὸς Μετανάστης » μας. Τὸ μάτι του βλέπει ὅλα τὰ γύρω καὶ ἡ σκέψη του κάπου ἄλλου τρέχει.

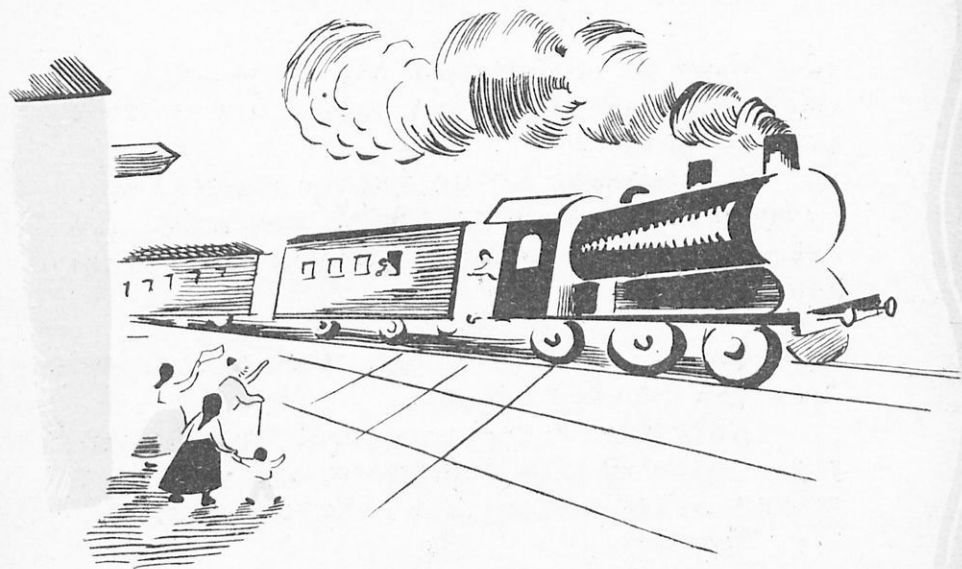
Νὰ συλλογίζεται τάχα τοὺς φίλους του; Νὰ φέρνῃ στὸ νοῦ του τὶς ὀλοπράσινες πλαγιές καὶ τὰ βουναλάκια τοῦ χωριοῦ του; Νὰ θυμᾶται τὶς λεῦκες καὶ τὰ πλατάνια τῆς ρεματιᾶς; Ν' ἀκούῃ τάχα τ' ἀηδονιοῦ τὰ γλυκόλαλα τραγούδια;

Ἴσως ὅλα αὐτὰ κι ἄλλα πιὸ πολλὰ νὰ ἔχῃ τώρα στὸ νοῦ του ὁ μικρὸς Μετανάστης.

Ἐφτασαν στὰ ξένα μέρη!

Δὲν εἶναι ἐδῶ τὸ μικρὸ χωριουδάκι τοῦ Μίμη, μὲ τὰ χαμηλά του σπιτάκια καὶ μὲ τοὺς καλοὺς

του χωριανούς. Δεν είναι εδώ οι μικρές πολιτείες της Πατρίδας του, που τις πέρασε ταξιδεύοντας με τὸ σιδηρόδρομο.

Ἐδῶ είναι δρόμοι πιδ πλατιοὶ καὶ ἴσιοι. Ἐδῶ είναι χιλιάδες ἄνθρωποι, πού κατοικοῦν κλεισμένοι, σάν περιστέρια, σὲ ψηλοὺς πύργους.

Δέν ἀκούει ὁ Μίμης τὴ γλῶσσα τῆς Πατρίδας του. Δέν βλέπει τὸν ἥλιο νὰ τοῦ χαμογελά καὶ τὴ σελήνη νὰ τοῦ παίζη. Δέν τὸν χαϊδεύει τὸ δροσάτο ἀεράκι τῆς Ἑλλάδας. Δέν τὸν μαγεύουν τὰ τραγούδια τῶν πουλιῶν, τοῦ βοσκοῦ ἢ φλογέρα,

τῶν γιδιῶν τὰ κουδουνάκια. Δὲν τὸν γνωρίζει κανεὶς τὸν «μικρὸ Μετανάστη μας». Οὔτε κι αὐτὸς γνωρίζει κανέναν.

Κι ὁ πατέρας κι ἡ μητέρα τὴν Πατρίδα πάντα θυμοῦνται. Ἦλθε πιά ὁ θεῖος, ποῦ κάθε λίγο λέει: «Ἑλλάδα! Ἑλλάδα! Πατρίδα μου ἀγαπημένη!».

— Καιρὸς εἶναι νὰ γράψω στοὺς φίλους μου, σκέφτηκε μιὰ μέρα ὁ Μίμης.

— Καὶ βέβαια πρέπει νὰ γράψης, εἶπαν ὁ πατέρας κι ἡ μητέρα. Οἱ συμμαθητές σου πρέπει νὰ πάρουν τὸ γράμμα σου πρὶν νὰ κάνουν ἐξετάσεις. Ἔγραψε.

Διαβάστε τὸ γράμμα του:

Ἀγαπητοί μου συμμαθητές,

Ὀνειρευόμουν τὰ ξένα. Εἶναι ἀλήθεια. Πέρασα βουνὰ καὶ κάμπους· ἄφησα πίσω μου στεριὲς καὶ νησιά· ταξίδεψα σὲ θάλασσα πλατιά. Κι ἔφτασα ἐδῶ, στὰ ξένα μέρη!

Δὲ λέω.... καλὰ εἶναι κι ἐδῶ... Μά.... μοῦ λείπει κάτι... Μοῦ λείπουν οἱ χάρες κι οἱ χαρὲς τοῦ τόπου μας. Στὴν Πατρίδα μας ὅλα μοῦ γελοῦσαν... ὅλα μὲ συμπαθοῦσαν!

Ἐδῶ εἶμαι ξένος ἀνάμεσα σὲ ξένους.

Τώρα καταλαβαίνω γιατί ὁ θεῖος ἔγραφε σὲ κάθε του γράμμα «Πατρίδα καὶ πάλι Πατρίδα».

Τώρα κατάλαβα τί ήταν εκείνο που έπιθυμούσα.
Ήθελα νά ταξιδέψω, μὰ ὄχι νά φύγω γιὰ
πάντα! Ἄν με βαφτίζατε « Μικρὸ Ταξιδιώτη », θὰ
ἦταν πιὸ πετυχημένο.

Ἔχω ὅμως τὴ χαρὰ πὼς θὰ ῥθω σέ λίγον
καιρό. Ὁ θεῖος κι ὁ πατέρας λένε συχνά: « Σέ λί-
γον καιρὸ θὰ γυρίσωμε νὰ καταμείνωμε στὴ γλυ-
κιά μας Πατρίδα, τὴν ὁμορφὴ Ἑλλάδα ».

Τὰ σέβη μου στὸν ἀγαπημένο μας δάσκαλο.

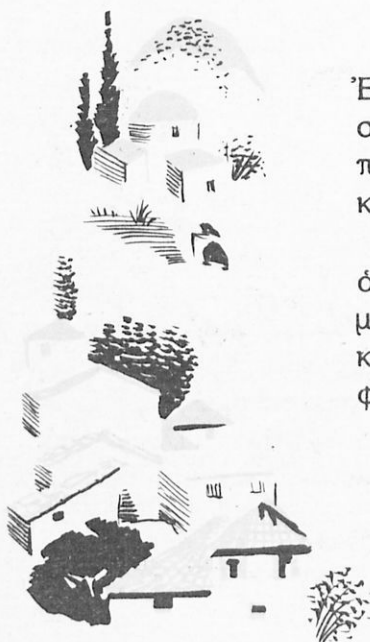
Καὶ σᾶς φιλῶ ὅλους

Μίμης

64. Τὸ χωριό

Ἐκεῖ στ' ἀπόσκια τοῦ βουνοῦ,
στὰ δροσερὰ χορτάρια,
ποὺ μурμουρίζουν τὰ νερά
καὶ χύνονται καθάρια,

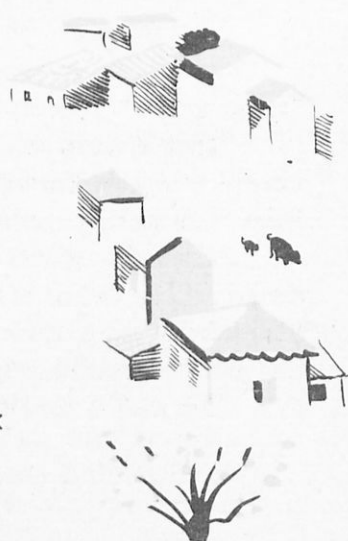
ἀπλώνετ' ὁμορφο χωριό
μὲ λεῦκες στολισμένο
καὶ μεσ' στὸν ἥλιο λούζεται
φαιδρὸ κι εὐτυχισμένο.

Ἔχει μιὰ πρόσχαρη ἐκκλησιὰ
κοντὰ στὴν κρύα βρύση,
κι ἔρχεται κάθε χριστιανὸς
ἐκεῖ νὰ προσκυνήση.

Φιλοῦν τὸ χέρι τοῦ παπᾶ
καὶ τὸν καλημερίζουν.
Καὶ στὴ δουλειά τους ὕστερα
μὲ προκοπὴ γυρίζουν.

Ι. Πολέμης

65. Ἐξετάσεις

Ἐφτασαν καὶ οἱ ἐξετάσεις !

Τὸ μεγάλο προαύλιο τοῦ σχολείου εἶναι ὀλοκάθαρο. Τὸ σχέδιό του εἶναι ἓνα μεγάλο Π. Γύρω γύρω εἶναι ὁ σχολικὸς κήπος.

Στὸν κήπο ὑπάρχει ἀκόμη ἀρκετὴ πρασινάδα καὶ μυρωδάτα λουλούδια.

Οἱ γονεῖς τῶν παιδιῶν ἦρθαν καὶ κάθισαν στὶς καρέκλες τους, σύμφωνα μὲ ἀριθμούς, πού εἶχαν πάρει ἀπὸ πρῶτα. Στὴ μέση κάθεται ὁ παπᾶς τοῦ χωριοῦ. Φαντάζονται ὡραῖα, καθὼς εἶναι ἀπλωμένα ἐπάνω στὸ μαῦρο του ράσο, τὰ μακριὰ ἄσπρα του γένια !

Ὁ παππούς ὅμως τοῦ Κωστάκη καὶ τῆς Ἐλενίτσας δὲ φάνηκε ἀκόμη. Καὶ εἶναι ἀπὸ τοὺς πιὸ καλοὺς φίλους τοῦ σχολείου, ὁ γερο - Κωσταντής. Ποτὲ δὲν ἔλειψε ἀπὸ σχολικὴ συγκέντρωση· καὶ στὴ δέντροφύτευση τῆς αὐλῆς ἐργάστηκε κι ἓνα χάρτη τῆς μεγάλης Ἑλλάδας ἔκαμε δῶρο στὸ σχολεῖο· καὶ τοὺς χωριανούς παρακίνησε νὰ δώσουν ὅ,τιμποροῦσε καθένας γιὰ τὸ μαθητικὸ συσσίτιο.

Δὲ θὰ ῥθῃ ὅμως ὁ γερο - Κωσταντής· εἶναι ἄρρωστος. Ἦρθε ἡ νύφη του ἡ κυρα - Δήμητρα, ἡ μητέρα τοῦ Κωστάκη καὶ τῆς Ἐλενίτσας, κι ἔχει ἐντολὴ νὰ τοῦ πῇ πῶς θὰ γίνῃ ἡ γιορτὴ καὶ μὲ κάθε λεπτομέρεια.

Ἄρχισε ἡ γιορτή. Ἐνα παιδί τῆς Ἑκτῆς τάξης χαιρέτησε τοὺς καλεσμένους ἀπὸ μέρους ὅλου τοῦ σχολείου.

Ἐνα παιδί τῆς Πέμπτης εἶπε ὠραία λόγια στὰ παιδιά τῆς Ἑκτῆς, ποὺ θὰ ἔφευγαν ἀπὸ τὸ σχολεῖο. Τὸ ἴδιο ἔκαναν καὶ παιδιά ἀπὸ τὶς μικρότερες τάξεις μὲ πολὺ λίγα λόγια.

— Ἐμεῖς τὰ παιδιά τῆς Δευτέρας καὶ τῆς Πρώτης, ἔλεγαν ἔπειτα ὁ Κωστάκης καὶ ἡ Ἐλενίτσα στὸν παππού, πηγαίναμε νὰ κλάψωμε, γιατί θὰ μᾶς ἔφευγαν οἱ μεγάλοι. Καθένας ἀπὸ τὴν Ἑκτὴ τάξη εἶχε πάρει ἀπὸ τὴν ἀρχὴ τοῦ χρόνου ἕναν ἀπὸ μᾶς γιὰ μικρό του φίλο. Καὶ μᾶς πρόσεχαν πάντοτε· μᾶς βοηθοῦσαν στὶς ἐκδρομὲς· μᾶς προστάτευαν σὲ κάθε ἀνάγκη.

Ὁ Ἀρχηγὸς τῆς Ἑκτῆς εὐχαρίστησε ὅλα τὰ παιδιά καὶ ὑποσχέθηκε πῶς ἡ τάξη τους δὲ θὰ λησμονήσῃ τὸ σχολεῖο: «Θὰ περνᾶμε νὰ σᾶς βλέπωμε συχνὰ» ὑποσχέθηκε στὰ παιδιά.

Ἐπειτα τὰ παιδιά τραγούδησαν κι εἶπαν ποιήματα. Παίχτηκαν κωμωδίες καὶ δραματάκια· ἔγινε γυμναστικὴ καὶ παιγνίδια.

Ἀργότερα ὅλος ὁ κόσμος πέρασε στὴν ἔκθεση.

— Ἡ ἔκθεση, πῶς εἶναι ἡ ἔκθεση; ρωτᾷ μὲ περιέργεια τὴ νύφη του ὁ γερο-Κωσταντῆς· καὶ ἀνασηκώνεται στὸ στρῶμα του.

Και ή κυρα - Δήμητρα του λέει :

— Στη μιὰ πλευρά έχουν έκθεση « ή Πρώτη και ή Δευτέρα τάξη ». Ώραϊα και καθαρά τετράδια γραφής, αριθμητικής, ιχνογραφίας, χαρτοκολλητικής· ζωα με πλαστιλίνη· ζωα και πουλιά σχεδιασμένα σε χαρτονάκια με βελονιά· και άλλα πολλά.

Ό γερο - φίλος του σχολείου ευχαριστιέται· χαμογελά και φτιάνεται πιο καλά στο στρώμα του.

— Σ' άλλη πλευρά, συνεχίζει ή νύφη του, έχουν την έκθεσή τους « ή Τρίτη και ή Τετάρτη ». Ώραϊα σχέδια του σχολείου, της αύλης, της συν-οικίας και του χωριού με τους γύρω τόπους. Κατά-κάθαρα τετράδια και καλογραμμένα· ζωα, πουλιά, καρποί ζωγραφιστοί· τὰ ίδια από γυαλιστό χαρτί, κομμένα και κολλημένα σε μεγάλα τετράδια. Χίλιων ειδών πραγματάκια από πηλό κι από σύρμα.

— Ευχάριστα! πολύ ευχάριστα είναι αυτά, που άκούω, μουρμούριζε ό καλός γέροντας. Θα τὰ δώ κι εγώ, άμα σηκωθώ.

— Στην πιο μεγάλη, στην Ανατολική πλευρά, είναι ή έκθεση των μεγάλων τάξεων, « της Πέμπτης και της Έκτης » λέει ή μητέρα των παιδιών· και προσθέτει :

— Έδώ είναι σπουδαία πράγματα! Κάθε παιδί έχει τὸ φάκελό του με τις εργασίες του. Κόλλες μεγάλες, γραμμένες από όλες τις σελίδες, όλοκά-θαρες. Όμοιες κόλλες γεμάτες λογαριασμούς.

Ίχνογραφίες, χαρτογραφίες, ζωγραφιές με ωραία χρώματα. Χίλιων ειδών έπιπλάκια με σανίδι πριονισμένο. Ζωα όλοκληρα· αὐτιά καὶ μύτες· ἡ πόδια καὶ δάχτυλα· ἡ δόντια καὶ νύχια ζώων καὶ πουλιῶν μὲ πηλό. Καλαθάκια καὶ σάκες καὶ καπέλα πλεχτά μὲ ψάθα· κι ἄλλα κι ἄλλα ἄφθονα ἐργόχειρα εἶχαν οἱ μεγάλες τάξεις.

Βγῆκαν ἔπειτα ἀπὸ τὴν ἐκθεση ὅλοι οἱ καλεσμένοι.

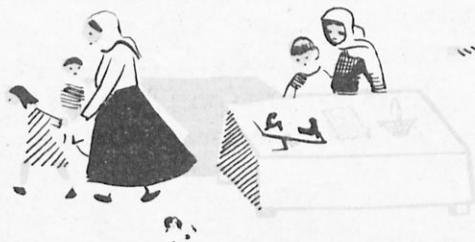

—“Όλα! Σὲ παρακαλῶ
νὰ μοῦ τὰ πῆς ὅλα, λέει
ὁ γερο-Κωσταντής. Νο-
μίζω πὼς τὰ βλέπω ἐμ-
πρὸς μου, καθὼς μοῦ τὰ
λές!

— Δὲς λοιπὸν τί γίνε-
ται τώρα, συνεχίζει ἡ μη-
τέρα τοῦ Κωστάκη καὶ
τῆς Ἑλενίτσας:

Τὰ παιδιὰ περνοῦν
στὴ σειρά· χαιρετοῦν τὸ
δάσκαλό τους καὶ τοῦ φι-
λοῦν τὸ χέρι. Ἐκεῖνος
τοὺς βάζει στὰ χέρια ἀπὸ
ἓνα φάκελο κλειστό. Τὰ
παιδιὰ τρέχουν βιαστικά

στην άγκαλιά τών γονιών τους. Έκείνοι άνοιγουν τὸ φάκελο καί νά!.. τὸ « Ένδεικτικὸ » τοῦ παιδιοῦ τους! Καί φιλοῦν τώρα οἱ γονεῖς τὰ καλὰ παιδιά.

— Εὖγε! Εὖγε στὰ καλὰ παιδιά, φωνάζει ὁ γερο - Κωσταντής.

Καί σφουγγίζει τὰ μάτια του μὲ τὸ μαντίλι.

— Έγινε ἔπειτα ἡσυχία, εἶπε ἡ μητέρα· καί ἡ Έλενίτσα μας εἶπε μιὰ προσευχή, ποῦ θὰ μᾶς τὴν πῇ καί τώρα.

Καί ἡ Έλενίτσα πῆρε σοβαρὴ στάση κι εἶπε κι ἔμπρὸς στὸν παπποῦ τὴν προσευχούλα :

Πρὶν πάψω νὰ διαβάζω,
Θεέ μου, σὲ παρακαλῶ
νὰ δώσης νὰ περάσω
τὸ καλοκαίρι μὲ καλό.

Τὸν ἄγγελό Σου πάντα
στέλνε τον νὰ μὲ ὀδηγᾷ,
νὰ προχωροῦμε ἀντάμα
στὰ ἔργα μόνο τὰ καλὰ.

— Εὖγε σου, καλὴ μου ἑγγονούλα, εἶπε ὁ παππούς· καί φίλησε τὴν Έλενίτσα.

— Τί ἔγινε ἔπειτα; ρώτησε τὴ μητέρα τών παιδιῶν μὲ πολλὴ περιέργεια ὁ καλὸς γέροντας.

— Εἶπε κι ὁ δάσκαλος λίγα λόγια στοὺς γονεῖς καί στὰ παιδιά, ἀπαντᾷ ἡ μητέρα. Έκείνη τὴ στιγμή μάλιστα, ἕνα ἀγόρι μὲ τὴ φορεσιὰ τοῦ προ-

σκόπου, κρατούσε περήφανα τὴ σημαία τοῦ Σχολείου. Εἶχε δεξιά του κι ἀριστερά του ἀπὸ ἓνα μαθητὴ καὶ μιὰ μαθήτρια τοῦ σχολείου.

Τραγούδισαν ἔπειτα ἄλλα τραγούδια καὶ τελευταία τὸν « Ἐθνικὸ μας Ὕμνο ».

Ἐκείνη τὴν ὥρα ὅλος ὁ κόσμος στεκόταν ὀρθιος καὶ τεντωμένος περήφανα.

Κι ἔτσι τελείωσε ἡ σχολικὴ γιορτὴ.

Συγκινήθηκε πολὺ ὁ γέροντας, ὁ καλὸς αὐτὸς φίλος τοῦ σχολείου, ἅμα τ' ἄκουσε ὅλα αὐτά.

— Ἀ! λέει. Ἐχομε ὠραῖο σχολεῖο· ἔχομε καὶ λαμπρὸ δάσκαλο. Ὅλο τὸ χωριὸ πρέπει νὰ βοηθήσῃ τὸ σχολεῖο!...

66. Ἡ Σημαία

Πάντα κι ὅπου σ' ἀντικρίζω
μὲ λαχτάρα σταματῶ
καὶ περήφανα δακρύζω,
ταπεινὰ σὲ χαιρετῶ.

Σὲ θωρῶ κι ἀναθαρρεύω
καὶ τὰ χέρια μου χτυπῶ,
σὰν ἀγία σὲ λατρεύω,
σὰ μητέρα σ' ἀγαπῶ!

Κι ἀπ' τὰ στήθη μου ἀνεβαίνει
μιὰ χαρούμενη φωνή:
« Νά 'σαι πάντα δοξασμένη,
ὦ Σημαία γαλανή ».

Ι. Πολέμης (Ἀπόσπασμα)

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1.	Πρωινή προσευχή (ποίημα Χ. Δ.),	σελ. 5
2.	'Ανοίγει τὸ σχολεῖο »	7
3.	Τὰ πρῶτα μαθήματα (καὶ ποίημα Ι. Μωραΐτινη) »	11
4.	Τὸ παιδάκι στὸ σχολεῖο (ποίημα ***) »	14
5.	'Ο τρύγος »	15
6.	Τσιριτρὸ (ποίημα Ζ. Παπαντωνίου). »	18
7.	'Απὸ τίς ἱστορίες τοῦ παπποῦ »	20
8.	Πέτρα καὶ διαβάτες (ποίημα Ι. Πολέμη), »	28
9.	Τὰ πρωτοβρόχια (καὶ ποίημα Χ. Σαμαρτσίδη) »	29
10.	"Ενας σαλγικαρός στὸν κῆπο »	33
11.	Διορθώνουν τὶς καταστροφές »	37
12.	"Ολο τὸ χωριὸ στὶς ἐλιές »	39
13.	'Η ἐλιὰ (ποίημα Κ. Παλαμά), »	43
14.	Στὴν ἐκκλησίᾳ »	44
15.	Ποῦ βρίσκεται ὁ δυνατότερος τοῦ κόσμου (Διασκευὴ ἀπὸ 'Ιαπωνικὸ) »	46
16.	'Ο ἥλιος καὶ ὁ ἀέρας (ποίημα Γ. Δροσίνη), »	52
17.	'Ο σπουργίτης, τὸ πουλάκι τοῦ τόπου μας »	54
18.	"Εφτασαν τὰ Χριστούγεννα »	56
19.	'Η σχολικὴ γιορτὴ τῶν Χριστουγέννων καὶ τῆς Πρωτοχρο- νιας (καὶ « Χριστοῦγεννα », 'Εκκλ. Δοξολογία) »	58

20. Έντυπώσεις τῶν παιδιῶν ἀπὸ τὶς διακοπές	σελ. 63
21. Οἱ μῆνες μιλοῦν μὲ δυὸ γερόντισσες.	» 65
22. Πῶς περνοῦν τὰ χρόνια.	» 77
23. Τὸ ὥρολόγι (ποίημα Α. Εἰσαρμένου)	» 80
24. Ὁ πατέρας ἄρρωστος.	» 81
25. Ἔρχεται ὁ πατέρας (ποίημα Γ. Βιζυηνοῦ)	» 82
26. Ὁ Κοσμάς κι ὁ Δαμιανός, τὰ παιδιὰ τοῦ χωριοῦ.	» 83
27. Προετοιμασίες γιὰ τὴν ἀποκριὰ	» 86
28. Τὰ παιδιὰ γυρίζουν στὸ σχολεῖο	» 89
29. Ἡ μυγαλιὰ (ποίημα Α. Κατακουζηνοῦ)	» 91
30. Ὁ Μάρτης	» 92
31. Στὸ καλὸ, γεροχειμῶνα (ποίημα Ι. Πολέμη)	» 95
32. Ξένοι στὸν κῆπο (Μέλισσες! Μέλισσες!)	» 96
33. Ἡ μέλισσα (ποίημα Γ. Βιζυηνοῦ)	» 100
34. Ἡ κυψέλη (ποίημα Ι. Πολέμη)	» 100
35. Σχολικὴ ἐκδρομὴ στὸ μύλο	» 101
36. Ὁ Εὐαγγελισμὸς καὶ ἡ μεγάλῃ Ἑθνικὴ γιορτὴ.	» 106
37. Γύρισαν τὰ χελιδόνια	» 109
38. Τὰ παιδιὰ στὴν ἀκρογιαλιὰ (καὶ ποίημα Α. Κατακουζηνοῦ).	» 111
39. Ἡ Μεγάλῃ Ἑβδομάδα.	» 114
40. Ἡ Ἀνάσταση	» 119
41. Ἀνοιξιὰτικὴ αὐγὴ	» 122
42. Ἀνοιξαν τὰ τριαντάφυλλα	» 125
43. Ἡ πρωτομαγιά.	» 128
44. Ἡ μυρμηγκιά	» 130
45. Τὰ παιδιὰ διαβάζουν ἱστορίες γιὰ τὰ μυρμήγκια (καὶ ποιήματα Γ. Βιζυηνοῦ καὶ Γ. Περγιαλίτη)	» 134
46. Ἐνα ἐξοχικὸ κτῆμα (Πάπιες - Χῆνες)	» 141
47. Ὁ Χριστὸς καὶ τὰ παιδάκια (καὶ ποίημα Χ. Δ.)	» 146
48. Ὁ Γιαννάκης θαλασσινὸς (καὶ ποίημα Α. Κατακουζηνοῦ)	» 147
49. Ἡ ἀδερφοῦλα ἄρρωστη	» 149
50. Νανούρισμα (ποίημα Ἀ. Βαλαωρίτη)	» 151
51. Ἡ μητέρα (ποίημα Γ. Βιζυηνοῦ)	» 152

52. Τὰ παιδιά στὴν ἐξοχὴ	σελ. 153
53. Ἡ ἐξοχὴ (ποίημα Ἀγγ. Βλάχου)	» 155
54. Τὸ ἀηδόνι (ποίημα Ἀγγ. Βλάχου)	» 156
55. Τὸ γράμμα τοῦ πατέρα	» 157
56. Τὸ καλοκαίρι	» 159
57. Τὸ καλοκαίρι (ποίημα Κ. Παλαμά)	» 160
58. Τὰ φύλλα τοῦ ἡμερολογίου	» 161
59. Πῶς περνοῦν οἱ ὥρες	» 163
60. Ἡ Ἀγελάδα (ποίημα Γ. Βιζυηνοῦ)	» 167
61. Τί ἀξίζει ἓνα λιβάδι	» 168
62. Ὁ καημένος (ποίημα Ζ. Παπανωνίου)	» 172
63. Ὁ μικρὸς μετανάστης	» 173
64. Τὸ χωριὸ (ποίημα Ι. Πολέμη)	» 180
65. Ἐξετάσεις	» 181
66. Ἡ Σημαία (ποίημα Ι. Πολέμη)	» 189

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΣΙΣ ΛΟΥΪΖΑΣ ΜΟΝΤΕΣΑΝΤΟΥ

Διόρθωσις τιν. δοκιμίων Κ. ΒΑΝΔΩΡΟΥ (ἀπ. Ὑπ. Παιδείας 34701/12-4-52)

Τὰ ἀντίτυπα τοῦ βιβλίου φέρουν τὸ κάτωθι βιβλιοσήμον εἰς ἀπόδειξιν τῆς γνησιότητος αὐτῶν.

Ἀντίτυπον στερούμενον τοῦ βιβλιοσήμου τούτου θεωρεῖται κλεψίτυπον. Ὁ διαθέτων, πωλὼν ἢ χρησιμοποιοῦν αὐτὸ διώκεται κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθροῦ 7 τοῦ νόμου 1129 τῆς 15/21 Μαρτίου 1946 (Ἑφ. Κυβ. 1946, Α 108).

ΕΚΔΟΣΙΣ Γ', 1952 (VI) — ΑΝΤΙΤΥΠΑ 200.000

ΕΚΤΥΠΩΣΙΣ & ΒΙΒΛΙΟΔΕΣΙΑ : ΓΡΑΦΙΚΑΙ ΤΕΧΝΑΙ ΑΣΠΙΩΤΗ-ΕΛΚΑ Α.Ε.

